

BI

SPECIALISERINGSKATALOG og obligatoriske 4. klasse kurs

Handelshøyskolen BI

Siviløkonomstudiet

Høst 1994

Vinter 1995

Vår 1995

Spesialiseringskatalog og obligatoriske 4. klasse kurs

Siviløkonomstudiet

Høst 1994

Vinter 1995

Vår 1995

Utgitt av : Handelshøyskolen BI
Lay out, paste up og sats: Grafisk avdeling BI
Redaksjonen avsluttet: Juli 1994
Trykket hos: HS-Trykk A/S, Oslo

Obligatoriske kurs for alle studentene i 4. året

Høsten

SIV 6103 Strategi 3

Høsten

SIV 7501 Organisasjonsdesign

Vinter

GRA 5990 Bedrift og samfunn i historisk perspektiv

SIV 6103

Strategi 3

Strategisk ledelse – fra beslutning til gjennomføring

Mål med kurset

Gjennom dette kurset vil analyse, beslutningstaking og iverksettelse av strategier settes i sammenheng. Prosesser knyttet til design av foretakets formelle og uformelle organisasjon, planlegging og kontrollsystemer vil vektlegges. I tillegg til tradisjonelle teorier om strategigjennomføring vil en diskutere foretaket som aktør i ulike typer uformelle nettverk, inkludert industrielle klustre og regionale produksjonssystemer, og ledelse i form av selvorganiserende nettverk av uformelle grupper.

Tematisk oversikt

- Innledning: Mot nye organisasjonsformer. Prinsipper for design av effektive og forandringsdyktige organisasjoner.
- Utviklingsoppgaver, ressursavhengigheter og kompetansebehov knyttet til strategigjennomføring.
- Fra individuell kompetanse til organisasjonsmessig kapabilitet.
- Design av foretakets formelle struktur og systemer
 - Strategiske allianser, oppkjøp og foretakets superstruktur
 - Teknologi, arbeidsorganisasjon og jobbdesign
 - Formelle planleggings- og kontrollsystemer
- Strategiske utviklingsprosesser og den uformelle organisasjon:
 - Foretaket som aktør i uformelle nettverk.
 - Total kvalitetsledelse som transformering av den formelle organisasjon.
 - Selvorganiserende utviklingsprosesser.
- Oppsummering: Strategisk ledelse i fremtiden.

Pensum

von Krogh, G. og Roos, J.: *Samarbeidsstrategier*. Oslo: Universitetsforlaget 1993. Artikkelsamling.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

27 timer forelesning, casearbeider, innleveringer og gruppepresentasjoner.

Eksamen

Prosjektoppgave. Inntil tre studenter kan arbeide sammen og levere fagoppgaven.

Eksamenskode: SIV 6100.03

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i emneområdet.

Kursansvarlig

Tore Omholt.

SIV 7501

Organisasjonsdesign

Mål med kurset

Kursets formål er å gi studentene innsikt i og forståelse av ulike prinsipper og modeller for organisasjonens form og funksjon.

Tematisk oversikt

- Innledning
- Basiselementer i struktur
- Den enkle struktur
- Maskinbyråkratiet
- Det profesjonelle byråkratiet
- Case
- Den divisjonaliserte form
- Adhokrati
- Case
- Avslutning, oppsummering

Pensum

Mintzberg, H.: *Structure in fives: Designing Effective Organizations*. Prentice-Hall International Edition 1983.

Anbefalt tilleggslitteratur

Thompson, J. D.: *Organizations in Action*. New York: McGraw-Hill 1967.

Pfeffer, J.: *Organizational Design*. Arlington Heights, Ill.: Harlan Davison 1978.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 23 timer forelesninger og 4 timer gruppearbeid etter følgende opplegg: Forelesninger: 7 uker à 3 timer + 1 uke à 2 timer + cases: 2 ganger à 2 timer pr. gruppe, totalt 4 grupper. Det skal leveres to casebesvarelser som må være godkjent før det gis adgang til å ta eksamen i kurset.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen. (To casebesvarelser skal være levert og bestått.)

Eksamenskode: SIV 7500.01 – skriftlig

SIV 7500.02 – case 1

SIV 7500.03 – case 2

Casene kan løses i grupper bestående av inntil tre personer. Casene er deksamener som vurderes med bestått/ikke bestått.

Hjelpemidler: Ingen.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Øivind Revang

GRA 5990

Bedrift og samfunn i historisk perspektiv

Business and Society in Historical Perspective

Mål med kurset

Kurset er et avsluttende kurs i siviløkonomstudiet. Målet er å styrke studentenes forståelse av de økonomisk-administrative fags utvikling og betydning samt studentenes bevissthet om egen yrkesrolle. Kurset tar videre sikte på å integrere kunnskap fra ulike økonomisk-administrative fagområder og sette dette i et historisk perspektiv. Kurset skal også utvikle studentenes evne til å se økonomisk aktivitet i en bredere sammenheng.

Tematisk oversikt

- Hovedtema for kurset er «Siviløkonomene – morgendagens ledere?» Dette spørsmålet vil i løpet av kurset bli belyst gjennom tre innfallsvinkler:
- Økonomifagets utvikling og karakter, hvor en vil vektlegge utdanningens indre forutsetninger for lederrollen.
- Utviklingen av økonomenes samfunnsmessige rolle og moderne forretningskultur, hvor en vil vektlegge økonomenes tidligere erfaringer som bedrifts- og samfunnsledere.
- Aktuelle økonomiske begivenheter i en historisk sammenheng, hvor en vil ta opp sentrale dagsaktuelle tema for å belyse endringene i det samfunn siviløkonomene skal arbeide innenfor.

Pensum

Amdam, R. P. og Knutsen, S. (red.): *Artikkelsamling til Bedrift og samfunn i historisk perspektiv* Sandvika: Handelshøyskolen BI 1994. (Inneholder de fleste artiklene)

Amdam, R. P. og Lange, E. (eds.): *Business in an International Context Studies in Norwegian Business History* Oslo: Scandinavian University Press 1994.

Lazonick, W.: *Business Organization and the Myth of the Market Economy* Cambridge: Cambridge University Press 1991. Kap. 1, 2, 4, 7 og 9.

Sejersted, F.: *Demokratisk kapitalisme* Oslo: Universitetsforlaget 1993. Kap. 1, 5, 7 og 13.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Eksamen

Fagoppgave med tilknytning til et emne fra forelesningene.

Innlevering: Ved slutten av terminen.

Eksamenskode: GRA 5990.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Rolv Petter Amdam og Sverre Knutsen.

Innledning

Som dere vil se har vi også tatt med de obligatoriske kursene for 4. klasse i denne spesialiseringskatalogen. Disse har vi valgt å plassere først, foran spesialiseringsretningene.

Spesialiseringsdelen

Denne katalogen inneholder alle kurs på hver retning gjennom alle tre terminene. For å kunne få dette til, må faglig stab ha muligheten til å kunne endre pensum på vinter- og vårkursene. Dette fordi det kan komme til nye bøker som er bedre enn de eksisterende. Slik endring vil bli bekjentgjort ved oppslag i god tid før angjeldende termin starter. Dette gjelder vinter- og vårkurs.

Valg av spesialiseringsretning og tilhørende kurs skjer vinteren i 3. klasse. (Oppslag om eksakt dato slås opp på tavlen.) Studentene kan velge blant 12 forskjellige retninger:

1. Bedriftsutvikling
2. Beslutningsstøtte og ledelsesinformasjon
3. Finans
4. Internasjonal bedriftsledelse
5. Ledelse og effektivitet
6. Logistikk
7. Markedsføring
8. Organisasjonpsykologi
9. Regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring
10. Samfunnsøkonomi
11. Shipping Management
12. Strategisk forretningsutvikling

Vi ønsker å gjøre dere spesielt oppmerksomme på:

- Dere må gjøre deres valg av spesialiseringsretning og kurs ut fra denne katalogen selv om det vil komme en ny katalog før dere begynner med spesialisering, og at det da er den nye katalogen som i realiteten gjelder for dere.
- Kriteriene for utvelgelse til retningene i de tilfellene det blir overbooking, vil bli annonsert ved oppslag etter at Høyskolerådet har besluttet disse.
 - Alle GRA-kurs er 1,5 poeng som tilsvarer 2 «gamle» vektall.
 - Antall deltagere pr. kurs er normalt begrenset oppad til 80 studenter hvis ikke annet er oppgitt i kursbeskrivelsen. Det er et minimumskrav til deltagelse pr. kurs på 25 studenter.

Siviløkonomstudiets spesialiseringsdel er funksjonsorientert i motsetning til studets obligatoriske undervisning, som gir studentene generelle kunnskaper innen fagområdene. Med funksjonsorientering menes at undervisningens innhold og form er tilrettelagt med sikte på å forberede studentene til oppgaver innen bestemte bedriftsøkonomiske funksjoner (unntaket er Internasjonal bedriftsledelse og Organisasjonpsykologi).

Det spesialiseringsvalg som foretas bør derfor være et resultat av de ønsker og planer hver enkelt student har for sin fremtidige yrkesaktive karriere.

Hver enkelt spesialiseringsretning består av en obligatorisk del og en valgfri del. Studentene skal som et minstekrav gjennomføre fem kurs innen den valgte retningen samt 1 kurs som velges enten fra retningen eller fra annen retning eller fra de frittstående suppleringskursene.

Dersom studentene ønsker å avlegge eksamen i kurs som går utover de nødvendige seks kurs, gis det anledning til det. Disse kursene regnes som ekstra kurs, og studentene kan velge om disse kursene skal inngå i hovedkarakteren når vitnemål utstedes.

Videre gjøres studentene oppmerksomme på at det er mulig med **omvalg av kurs for høstterminen: Senest innen første undervisningsuke i høstterminen, og for vinter- og vårterminen senest innen første undervisningsuke i vinterterminen.** Disse omvalgene forutsetter at det er plasser ledige på kurset.

Når det gjelder omvalg av retning er denne fristen 1. april i 3. klasse. Når det gjelder retninger hvor det er overbooking vil fristen for omvalg bekjentgjøres ved oppslag.

Skjemaer for omvalg fås i sekretariatet.

Diplomoppgaven

Studentene skal i løpet av sitt 4. år skrive en diplomoppgave. Oppgaven utføres av to til tre studenter som samarbeider om oppgaven.

Formålet med diplomoppgaven

Diplomoppgavens tema hentes fra et selvvalgt problemområde, som oftest innenfor studentens spesialiseringsretning.

Diplomarbeidet skal i tillegg til å vise om studenten har evne til å anvende tilegnet kunnskap, også være en læringsprosess. Arbeidet tar sikte på å gi studentene kunnskaper og ferdigheter i utredningsmetodikk. Studentene skal kunne bearbeide et bredt formulert problem, og kunne legge frem og gjennomføre en utredning som - innen gitte tids- og ressursrammer - så godt som mulig bidrar til problemets løsning eller gir et godt beslutningsgrunnlag.

Tema for oppgaven

Når det gjelder tema for oppgaven og hvordan man skal komme igang, henvises det til diplomseminaret som gjennomføres for hver retning. Seminarene vil starte på vårparten i 3. klasse for at studentene hurtigst mulig skal komme igang med diplomoppgaven. Vi gjør oppmerksom på at diplomseminaret er obligatorisk og vil fungere som en del av veiledningsopplegget for studentene.

Studenter har plikt til selv å finne problemområder som er egnet til diplomoppgaver. Forslag leveres veileder, evt. skrives på skjema (se 2. avsnitt under «veiledning»), og veileder godkjenner tema.

De forskjellige institutter presenterer i tillegg enkelte problemområder som egner seg til utredning i en diplomoppgave. Disse forslagene til diplomoppgaver har instituttet dels fått fra utenforstående interessenter som firmaer og forvaltning, dels er det problemområder som har allmenn interesse. Alle forslag som kommer fra utenforstående interessenter (oppdragsgivere), skal godkjennes av det respektive institutt.

Veiledning

Alle studenter får tildelt en (eller flere) veiledere for diplomoppgaven. Dette skjer vanligvis ved at man fyller ut et definisjonsskjema (fås i Sekretariatet). På dette skjema gir man en grov disposisjon til oppgaven man har tenkt å skrive og evt. navn på ønsket veileder (om man har noe spesielt ønske). Skjemaet leveres i Sekretariatet, som via Høyskolekontoret formidler dette videre til instituttene. Instituttene vil da prøve å finne en veileder for studentene.

Om man er usikker på om tema man har valgt er godt, eller man ønsker fortgang i prosessen, kan man selv ta kontakt med den person man kan tenke seg å ha som veileder. (Denne praksisen varierer imidlertid fra institutt til institutt). Som regel vil veileder være person i BIs stab, men det kan også være personer utenfor staben, f. eks. ved oppdrag.

Det er viktig at studentene definerer problemområdet innenfor den spesialisering de har valgt. Instituttene har ikke plikt til å finne veileder for studenter med andre spesialiseringer enn de som hører til instituttet.

I de tilfeller man er misfornøyd med en veileder, kan man be om å få oppnevnt en ny veileder. Staben har i tillegg anledning til å nekte å veilede oppgaver eller studenter.

Når det gjelder veiledning generelt, har studentene krav på 5 timer veiledning i løpet av arbeidet med diplomoppgaven.

Størrelse på arbeidsgrupper

Diplomarbeidet utføres som regel av to eller tre studenter som tilsammen utgjør en arbeidsgruppe. Unntaksvis kan en diplomoppgave etter søknad utføres av en student. Begrunnet søknad sendes Høyskolekontoret.

Tidsplan

Diplomarbeidet er en integrert del av selve studiet. Arbeidet med oppgaven representerer en stor del av arbeidsbelastningen i studiets 4. år.

Følgende tidsplan er anbefalt, men kan avvikes i samråd med veileder:

Vår 3. år	Mai	1. diplomseminar
	1. juni	Innlevering av temaforslag
	Ultimo juni	2. diplomseminar – drøfting av tema og input for arbeid over sommeren
Høst 4. år	Sept./okt.	Individuell veiledning
	Okt./nov.	3. diplomseminar – plenum
Vinter/Vår 4. år	Jan./mars	4. diplomseminar – prosjekt-presentasjoner
	Mars/april	Individuell veiledning
	1. april	Innlevering av registreringsskjema for innlevering av diplomoppgaven
	1. mai	Innlevering av ferdig oppgave
	30. juni	Sensur avsluttet

Formelle krav til diplomoppgaven

Format og layout

Diplomoppgaven skal trykkes i A4 format. Oppgaven skal være maskinskrevet. Det finnes ingen faste normer for linjeavstand og marger. Er man i tvil om hva som egner seg, kan man benytte de retningslinjer som finnes for årsoppgaver og prosjektarbeider. Oppgaven skal innleveres fast innbundet med omslag i stiv kartong (f.eks. som BIs kompendier).

Antall eksemplarer

Diplomoppgaven skal i ferdig stand leveres i 6 – seks – eksemplarer til Sekretariatet.

Omslaget skal inneholde følgende opplysninger:

1. Diplomoppgave ved Handelshøyskolen BI.
(Det er i denne forbindelse ikke lov å benytte BIs logo).
2. Tidspunkt for innlevering (måned og år).
3. Tittel.
4. Registreringsnummer og navn.

Tittelen bør gjennomtenkes nøye. Alt for mange oppgaver har titler som:

1. ikke er dekkende for hva som er behandlet
2. er for omstendelige

Det er hensiktsmessig å benytte en todelt tittel:

1. hovedområdet, og
2. forklarende undertittel

NB! Hvis oppgaven er konfidensiell, skal dette tydelig fremgå på omslaget. (Se også punktet om Innlevering på neste side).

Sammendrag

Like etter omslaget på de innleverte oppgaver, dvs. før forord, innholdsfortegnelse etc., skal det finnes et sammendrag av oppgaven. Sammendraget må ikke overskride to A4 sider og skal inneholde følgende opplysninger:

1. Studenten(e)s navn, kontaktadresse og eventuelt telefon.
2. Årskull (f.eks. 1990–94)
3. Innleveringsmåned og -år.
4. Hvis oppgaven er konfidensiell, skal dette påføres, samt til hvilket tidspunkt den er konfidensiell.
5. Fagområde (f.eks. markedsføring, logistikk etc.)
6. Sammendrag av oppgaven, f.eks. ved hjelp av:
 - problemdefinisjon
 - kort om datainnsamling
 - analysen
 - konklusjonene
 - sentrale litteraturhenvisninger
 - hvem som har vært veileder

Innholdsfortegnelse og forord

Diplomoppgaven skal ha en innholdsfortegnelse. Denne bør settes opp slik at den gir en klar oversikt over oppgavens disposisjon og innhold. Mange foretrekker å lage en egen oversikt for å henvise til tabeller og figurer i teksten.

I forordet til oppgaven kan det skrives en kort selvkritikk av arbeidet som er gjennomført. Man kan kommentere både svake og sterke sider ved oppgaven, og også forklare årsaken til avvik fra den opprinnelige disposisjon. Husk at oppgaven må godkjennes på nytt dersom avvikene er vesentlige.

Litteraturfortegnelse

Diplomoppgaven skal inneholde en litteraturoversikt som plasseres bakerst i besvarelsen. Det finnes flere måter å redigere litteraturlisten på. Kjente eksempler vil man finne i pensumlitteratur. Litteraturhenvisningen må inneholde:

1. Etternavn og initialer for fornavn til forfatteren(e).
2. Full tittel på boken, tidsskriftet og/eller artikkelen.
3. Forlag og utgivelsessted.
4. Tidspunkt for utgivelsen.

Henvisning i teksten kan skje på flere måter. Imidlertid skal henvisningen alltid komme i tilknytning til referanser og ikke samles til slutt i ett avsnitt. Litteratur-

henvisningene anses som en viktig detalj og bør derfor være så klare og presise som mulig.

Innlevering

Tidsfrister

Oppgaver som innleveres 1. mai vil bli sensurert innen 30. juni, og oppgaver som innleveres 1. sept. vil bli sensurert innen 31. okt. Utenfor disse fristene kan sensur ta opptil 3 måneder.

Leveringssted

Besvarelsen skal leveres eller sendes rekommandert til BIs sekretariat, P.b. 580, 1301 Sandvika.

Registrering

Levering av det nødvendige antall eksemplarer registreres på Sekretariatet. Registrering blir ikke foretatt før alle formelle krav er overholdt (antall, innbinding, omslag, sammendrag etc.). Studenten skal ha kvittering for levert oppgave.

Oppbevaring

Etter sensur oppbevares fire eksemplarer av diplomoppgavene på Biblioteket. To eksemplarer beholdes av sensorene. Konfidensielle oppgaver oppbevares nedlåst. Eksemplarer av spesielt gode oppgaver sendes biblioteket ved Norges Handelshøyskole.

Disposisjonsrett

BI forbeholder seg retten til uten vederlag å benytte hele eller deler av besvarelsene i undervisningen. Besvarelsene vil også kunne bli benyttet i utdannings- og forskningsarbeid som er igangsatt av BIs stab og som diplomoppgavene er en del av. Studentene har utover dette full disposisjonsrett. Dette betyr at de har opphavs- og utnyttelsesretten til den innleverte besvarelse. BIs øvrige studenter skal ha anledning til å låne besvarelsene på Biblioteket.

Konfidensiell behandling

Skolen ser helst at diplomoppgavene holdes offentlig tilgjengelige gjennom BIs bibliotek, slik at andre studenter i sine arbeider kan dra nytte av diplomoppgaver som er skrevet tidligere. *Oppgaver kan imidlertid etter søknad til Høyskolekontoret gjøres konfidensielle i ett år.* Søknaden skal inneholde begrunnelse for hvorfor oppgaven ønskes konfidensielt behandlet. Dersom studentene ikke har søkt eller fått godkjent en slik søknad før sensurering, vil oppgaven straks etter sensur bli offentlig tilgjengelig.

Bedømmelse og sensur

Oppgaven skal bedømmes av to personer. Disse sensorene oppnevnes av instituttet. Et registreringsskjema for innlevering av diplomoppgave må fylles ut og innleveres i god tid før oppgaven leveres (*1 mnd.*). Skjemaet fås på Sekretariatet og skal fylles ut med studentens navn og registreringsnummer, oppgavens tittel og veileders navn.

Ved omsensur av diplomoppgaver følger man de samme regler som gjelder for andre eksamensoppgaver. Dette betyr at man får oppnevnt to nye sensorer, om man etter en sensurbegrunnelse velger å klage på sensuren.

Kontinuasjon

Dersom diplomarbeidet ikke godkjennes, og man velger å omarbeide den gamle oppgaven i stedet for å skrive en ny, skal en evt. omarbeidelse skje i henhold til veileders anvisninger, og ny sluttrapport innleveres. Ovennevnte innleveringsfrister gjelder også for omarbeidede oppgaver. Omarbeidede oppgaver gis ikke bedre karakter enn 4.00.

Utmerkelser for fremragende diplomoppgave

Diplomoppgaven er kronen på verket i siviløkonomutdanningen. Det er studentenes første reelle mulighet til å anvende sine kunnskaper og evner på en betydningsfull måte utenfor undervisningsinstitusjonen. For å stimulere til høy kvalitet tildeles det årlig en utmerkelse for spesielt gode diplomoppgaver. Tildelingen finner sted hver høst, fortrinnsvis i november.

Finn Øiens pris

I den økonomisk-administrative fagtradisjon ligger det store utfordringer i å bygge kvantitative modeller til bruk i økonomisk styring, som beslutningsstøtte, eller for å øke innsikt og forståelse. I dag er utfordringene større enn noensinne på grunn av de muligheter datateknologien gir. Finn Øiens pris for beste diplomoppgave i kvantitative metoder tildeles forfatterne av den beste diplomoppgave på dette området.

Prisen er på kr 10 000,- totalt.

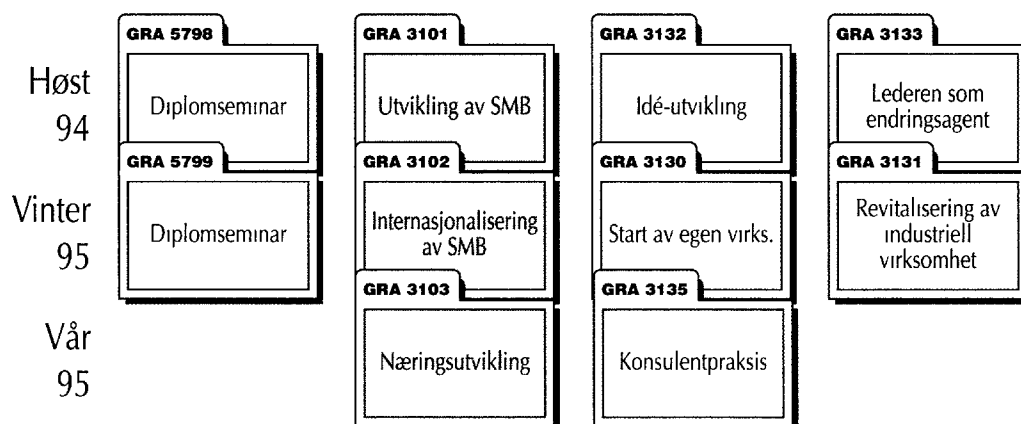
En komité bestående av Finn Øien, et medlem fra BI og et eksternt medlem valgt i samråd med de ovennevnte, bestemmer hvilken oppgave som skal tildeles prisen.

BI nominerer de diplomoppgaver som skal underkastes komiteens bedømmelse. Alle diplomoppgaver innlevert innen fristen (1. mai) kan komme i betraktning. Senere innleverte oppgaver vil komme i betraktning til prisen som utdeles året etter.

Bedriftsutvikling

Development of Small and Medium Enterprises

Samlet oversikt

RETNINGSBESKRIVELSE

Bedriftsutvikling retter seg særlig mot det aktuelle og egenartede ved norsk næringslivs utvikling. Retningen legger spesiell vekt på forhold som gjelder små og mellomstore bedrifter (SMB) og fokuserer på fire områder:

- *Lederen. Situasjoner og roller for ledere i SMB.*
- *Bedriften. Start, utvikling, drift og avvikling av bedrifter.*
- *Grupper av bedrifter. Relasjoner mellom bedrifter. Bransjer.*
- *Næringsutvikling. Offentlig og privat innsats for utvikling av vårt næringsliv.*

Retningen er relevant både fordi SMB utgjør en betydelig del av næringslivet og fordi disse er svært viktige i nyskaping og arbeidsplassgenerering. Det er også klare tendenser til at større virksomheter består av eller deles opp i mindre bedrifter.

Vi sikter mot å utdanne en almenpraktikertype siviløkonom som har god forståelse for og handlingsevne innen de ovennevnte fokusområder. Dette betyr at kandidatene vil få forutsetninger både for å jobbe i eller for SMB bedrifter, innenfor nettverk og bransjer, i relasjoner mellom SMB og store bedrifter og innenfor næringsrettet arbeid privat og offentlig (politikkutforming, konsulentarbeid, veiledning, tilrettelegging, finansiering). Retningen er også egnet for den som sikter mot egen etablering eller medvirkning i nyskappingsprosjekter.

Obligatoriske kurs er: GRA 3101 Utvikling av SMB
GRA 3102 Internasjonalisering av SMB
GRA 3103 Næringsutvikling

Studentene må velge 2 av de valgfrie kursene. Dessuten skal velges et suppleringskurs fritt innen alle studieretningene, inklusive Bedriftsutvikling.

Retningsansvarlig:

Otto Kaltenborn

Institutt for strategi, historie og språk

Antall plasser i retningen:

60

Diplomseminar i Bedriftsutvikling

Fagansvarlig: Otto Kaltenborn

Diplomseminaret skal hjelpe studentene til å komme igang med å gjennomføre diplomoppgavearbeidet på en målrettet måte. Seminaret er obligatorisk.

Seminaret omfatter obligatoriske innleveringer der studentene skal gjøre rede for diplomarbeidets problemstilling og metodiske tilnærming samt fremdriftsplaner og status for arbeidet. Innleveringene danner grunnlag for tilbakemelding til studentene. Ansvarlig for fellesseminarene i høstterminen vil være Fred Wenstøp.

Studentene vil her også få råd i forbindelse med selve skriveprosessen.

Videre vil det bli veiledning for den enkelte gruppe. Tidspunkter for de enkelte gruppene fastsettes i samråd med veileder.

Første seminar i terminen kunngjøres ved oppslag.

GRA 3101

Utvikling av SMB

Small Business Development

Mål for kurset

Hensikten med kurset er å gi studentene en realistisk virkelighetsoppfatning av

1. mindre bedrifters plass, rolle og utviklingstrekk i samfunnet
2. etablering, drift og utvikling av mindre bedrifter
3. særtrekk ved eierforhold, lederskap, bedriftsfunksjoner, markedstilknytning i SMB.

Tematisk oversikt

- SMB som fenomen, deres plass og rolle i samfunn og arbeidsliv
- Lederrollen og lederskap i SMB. Arbeidsformer og kommunikasjon i og mellom bedrifter.
- Livsløp for SMB. Problemer og løsninger i ulike faser.
- Ideskaping og entrepenørskap i nye og eksisterende bedrifter
- Markedsorientert utvikling og -foretaksstrategi i mindre bedrifter.
- Informasjonskilder, informasjonsbehandling og beslutningsstøtte i mindre bedrifter.
- Økonomistyring og finansiering.

Pensum

Burns, P. & Dewhurst, J. (eds.): *Small Business and Entrepreneurship*. London: Macmillan 1989.

Vikøren, B. M. (red.): *Artikkelsamling Bedriftsutvikling*. Sandvika: Handelshøyskolen BI 1993.

Dataverktøy

Brukes til produkt-/markedsanalyse.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, gruppearbeid og studentpresentasjoner.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: GRA 3101.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Niels Jørgen Andersen.

GRA 3132

Idéutvikling

Creative Development

Mål med kurset

Kurset har som mål å gi deltakerne kompetanse i å tilrettelegge for og delta i ideutviklingsprosesser. Det vil bli lagt vekt på innføring og trening i praktiske metoder og teknikker for utvikling og bearbeiding av ideér, samt bevisstgjøring av kritiske betingelser for ideutvikling og bearbeiding i mindre organisasjoner.

I tillegg til å gi nødvendig faglig kunnskap og innsikt, legger kurset vekt på å utvikle deltakernes praktiske ferdigheter.

Tematisk oversikt

- Metode og teknikker for Kreativ problemløsning
- Kreativitet i grupper
- Prosesslederrollen
- Tilretteleggingsferdigheter
- Betingelser for ideutvikling og -bearbeiding i organisasjoner

Pensum

Forsth, L. R.: *Praktisk nytenking*. Oslo: Aquarius Forlag 1991.

Forsth, L. R. (red.) *Artikkelsamling: Idéutvikling* Sandvika: Handelshøyskolen BI 1994.

Dataverktøy

Benyttes ikke.

Gjennomføring

30 timer fordelt på fem samlinger. Det forutsettes aktiv klasseromsdeltakelse.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: GRA 3132.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlige

Leif Runar Forsth

NB! Begrenset deltagelse. (Kun for studenter på spesialiseringsretning Bedriftsutvikling.)

GRA 3133

Lederen som endringsagent

The Leader as a Change Agent

Mål med kurset

Deltakerne skal tilegne seg en *metode og tenkemåte* for utvikling av enkeltmennesker, grupper og bedrifter. Som «case» vil vi delvis bruke oss selv, delvis bedrifter der foreleser arbeider som rådgiver. Kurser bygger på «learning by doing». Deltakerne skal selv opptre som «endringsagenter» og rådgivere for hverandre. Det vil bli mindre grad av forelesninger og tradisjonell undervisning. Hovedvekten legges på gruppediskusjoner, rollespill, intervjuer, «tester» og konfrontasjon med reelle utfordringer. Fremfor å fokusere «svarene», vil vi i kurset prøve å finne frem til de spørsmål som er viktige å stille ved endringsprosesser. Greier vi å stille presise og relevante spørsmål, er betingelsen tilstede for at vi også kan finne frem til nyttige svar, selv om implementeringen i seg selv er en utfordring. Stor vekt vil bli lagt på å presentere og diskutere ulike *metoder og teknikker* som kan brukes i endringsarbeid.

Tematisk oversikt

- Jeg som leder, bedriftsrådgiver eller internkonsulent: Situasjonsforståelse, mål og virkemidler
- Utfordringer i en organisasjon: Det ytre, det indre og det interne press
- Grupper og bedrifter som prosesser underlagt konstruktiv og destruktiv læring.
- Å bli kjent med seg selv og andre: Myers-Briggs Type Indikator-test
- Fasene i en endringsprosess, steg for steg. Hvorfor? Hvem? Hva? Hvordan? Hvor? Når?
- Kartlegging og analyse av en bedrift
- Planlegging av tiltak. Teknikker for gjennomføring
- De vanligste hindringene ved endring. Strategier for å overkomme motstand
- Leder- og konsulentroller ved endring

Pensum

Harvey, D. F. og D. R. Brown: *An Experiential Approach to Organization Development*. 4th ed. Englewood Cliff, N.Y: Prentice Hall 1992.

Sharp, D.: *Personlighetstyper. C. G. Jungs typologiske modell*. Oslo: Paul Moxnes Forlag 1992

(Pensum er ikke endelig bestemt. Vent derfor med å kjøpe bøkene).

Dataverktøy

Benyttes ikke.

Gjennomføring

30 timer fordelt på fem samlinger.

Eksamen

Fagoppgave

Eksamenskode: GRA 3133.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Morten Emil Berg/Terje Skjølsvold.

NB! Begrenset deltakelse. (Kun for studenter på spesialiseringsretning Bedriftsutvikling.)

GRA 3102

Internasjonalisering av SMB

Internalization of SME

Mål med kurset

Også mindre bedrifter vil i økende grad måtte forholde seg til internasjonal konkurranse. Kurset gir en innføring i forhold som påvirker særlig SMBs muligheter for å lykkes i denne konkurransen.

Tematisk oversikt

Sesjon 1: Det norske perspektivet og produkt-/markedsbeslutninger

- Valg av produkt
- Tilpasning av produkt
- Analyse og valg av marked

Sesjon 2: Eksport og lisensiering

- Direkte eksport
- Indirekte eksport
- Typologi
- Lønnsomhetsanalyse
- Beskyttelse
- Forhandling og avtaleformulering
- Globale aspekter

Sesjon 3: Internasjonaliseringsstrategi

- Risikoanalyse
- Lønnsomhetsanalyse
- Typologi
- Forhandlinger
- Sammenlignende analyse
- Tommelregler
- Globale aspekter

Sesjon 4: Markedsplanen og globalisering

- Segmentering
- Prissetting
- Promotion/Reklame
- Strategi i det globale foretak
- Globale aspekter

Sesjon 5: Kulturinnvirkning på internasjonalisering

- Krysskulturell kommunikasjon
- Krysskulturell forhandlingsteknikk
- Kulturforståelse
- Globale aspekter

Pensum

Luostarinen, R. and Welch, L.: *International Business Operations*. Helsinki 1990.
Yip, G. (oversatt og tilpasset av J. Roos og G. von Krogh): *Global Strategy*.
Dublin: Green Valley University Press 1994.

Anbefalt litteratur

Mort, D.: *European Market Information, A handbook for managers*. London: Financial Times, Pitman Publishing 1992.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer fordelt på 5 samlinger. Kursene baseres på forelesninger, case og fagoppgave med innlevering.

Eksamen

I kurset inngår en fagoppgave som gjøres i gruppe under kurset. Fagoppgaven består i å diskutere en passende internasjonaliseringsstrategi for en gitt bedrift og for et gitt land. Detaljerte anvisninger om formål, format, veiledning og presentasjon av fagoppgaven utleveres ved kursets begynnelse. En kombinasjon av bedrifter og land vil bli fordelt gjennom loddtrekning ved kursstart.

Deltakelse i samtlige case er en forutsetning for at fagoppgaven skal bedømmes.

Eksamenskode: GRA 3102.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Johan Roos/Göran Roos.

GRA 3103

Næringsutvikling

Economic Development

Mål med kurset

Med næringsutvikling forstås innsats utenfor bedriftene for å tilrettelegge for etablering og utvikling av bedrifter. De store omstillinger som foregår i næringslivet peker mot økt betydning av næringsutviklingsarbeidet og mot forsterket samspill mellom bedriftene og utviklingsinstansene. Kurset vil gi en innføring i hvordan slikt arbeid utføres på ulike nivåer innen det offentlige og i private organisasjoner for næringsutvikling. Studentene skal få innsikt i hvordan slikt arbeid organiseres og styres, og hvilke arbeidsformer som nyttes.

Tematisk oversikt

- Aktuelle utfordringer i norsk næringsutvikling
- Historisk utvikling
- Næringspolitikk
- Næringsutvikling på nasjonalt nivå
- Næringsutvikling på fylkesnivå
- Næringsutvikling på kommunenivå
- Næringsutvikling i privat sektor

Pensum

Reve, T., Lensberg, T., Grønhaug, K: *Et konkurransedyktig Norge*. Oslo: Tano 1992.

Kaltenborn, O. (red.): *Artikkelsamling Næringsutvikling*. Sandvika: Handelshøyskolen BI 1994.

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset.

Gjennomføring

Forelesninger og casepresentasjoner.

Gjesteforelesere

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Ingen hjelpemidler.

Eksamenskode: GRA 3103.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Otto Kaltenborn

GRA 3131

Revitalisering av industriell virksomhet

Consulting

Mål med kurset

Hensikten med kurset er å lære operative fremgangsmåter for å utvikle verdiskapende virksomhet. Metodene er anvendelige til å «skape nytt liv» i eksisterende virksomheter eller utvikle ny virksomhet. Vi ser på hvordan metodene kan anvendes i små og i store bedrifter. Samtidig ser vi på konsulentens rolle og oppgaver i forbindelse med slik revitalisering.

Tematisk oversikt

- Målrettet markedsorientering
- Utvikling av vinnerkultur
- Resultatrettet styring
- Registrering av konkurranseparametre
- Produkt som sammensatt begrep
- Kan tilsynelatende ulemper vendes til fordeler?
- Utvikling av vedvarende konkurransefordeler
- Kvalitetssikring og Profilering. Kun den beste vinner.
- Premisser for og valg av Strategi
- Operative styringsdata kontra regnskapsdata
- Hvordan bevare oveblikk og styringsmuligheter?
- Kapitalrasjonalisering og kostnadsrasjonalisering
- Resultatforbedringsanalyse og ressursbruk
- Oppfølging, ressursutvikling og strategitilpassing

Pensum

Kubr, M. (ed.): *Management consulting: A guide to the profession*. 2nd rev. ed. Geneva: International Labour Office 1986.

Dataverktøy

Vi benytter bl.a. regneark til å sette opp produkt/markeds-matrise og vurdere verdiskapningspotensiale i forhold til ressursbruk.

Gjennomføring

Fem ganger av seks timer totalt 30 timer undervisning, feltundersøkelser, gruppearbeid og studentpresentasjoner.

Eksamen

Fagoppgave (Bedriftsanalyse, tiltaksplan)

Eksamenskode: GRA 3131.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Niels Jørgen Andersen

Diplomseminar i Beslutningsstøtte og ledelsesinformasjon

Fagansvarlig: Øystein D. Fjeldstad

Diplomseminaret skal gjennomføres i høst- og vinterterminen.

Seminaret legges opp rundt noen få utviklingsprosjekter som i hovedsak skal organiseres i større grupper. Avvik fra dette må avtales individuelt.

Seminaret vil ta for seg anvendelse, metode og arkitektur for et beslutningsstøttesystem.

Seminaret er obligatorisk.

GRA 3135

Konsulentpraksis

Practical Consulting

Mål med kurset

Intensjonen her er å legge opp til konsulentarbeid i bedrifter med veiledning. Opplegget er under utvikling og vil trolig bli presentert mot slutten av 1994.

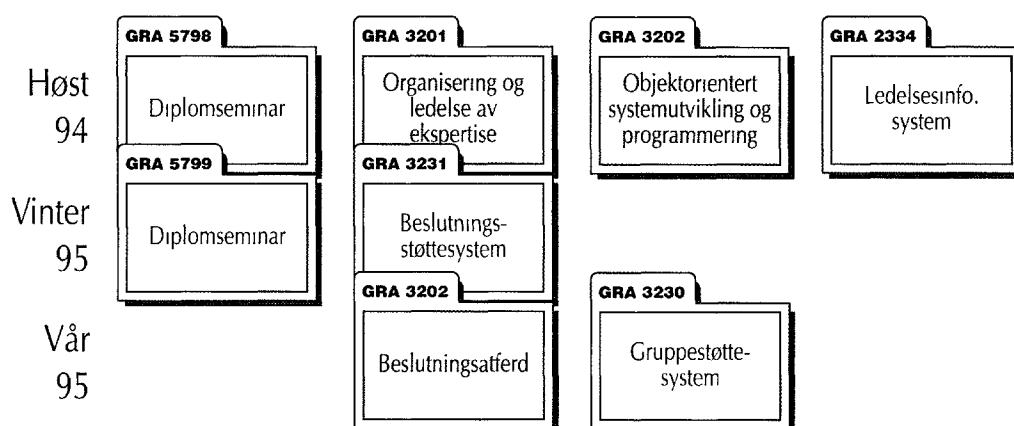
Ansvarlig

Niels Jørgen Andersen.

Beslutningsstøtte og ledelsesinformasjon

Decision Support and Executive Information

Samlet oversikt

RETNINGSBESKRIVELSE

Støtte, utvikling og ledelse av fagfolk og spesialister gjennom anvendelse av avansert informasjons- og kunnskapsteknologi er en nøkkel-utfordring for dagens og morgendagens kunnskapstunge foretak. Spesialiseringen i beslutningsstøtte og ledelsesinformasjon har som hovedmål å gi en grundig innføring hvordan utforme, utvikle og iverksette støttesystem. En grunnleggende forutsetning for spesialiseringsretningen er at beslutningsstøtte og ledelsesinformasjon ikke kan håndteres effektivt uten en solid forankring i et anvendelsesområde. Spesialiseringen kombinerer derfor kurs som formidler grunnleggende kunnskap om teorier, metoder og verktøy for beslutningsstøtte med studiet av ett anvendelsesområde (to kurs). Aktuelle anvendelsesområder er finans og markedsføring.

Diplomoppgaver vil innebære utvikling og utprøving av støttesystem. Diplomseminaret vil derfor i stor grad være et systemutviklingsseminar (Design Laboratory).

Retningsansvarlig:

Øystein D. Fjeldstad

Institutt for strategi, historie og språk

Antall plasser i retningen:

24

Diplomseminar i Beslutningsstøtte og ledelsesinformasjon

Fagansvarlig: Øystein D. Fjeldstad

Diplomseminaret skal gjennomføres i høst- og vinterterminen.

Seminaret legges opp rundt noen få utviklingsprosjekter som i hovedsak skal organiseres i større grupper. Avvik fra dette må avtales individuelt.

Seminaret vil ta for seg anvendelse, metode og arkitektur for et beslutningsstøttesystem.

Seminaret er obligatorisk.

GRA 3201

Organisering og ledelse av ekspertise

Organization and Management of Expertise

Mål med kurset

Gi en forståelse av utvikling og bruk av beslutningsstøttesystem og ledelsesinformasjonssystem som middel til å lede og organisere ekspertise.

Tematisk oversikt

- Den nye organisasjonsformen
- Alternative beslutningsroller og alternative roller for beslutningsstøttesystem
- Profesjonell beslutningsstøtte og kvalitetssikring av avgjørelsesprosesser
- Gruppe beslutningsstøtte og koordinering
- Ledelsesinformasjon og styring
- Utvikling og levering av forbedret beslutningsstøtte: Prosjektorganisering og endringsledelse

Pensum

Utvalgte artikler

Anbefalt tilleggslitteratur

Utvalgte artikler

Dataverktøy

Dataverktøy (bl.a. gruppebeslutningsstøttesystem) for prosjektstyring og endringsledelse

Gjennomføring

30 timer forelesninger og deltakerpresentasjoner basert på artikler og case-arbeid

Eksamen

Fagoppgave

Eksamenskode: GRA 3201.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Charles Stabell

GRA 3202

Objektorientert systemutvikling og programmering

Object Oriented Design and Development

Mål med kurset

Objektorientert design får en stadig sterkere plass både som brukergrensesnittskonsept og teknisk arkitektur i arbeidsstasjoner og beslutningsstøttesystemer. Kurset vil gi en innføring i sentrale designgrupper og gi deltakerne en konkret plattform av ferdigheter for å kunne forstå og utvikle objektorienterte systemløsninger. Kurset vil basere seg på klient/tjener teknologi med VisualWorks/Smalltalk som utviklingsspråk. Kurset skal gi grunnlag for å kunne lage egne systemer bl.a. i forbindelse med diplomarbeidet.

Tematisk oversikt

- Introduksjon til Objektorienterte prinsipper og Smalltalk-80
- Klasser og objekter
- Utforming av brukergrensesnitt
- Objektorientert analyse
- Objektorientert design
- Eksterne databaser

Pensum

Coad, P & Nicola, J.: *Object Oriented Programming*. Englewood Cliffs, N.J: Yordon Press 1993

Dataverktøy

VisualWorks fra ParcPlace Systems, tilgjengelig i ThinkTank-bygget

Gjennomføring

30 timers forelesning, labøvelser og prosjektorientert gruppearbeid. Undervisning vil foregå i ThinkTank laboratoriet.

Eksamen:

Fagoppgave.

Eksamenskode: GRA 3202.01

Kontinuasjon:

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Øystein D. Fjeldstad

GRA 3231

Beslutningsstøttesystem: Utforming, Iverksettelse og Anvendelse

Decision Support Systems: Design, Implementation and Application

Mål med kurset

Kurset skal gi deltakerne en bred innføring i ulike anvendelser av beslutningsstøtte og ulike tilnærminger til utforming og iverksettelse. Kurset tar gjennom utvalgte cases beslutningsstøtte i ulike områder innen foretaket og belyser også hvilken rolle ulike former for teknologi kan spille.

Tematisk oversikt

- Beslutningssituasjonsbeskrivelse som grunnlag for diagnose og utvikling
- Anvendelse i markedsføring, finans og innkjøp
- Modell- data- og kunnskapsbaserte tilnærminger til beslutningsstøtte
- Innføring og bruk av beslutningsstøtte

Pensum

Fjeldstad, Ø.: *Artikkelsamling: Beslutningsstøttesystem*. Sandvika: BI Forlag 1995.

Dataverktøy

Regneark f.eks. Lotus-123 eller Excel, evt. VisualWorks/Smalltalk-80

Gjennomføring

30 timers forelesning og deltakerpresentasjoner basert på cases, artikler og praktisk prosjektarbeid.

Eksamen

Fagoppgave med muntlig presentasjon.

Eksamenskode: GRA 3231.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Øystein D. Fjeldstad

GRA 3230

Gruppestøttesystem

Group Decision Support Systems

Mål med kurset

Gi en innføring i utvikling og bruk av gruppebeslutningsstøttesystem som middel til å forbedre og lede gruppearbeid.

Tematisk oversikt

- Tverrfaglige gruppearbeid i organisasjoner: Utvikling av produkter, prosesser og strategier.
- Behovet for forbedret gruppestøtte
- Alternative verktøy for gruppeprosesser
- Utvikling og innføring av gruppestøtte: Gruppeprotokoller og prosessbistand

Pensum

Utvalgte artikler

Dataverktøy

Verktøy i BIs elektroniske møterom

Gjennomføring

30 timer forelesninger og deltakerpresentasjoner basert på artikler og øvingsarbeid med teknologien i elektroniske møterom.

Eksamen

Fagoppgave med muntlig presentasjon

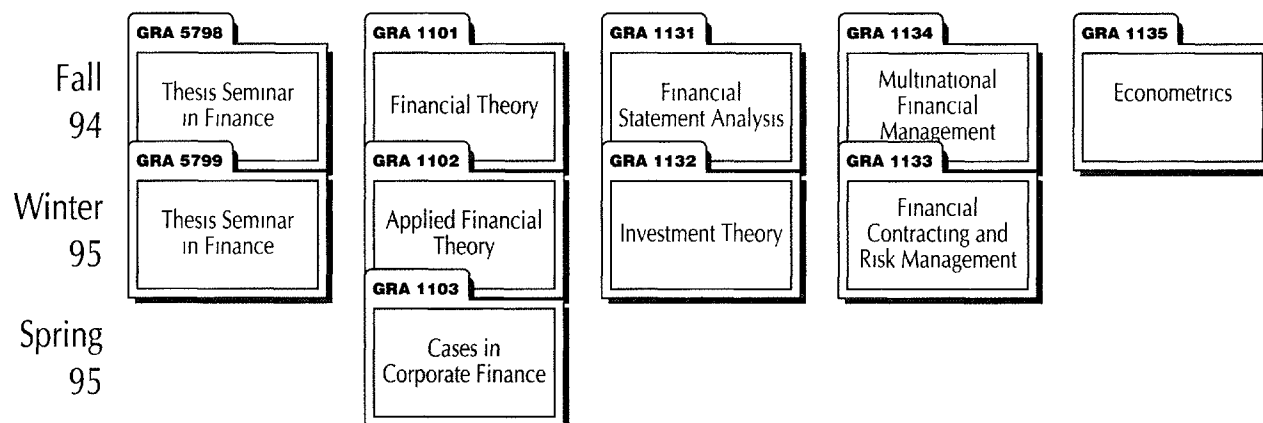
Eksamenskode: GRA 3230.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Marianne Storrøsten.

SPECIALIZATION AREA DESCRIPTION

The functions of financial management are continuously changing. The financial manager's responsibility and importance in corporate development is increasing. In recent years the role of the financial manager has expanded to include more and more aspects of the acquisition and allocation of capital. The allocation of capital determines the firm's size and its long term profitability, business risk, and liquidity. Acquisition of capital determines the firm's financial commitment and financial risk.

The finance specialization area teaches both financial theory and its practical implications. Financial managers learn to handle routine problems through experience. A good manager, however, must also be able to act rationally when confronted with the unexpected. This requires a lot more than simple decision rules based on experience. It requires a fundamental understanding of why firms and the capital markets react as they do. Thus, financial theory is essential in providing a basic understanding of individual investors' and firms' behavior in the capital market. Also, a solid grasp of theory is necessary to respond intelligently to unforeseen situations. For these and other reasons, theory is used to develop useful decision rules for managers. Discussions of theoretical issues will focus on real life problems. The specialization area in finance is thus management oriented.

The specialization area in finance offers eight courses. Three of the eight courses are required; GRA 1101 Financial Theory, GRA 1102 Applied Financial Theory, and GRA 1103 Case Course in Finance, which are taught in the fall term, the winter term, and the spring term, respectively. Even within an area of specialization, individual subject preferences may exist. Students are therefore given the opportunity to freely choose two of the five elective courses (or even three, if the supplementary course is also chosen within the specialization area).

Area responsibility:

Dag Michalsen

Department of Business Economics

Maximum number of students:

50

Thesis Seminar in Finance

Responsible: Øyvind Bøhren
Espen Eckbo
Pål Korsvold
Dag Michalsen
Knut Sagmo
David Smith.

Thesis seminars are provided to help students get started with and to constructively work toward timely completion of their thesis. The seminars are organized around:

- * Written thesis reports
- * Group presentations
- * Optional seminars on methodology

The seminars involve two required written thesis reports. The first report should be an approximately 3-page expanded thesis proposal, to be handed in at the department secretariat no later than Friday in the third week of the fall term. The second report, an approximately 10-page status report, must be handed in at the department secretariat no later than Friday in the second week of the winter term. Written thesis reports form the basis for designing the seminar series as well as giving feedback to the students. In the first seminar after each hand-in, each report will be commented on in a plenary session.

Thesis advisors will decide which groups are to present their work in the seminars. During these presentations, each group will discuss their progress and problems, and will in return receive feedback both from fellow students as well as faculty present in class.

The thesis seminars in finance have mandatory attendance for all students having an advisor from the finance faculty. Permission to not attend class needs prior consent from each student's main thesis advisor.

The thesis seminars are held in fall and winter terms. The first seminar in each term will be announced on the bulletin board.

GRA 1101

Financial Theory

Course objectives

This course offers an in-depth overview of financial theory, thereby providing a bridge to the more theoretical articles in finance. Furthermore the course will give particular attention to testable propositions and to the literature that has developed empirical tests of important elements of theory.

Prerequisites

Basic corporate finance at the level of e.g. Brealey & Myers, or Ross, Westerfield & Jaffe.

Course Outline

- Capital markets, consumption and investment
- Utility theory given uncertainty
- State preference theory
- Mean-variance uncertainty
- The Capital Asset Pricing Model and Arbitrage Pricing Theory
- Option Pricing Theory
- Futures contracts and markets
- Efficient capital markets: Theory and evidence

Required Reading

Copeland T. H. & J. F. Weston: *Financial Theory and Corporate Policy*. 3rd ed, Reading, Mass.: Addison-Wesley 1988.

Chew, D.H. Jr.: *The New Corporate Finance: Where Theory Meets Practice*. N.Y.: McGraw-Hill 1993.

Articles

A reading list will be provided on the first day of class.

Computer Models

No computer models are used in this course.

Conduct of Class

The instruction during the 30 lecture hours is comprised of primarily presentations and discussions of the readings assigned to the topics listed above. Students are expected to have read the material before each class meeting.

Evaluation

A three hour written examination by the end of the lecture series. The exam relates to topics discussed in class as well as assigned readings throughout the course. Interest tables (distributed during the exam) and calculators are permitted during the exam. Computer models are not permitted.

Exam Code: GRA 1101.01

Makeup Exam

At the next ordinary exam.

Responsible for the Course

Dag Michalsen

GRA 1131

Financial Statement Analysis

Course Objectives

This course introduces different methods of financial statement analysis. Emphasis is placed on quantifying expected return and risk. This is achieved by studying 1) the properties of numbers derived from financial statements, 2) the key aspects of decisions that use financial statement information, and 3) the features of the environment in which these decisions are made. In order to describe and explain these three aspects of financial statement analysis, careful studies of empirical research plays a central role in the course.

Prerequisites

Course participants are required to have taken, or take GRA 1101 Financial Theory during the same term.

Course Outline

- The demand for and supply of financial statement information
- Properties of financial statements
 - Financial statement numbers and alternative accounting methods
 - Cross-sectional and time-series analysis of financial statement information
 - Forecasting financial statement information
- Capital markets and financial information
 - Capital markets and information efficiency
 - Risk and return
- Other applications of financial statement information
 - Distress analysis and financial information
 - Credit rating and financial information

Required Reading

Foster, G.: *Financial Statement Analysis*. 2nd ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall 1986.

Articles.

A reading list will be provided on the first day of class.

Computer Models

Students are encouraged to use computer models in this course.

Conduct of Class

The instruction over 30 lecture hours is comprised of primarily presentations and discussions of the readings assigned to the topics listed above. Students are expected to have read the material before each class meeting.

Evaluation

A three hour written examination by the end of the lecture series. The exam relates to topics discussed in class as well as assigned readings throughout the course. Interest tables (distributed during the exam) and calculators are permitted during the exam. Computer models are not permitted.

Exam Code: GRA 1132.01

Makeup Exam

At the next ordinary exam.

Responsible for the Course

Pål Korsvold

GRA 1134

Multinational Financial Management

Course Objectives

Firms with an international involvement are faced with a multiple of potentially important macroeconomic decision variables. Compared to a domestic firm, the acquisition and allocation of resources in an international firm is more complex, yet, at the same time, offers opportunities not obtainable in a national market. Our objective is to study and understand how corporate financial management is affected by, and can take advantage of, international economic environments.

Prerequisites

Course participants are required to have taken, or take GRA 1101 Financial Theory during the same term.

Course Outline

- Institutional characteristics of foreign exchange markets
- International parity conditions' effect on economic and financial performance
- Measuring and managing foreign exchange exposure
- Capital budgeting and the international cost of capital
- Foreign portfolio investments
- International capital structure decisions

Required Readings

Shapiro, A.C.: *Multinational Financial Management*. 4. ed., Boston, Mass.: Allyn & Bacon 1992.

Articles.

A reading list will be provided on the first day of class.

Computer Models

No computer models are used in this course.

Conduct of Class

30 lecture-hours during which the main topics (as listed in the course outline) are given extensive and in-depth coverage. Assigned readings should be carefully studied prior to each class meeting.

Evaluation

A three hour written examination by the end of the lecture series. The exam covers all topics discussed in class as well as all the assigned readings. Only interest rate tables (distributed during the exam) and calculators are permitted during the exam. Computer models are not permitted.

Exam Code: GRA 1134.01

Makeup Exam

At the next ordinary exam.

Responsible for the Course

Knut Sagmo

GRA 1135

Econometrics

Course objectives

This course will introduce the student to basic estimation methodologies used in economics and finance. Part of the motivation behind the course is to expose the student to the tools, terminology and theory used in more advanced empirical methodology courses. The course differs from a standard "regression" course in several ways. First, essential tools from matrix algebra will be learned early on. Second, some attempt will be made to acquaint the student with the statistical and probability theory that underlies the techniques used. Third, many of the empirical examples developed in class will come from the finance literature.

Prerequisite

Course participants are required to have their specialization in Finance or Economics, or consent of the lecturer.

Course Outline

- The Classical Linear Model.
- Introduction to Matrix Algebra.
- Multiple Regression.
- Maximum Likelihood Estimation.
- Large Sample Properties of the Least Squares Estimator.
- Non-Spherical Disturbances, the GLS estimator.
- Multiple Regression and Event Study Estimation.

Required Reading

Greene, William H.: *Econometric Analysis*. 2nd ed. @ N.Y.: MacMillan 1993.

Computer Models

Students will be required to use a statistical computer package such as MINITAB.

Suggested Supplements

Gujarati, Damodar N.: *Basic Econometrics*. 2nd ed., N.Y.: McGraw-Hill 1988.

Kennedy, Peter: *A Guide to Econometrics*. 3rd ed. Cambridge, Mass: MIT Press 1992.

Conduct of Class

The course will consist mainly of lectures, homework problems and PC computer work. Students are strongly encouraged to keep up with both required and supplemental readings and homework.

Evaluation

Judgment of student performance will be based on one project and a final three hour exam. Only the use of a calculator will be permitted on the final exam.

Examination Code: **GRA 1135.01 (Written Exam) – 70 %**
 GRA 1135.02 (Project Work) – 30 %

Makeup Exam

At the next ordinary exam.

Responsible for the Course

David C. Smith

GRA 1102

Applied Financial Theory

Course Objectives

This course bridges the gap between financial theory and corporate financial policy. The emphasis will be on corporate applications in order to facilitate an understanding of the interaction between the theory of finance and its applications.

Prerequisites

GRA 1101 Financial Theory, or an equivalent course.

Course Outline

- Multiperiod capital budgeting under uncertainty
- Capital structure and the cost of capital
- Dividend policy
- The economics of leasing
- Other applications in corporate finance
- Mergers, acquisitions and corporate control

Required Reading

Copeland T. H. & J. F. Weston: *Financial Theory and Corporate Policy*. 3rd ed, Reading, Mass.: Addison-Wesley 1988.

Chew, D. H. Jr.: *The New Corporate Finance: Where Theory Meets Practice*. N.Y.: McGraw-Hill 1993.

Articles.

A reading list will be provided on the first day of class.

Computer Models

No computer models are used in this course.

Conduct of Class

The instruction during the 30 lecture hours is comprised of primarily presentations and discussions of the readings assigned to the topics listed above. Students are expected to have read the material before each class meeting.

Evaluation

A three hour written examination by the end of the lecture series.

The exam relates to topics discussed in class as well as assigned readings throughout the course.

Interest tables (distributed during the exam) and calculators are permitted during the exam. Computer models are not permitted.

Exam Code: GRA 1102.01

Makeup Exam

At the next ordinary exam.

Responsible for the Course

Øyvind Bøhren

GRA 1132

Investment Theory

Course Objectives

This course aims at providing the student with an understanding of the investment environment and process. The investment environment includes the kinds of marketable securities that exist and where and how they are bought and sold. The investment process is concerned with decision-making, how much to invest in each security and when to make these investments.

Prerequisites

GRA 1101 Financial Theory, or an equivalent course.

Course Outline

- Securities and markets
- Portfolio management
- Risk, expected return, and performance measurement
- Interest rates and bond management
- The pricing of complex securities
- Issues in investment management

Required Reading

Haugen, R. A.: *Modern investment theory*, 3rd ed Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall 1993.

Chew, D. H. Jr.: *The New Corporate Finance. Where Theory Meets Practice*. N.Y.: McGraw-Hill 1993.

Articles.

A reading list will be provided on the first day of class.

Computer Models

Students are encouraged to use computer models in this course.

Conduct of Class

The instruction over 30 lecture hours is comprised of primarily presentations and discussions of the readings assigned to the topics listed above. Students are expected to have read the material before each class meeting.

Evaluation

A three hour written examination by the end of the lecture series.

The exam relates to topics discussed in class as well as assigned readings throughout the course. Interest tables (distributed during the exam) and calculators are permitted during the exam. Computer models are not permitted.

Exam Code: GRA 1132.01

Makeup Exam

At the next ordinary exam.

Responsible for the Course

Dag Michalsen

GRA 1133

Financial Contracting and Risk Management

Course Objectives

Asymmetric information and conflicts of interest among the parties to the corporate entity might invalidate the classic assumption of independence between real and financial decision making. First; we want to understand the existence and design of some of the complex financial contracts currently observed in the capital markets. Secondly; the value-enhancing effects of managing financial risk at the firm are rationalized as an attempt to improve the coordination of investment and financial decisions.

Prerequisites

GRA 1101 Financial Theory and GRA 1102 Applied Financial Theory (in parallel during the Winter-term).

Course Outline

- Asymmetric information and incentive conflicts
- Agency problems, investment and capital structure decisions
- Complex financial contracts mitigating corporate agency conflicts
- Identification and measurement of relevant "macro" risk
- Corporate hedging and the coordination of real and financial decisions

Required Reading

Chew, D. H. Jr.: *The New Corporate Finance. Where Theory Meets Practice*. N.Y., McGraw-Hill 1993: Selected articles from parts IV and V.

Copeland, T. H. & J. F. Weston: *Financial Theory and Corporate Policy*. 3. ed., Reading, Mass., Addison-Wesley 1988: Chapters 13 and 14.

Myers, S.E.: *Determinants of Corporate Borrowing*, *Journal of Financial Economics* 5 (1977): 147-175.

Smith, C. W. and R. M. Stulz: *The Determinants of Firms' Hedging Policies*, *Journal of Financial and Quantitative Analysis* 20 (1985): 391-405.

Nance, D. R. et. al.: *On the Determinants of Corporate Hedging*, *Journal of Finance* 48 (1993): 267-284.

Froot, K. A. et. al: *Risk Management: Coordinating Corporate Investment and Financing Policies*, *Journal of Finance* 48 (1993): 1629-1658.

A complete readings list will be provided on the first day of class.

Computer Models

No computer models are used in this course.

Conduct of Class

30 lecture-hours during which the main topics (as listed in the course outline) are given an extensive coverage and in-depth analysis. Assigned readings should be carefully studied prior to each class meeting.

Evaluation

A three hour written examination by the end of the lecture series. The exam covers all topics discussed in class as well as all the assigned readings. Only interest tables (distributed during the exam) and calculators are permitted during the exam. Computer models are not permitted.

Exam Code: GRA 1133.01

Makeup Exam

At the next ordinary exam.

Responsible for the Course

Knut Sagmo

GRA 1103

Cases in Corporate Finance

Course Objectives

This course aims to give students insight into the application of financial theory to real life cases. As such, the course provides an opportunity to enhance the student's ability to state and present verbal and written arguments for and against particular solutions to financial problems encountered in each particular case.

Prerequisites

GRA 1101 Financial Theory and GRA 1102 Applied Financial Theory or equivalent courses. The course is open exclusively for students with specialization area in finance.

Course Outline

- Capital budgeting
- Capital structure and the cost of capital
- Dividend policy
- Valuation

Required Reading

A casebook is decided upon each year during the winter term.

Computer Models

Students are encouraged to use computer models in this course.

Conduct of Class

The course is taught over 30 hours (10 sessions). The first session will provide an overview of the course, the formation of case-groups of three students per group, as well as a general discussion of how to approach casework.

In each of the following sessions a randomly selected group will provide its suggested solution to the case in question. Another randomly selected group will thereafter discuss or comment on the first group's presentation, maybe even presenting their own alternative solution. The session will conclude with a class discussion and a final summary. Two out of the total of nine cases will be selected for a 10-15 page typewritten case report.

Attendance is mandatory in this course. A maximum of two absences are allowed, of which only one without proper reasons (e.g. medical). With more than two absences, the student will normally have to take the course next academic year.

Evaluation

The two written case reports as well as class participation provides the basis for grading. For the final grade, each of the written case reports counts 25%. The grade for presentation/discussion of case solutions as well as participation in class discussions account for 50% of the final grade.

Exam Code: GRA 1103.01

Makeup Exam

At the next ordinary exam.

Responsible for the Course

Dag Michalsen

International Business Management

Internasjonal Bedriftsledelse

Samlet oversikt

Fall 1994	GRA 5798 Diploma Seminar	GRA 5102 International Management Operations	GRA 5103 International Marketing Research	
Winter 1995	GRA 5799 Diploma Seminar	GRA 5105 International Financial Management	GRA 5134 Industrial Marketing in Japan	GRA ????
Spring 1995		GRA 5130 International Negotiations	GRA 4131 International Business Development	GRA 5912 The New Europe: EU Institutions and Politics

DESCRIPTION OF INTERNATIONAL BUSINESS MANAGEMENT

The students majoring in International Business Management should achieve a thorough understanding of international business, trade and finance in general. They should also acquire many of the basic skills and some of the essential training that international managers must have in order to succeed.

The required courses present an up-dated overview. Ideally the students should be well prepared for their final diploma work, and – eventually – a successful career in international business.

The courses within International Business Management will be lectured in English.

The electives represent a variety of courses of special interest ranging from applied strategy and business development, to retail management and negotiations.

Required courses:

GRA 5102 International Business Operations (Autumn quarter)

GRA 5103 International Marketing Research (Autumn quarter)

GRA 5105 International Financial Management (winter quarter)

Responsible:

Hermann Kopp

Department of Marketing and Logistics

Maximum number of students: 60

Diplomseminarer i Internasjonal Bedriftsledelse

Fagansvarlig: Hermann Kopp m. fl.

Diplomseminarer skal hjelpe studentene å komme i gang med og gjennomføre diplomarbeidet på en målrettet måte.

Seminarene er bygd opp av:

- Obligatoriske innleveringer
- Fellespresentasjoner knyttet til utvalgte emner
- Spesialiseringspresentasjoner knyttet til utvalgte emner
- Gruppepresentasjoner

Seminarene omfatter normalt fire obligatoriske innleveringer der studentene skal gjøre rede for diplomarbeidets problemstilling og metodisk tilnærming, samt fremdriftsplaner og status for arbeidet. Innleveringene danner grunnlaget for tilpasning av fellesseminarene og for tilbakemelding til studentene. Alle innleveringer utarbeides i tre eksemplarer.

Fellesseminarene tar opp emner som har særlig relevans for gjennomføring av diplomarbeidet, herunder teknikker for utarbeidelse av problemstilling, valg av metodisk tilnærming, samt råd i forbindelse med selve skriveprosessen.

Under gruppepresentasjonene legger de enkelte diplomgruppene frem sitt arbeid og får tilbakemelding fra seminarlederne såvel som fra de øvrige studentene. Tidspunkt for de enkelte gruppepresentasjonene fastsettes i samråd med seminarlederne før seminarets start.

Diplomseminarene er obligatoriske, og forfall må avklares med seminaransvarlig.

GRA 5102

International Management Operations

Course objective

The focus of the course is international management and international business in general. The course serves as an introduction to international business, and at the same time it seeks to cover some of the most important aspects of this field.

Course outline

- The evolution of international business.
- The multinational corporation.
- The environment of international business.
- Ethics in international business.
- International business strategy.
- International personnel strategy.

Literature

Hill, Charles W. L.: *International Business – Competing in the Global Marketplace*. Richard D. Irwin Inc. 1994 (International Student Edition).

Foreign Investment Negotiations (FINS).

Collected set of cases and additional readings.

Evaluation

The grade for the course will be determined as follows:

40 % participation (no retake), and

60 % final exam.

Exam

Final three-hour written exam. No aids allowed.

Exam code: **GRA 5102.01 40 %**
 GRA 5102.02 60 %

Retake

At the next ordinary exam.

Course responsible

Hermann Kopp.

GRA 5103

International Marketing Research

Course objectives

The aim of this course is to enable the students to plan and carry out marketing research projects in an international context.

Contents

- International marketing decisions and marketing research
- Formulation of relevant problem definitions and research questions
- Research design
- Use of secondary data and multiclient studies
- Qualitative research methods
- Issues in primary data collection
 - Sampling
 - Questionnaire design
 - Data analysis
- International marketing intelligence systems.

Textbooks

Chisnall, Peter M.: *Marketing Research*. 4th ed. London: McGraw-Hill 1992.

Gripsrud, Geir and Carl Arthur Solberg: *Readings in International Marketing Research*. Sandvika: BI-Forlag 1993.

Data tools

On line data retrieval from international data bases will be carried out by students in their term papers.

Implementation

The course will be carried out through lectures, case and term paper presentations and discussions, as well as presentations from Norwegian companies and the Export Council of Norway.

Exam

Project paper and control exam. The project paper, counting 100% of the grade, may be carried out by groups of three students. The control exam is individual – pass/fail. The students have to pass both exams to obtain a grade.

Exam Code: **GRA 5103.01 (project paper)**
 GRA 5103.02 (control exam)

Retake

At the next ordinary exam.

Course Responsible

Carl Arthur Solberg.

GRA 5105

International Financial Management

Course objectives

The purpose of the course is to give an introduction to the management of finance for a firm operating internationally. Constantly changing financial environments expose such firms to new and different types of risk, as well as new instruments to deal with these risks. As a consequence of this, the firm's investment and financing decisions need to be modified. The objective of the course is therefore to study and understand how corporate financial management is affected by, and can take advantage of, international economic environments.

Prerequisites

Course participants are required to be registered in the specialization International Business Management.

Course outline

- The international financial environment
 - International financial markets
 - Foreign exchange
- Exchange risk management
 - Measuring exposure to exchange rate fluctuations
- The firm's international investment and financing decisions
 - Project analysis
 - Capital structure and the cost of capital
 - Financing the firm

Required readings

Madura, Jeff: *International Financial Management*. 3rd edition. West Publishing Co. 1992 (ISBN 0-314-86272-2)

Cases and articles.

A reading list will be provided on the first day of class.

Computer models

No computer models are used in this course.

Conduct of class

30 lecture-hours during which the main topics (as listed in the course outline) are given extensive and in-depth coverage. Cases will also be used. Assigned readings should be carefully studied prior to each class meeting.

Evaluation

A three hour written examination by the end of the lecture series. The exam covers all topics discussed in class as well as all the assigned readings. Only interest rate tables (distributed during the exam) and calculators are permitted during the exam. Computer models are not permitted.

Exam Code: GRA 5105.01

Makeup exam

At the next ordinary exam.

Responsible for the course

Knut Sagmo.

GRA 5134

Industrial Marketing in Japan

Course objectives

The overall objective of this course is to introduce to the student the main determining factors for the nature and composition of present day Japanese industrial market so that they can better appreciate the way in which it functions. The Japanese industrial market has been described as one of the world's most competitive markets. But it is also among its most lucrative. It is a well supplied, sophisticated and mature market and as such a successful new product often takes market share away from competitors rather than create new demand, unless, of course, if the new product is regarded as "unique" in the market-place. "Uniqueness" in this context generally refers to the possibility that the new product can fill an existing gap in the market, or perhaps a specialized niche, or that it is technologically superior to competing brands. Through-out the course, emphasis will be placed on a detailed analysis of the most important factors determining success or failure of a new product in this market. In examining these issues, however, particular attention will be paid to the position of foreign suppliers attempting to establish in this market for the first time.

Course outline

The following issues will be given particular attention in this course:

- The market for imported industrial products in Japan.
- Purchase decision process and buyer behavior of Japanese organizations.
- Distribution channels for industrial products in Japan.
- The role of Sogo Soshu (trading companies), Keiretsu & Keidaren (organizational networks), as well as other forms of intermediaries in the purchase decision process and buyer behavior of organizations in Japan.
- The effects of government policy on industrial buying in Japan.
- Cultural imperatives and the interpersonal dynamics of organizational buying in Japan.
- Negotiating with the Japanese in the industrial market.

Key Words

Purchase decision process, Organizational buyer behavior, Distribution channels, Trading companies, Organizational and economic networks, Government policy, Culture imperatives, The interpersonal dynamics of buyer behavior, Negotiating in the Japanese industrial market.

Required Reading

Woronoff, J.: *The "No-Nonsense" Guide to Doing Business in Japan*. London: The Macmillan Press Ltd. 1991.

Rice, J.: *Doing Business in Japan*. London: BBC Books 1991.

Additional Reading

Additional reading material will be distributed in class at the start of the course.

Exam

3 hours written exam. No aids allowed.

Exam code: GRA 5134.01

Retake

At the next ordinary exam.

Course Leader

Sam Dzever.

GRA 5130

International Negotiations

Course objectives

On completion of the course students should be able to function more effectively as negotiators, especially in the international arena.

Course content

This course seeks to combine the essentials of negotiating theory with the "how-to-do-it" approach of negotiation literature. The emphasis will not be on theory for its own sake, but rather how it helps us understand, analyse and improve practice.

Central to the course are simulated business/commercial negotiations with the students as principals. This will involve defining the issues to be negotiated; preparing for the negotiation; understanding the phases through which a negotiation passes; utilizing varying negotiation strategies and tactics; developing an increased awareness of psychological aspects in negotiation; and acquiring an increased sensitivity to the importance of cross-cultural factors in international negotiations. Each simulated negotiation will highlight a particular type of negotiation. Extensive debriefing both in the negotiating groups and in plenary session will follow each negotiation, some of which will be video filmed. Students will also be required to submit brief papers relating what they have learnt in the simulated negotiations, to negotiation theory as presented in the literature.

From the above description it should be obvious that this is a course requiring maximum student participation. Those who cannot attend on a regular basis should not take this course.

Literature

Lewicki, R. J. & Litterer, J. A.: *Negotiation*. Richard D. Irwin, Inc. Homewood 1985.

Salacuse, J. W.: *Making Global Deals: Negotiating in the International Marketplace*. Boston, Mass.: Houghton Mifflin 1991.

In addition there will be a limited number of hand-outs distributed during the course.

Implementation

30 hours of lectures and group work. A limited number of students are admitted to the course to permit and encourage maximum activation. Students are divided into oral exam groups on the first day of class. This means students must attend class from the start otherwise they cannot count on doing the oral exam.

Exam

Oral exam of 50 minutes duration where 2 teams of 2 or 3 students negotiate an allocated case in English. Assessors take no part in the exam but may ask clarification questions at the end. In addition students must write two term papers of about 3 pages each during the course. Papers to be typewritten with line spacing 1. The oral exam counts 50 % and the term papers together 50 %.

Exam code: GRA 5130.01

Rektake

By appointment with course coordinator.

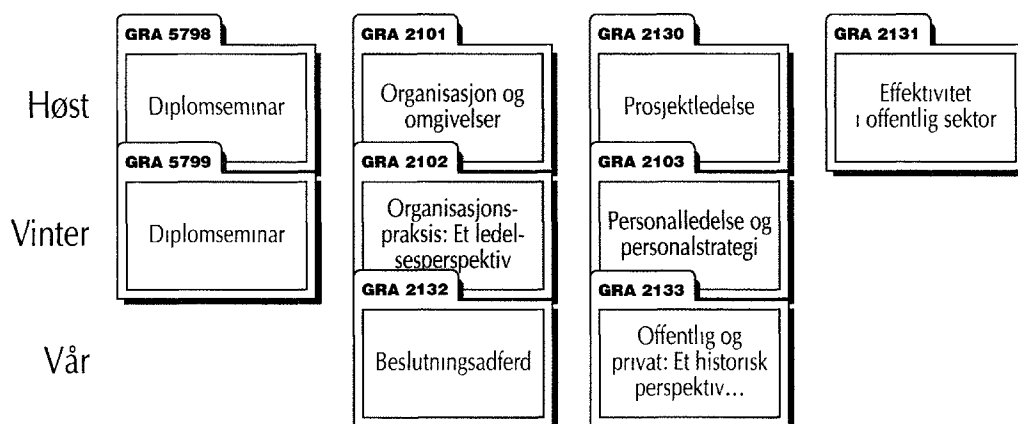
Course Coordinator

Brian Ibbotson Groth.

Ledelse og effektivitet

Organizational Behavior

Samlet oversikt

RETNINGSBESKRIVELSE

Målet med spesialiseringen i Ledelse og effektivitet er å gi studentene en fordypning i sentrale emner knyttet til ledelse og organisasjon. Generelt analyseres betydningen av organisasjonsutforming og ledelsesprosesser for realisering av organisasjonens overordnede mål. Spesiell vekt legges på teorier og metoder knyttet til bedrifters og offentlige virksomheters effektivitet.

Spesialiseringsretningen formidler spisskompetanse som er relevant for organisasjoner i offentlig såvel som privat sektor. Teori og praksis forenes ved å gi innsikt i kunnskap på forskningsfronten om temaområder med direkte praktisk relevans. Det overordnede målet med kursene er å sette studentene i stand til å tre inn i roller med lederansvar for utvalgte aktivitetsområder.

Obligatoriske kurs for retningen: GRA 2101 Organisasjon og omgivelser, GRA 2102 Organisasjonpraksis: Et ledelsesperspektiv, GRA 2103 Personalledelse og personalstrategi

Retningsansvarlig:

Linda Lai

Institutt for organisasjon og ledelse

Antall plasser i retningen:

60

Diplomseminar i Ledelse og effektivitet

Fagansvarlig: Linda Lai, Øivind Revang

Diplomseminaret skal bidra til at studentene raskere og mer målrettet kommer i gang med og gjennomfører diplomarbeidet. Seminaret skal være et supplement til individuell veiledning og behandler sentrale tema av betydning for et godt resultat og gjennomføring innen normert tid, herunder teknikker for definering av problemstilling for arbeidet, kriterier for valg av metodisk tilnærming, retningslinjer for gjennomføring av en empirisk undersøkelse, samt aspekter ved skriveprosess og rapportutforming.

Tematisk oversikt

- Forskning i og om organisasjoner
- Diplomarbeidets ulike faser
- Formulering og problemstilling
- Fremdriftsplanlegging
- Valg av metodisk tilnærming og opplegg
- Skriveprosessen
- Utvalgte emner basert på presentasjoner

Seminaret er bygd opp av følgende delaktiviteter:

1. Obligatoriske innleveringer
2. Fellesseminar knyttet til utvalgte emner, samt
3. Gruppepresentasjoner

Seminaret omfatter i alt tre obligatoriske innleveringer der studentene skal gjøre rede for diplomarbeidets problemstilling og metodisk tilnærming, samt fremdriftsplaner og status for arbeidet. Innleveringene danner grunnlaget for tilpassing av fellesseminarene og for tilbakemelding til studentene. Alle innleveringer utarbeides i to eksemplarer, ett til hver av de kursansvarlige og bør også leveres og drøftes med hovedveileder for diplomarbeidet.

Oversikt over innleveringer:

Medio september:	Valgt tema/problemstilling, skisse til metodisk tilnærming (inntil 2 sider)
Ultimo november:	Status for arbeidet, bearbeidet problemstilling, faglig perspektiv/tilnærming, beskrivelse av metodisk opplegg (inntil 5 sider)
Primo mars:	Statusrapport

Nøyaktige innleveringsdatoer oppgis senere.

Fellesseminarene tilpasses studentenes valg av diplomarbeid og tar opp emner av særlig relevans (se temaoversikt).

Under gruppepresentasjonene legger de enkelte diplomgruppene frem sitt arbeid i plenum og får tilbakemelding fra kursansvarlige såvel som fra de øvrige studentene. Tidspunkter for de enkelte gruppepresentasjonene fastsettes i samråd med kursansvarlige ved seminarets start. Diplomseminaret har obligatorisk deltakelse, og frafall må meldes til fagansvarlige.

GRA 2101

Organisasjon og omgivelser: Et strategisk perspektiv

Organization and Environment – A Strategic Perspective

Mål med kurset

Kurset fokuserer på sammenhengen mellom organisasjoners indre og ytre effektivitet. Spenningen mellom organisasjonsdesign og handlingsmiljø står helt sentralt. Det legges vekt på koblingen mellom norske eksempler med internasjonale rammebetingelser og betydningen av skillet mellom offentlig og privat sfære.

Tematisk oversikt

- Forholdet mellom oppgaver og strategiske handlingsmiljøer
- Hvordan identifisere og tilpasse en god struktur
- Strategier for å redusere usikkerhet i og avhengighet av omgivelsene
- Teoretiske perspektiver:
 - ressursavhengighet
 - nettverk
 - institusjonell analyse
 - ny institusjonalisme

Pensum

- Andersen, Svein S. og Øivind Revang: *Strategisk ledelse og omstilling – Når bedriftsøkonomiske kriterier ikke strekker til*. Sandvika: Handelshøyskolen BI 1990. (Handelshøyskolen BI. Arbeidsnotat; 1990/1
- Andersen, Svein S.: *The Struggle over North Sea Oil and Gas – Government Strategies in Denmark, Britain and Norway*. Oslo: Scandinavian University Press, 1993. kap 1+2.
- Andersen, Svein S.: *Organisasjon og ledelse i norske bedrifter: Ti teser. i Franck, L. og Huitfeldt C. (red.) Nettverk-Veileder i samarbeid mellom bedrifter*. Oslo, Universitetsforlaget 1991.
- Andersen, Svein S. and Kjell A. Eliassen: *Politikkutforming og påvirkningsmuligheter kap 2* i Andersen, S. S. and Eliassen, K. E. (eds.) *Det nye Europa*. 2. rev. ed. Oslo: Tano 1992.
- Deams, Herman: *The Strategic Implications of Europe 1992. Long range Planning*, 23 (2), 1990.
- Meyer, J. W. & Rowan B.: *Institutionalized Organizations: Formal Structure as Myth and Ceremony i American Journal of Sociology* 83 (2) sept. 1977.
- Pfeffer, J. and G. R. Salancik: *The External Control of Organizations – A Resource Dependence Perspective*. New York: Harper & Row 1978. kap 3, 4,9.
- Revang, Øivind: *Competitive Strategies in the Airline Industry – Networks gaining synergi from complexity. in Olaisen, J. (ed.) Information Management*. Oslo: Universitetsforlaget 1993.
- Scott, W. Richard: *Symbols and Organizations: From Bernhard to the Institutionalists ch. 2 in Williamson, O. E. (ed): Organization Theory – From Chester Bernhard to the Present and Beyond*. N.Y.: Oxford University Press 1990.
- Meyer, J. W. & Rowan, B.: *Institutionalized Organizations: Formal Structure as Myth and Ceremony i American Journal of Sociology* 83 (2). September 1977: 340–63.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer undervisning, hvor det anvendes cases hentet fra sentrale organisasjoner i norsk næringsliv, bl.a. Veritas, ND, Unitor og Hydro.

Eksamen

Fagoppgave.

Eksamenskode: GRA 2101.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlige

Svein S. Andersen

Øyvind Revang

GRA 2130

Prosjektledelse

Project Management

Mål med kurset

Gjøre studentene i stand til å identifisere, planlegge og gjennomføre prosjektarbeid som ledd i effektiv organisasjonsutvikling og resultatforbedring.

Tematisk oversikt

- Det prosjektadministrative begrepsapparat
- Teknikker og metoder knyttet til prosjektoppgaver
- Organisering av prosjekter og prosjektporteføljer
- Styring og ledelse av prosjekter

Pensum

Jessen, S. A.: *Prosjektadministrative Metoder*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1992.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen.

Eksamenskode: GRA 2130.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Dr. Svein Arne Jessen

GRA 2131

Effektivitet i offentlig sektor

Efficiency in the Public Sector

Mål med kurset

Kurset skal gi en oversikt over hvordan offentlig sektor kan effektiviseres. Studentene vil gjennom kurset få en forståelse av hvordan offentlig sektor er bygget opp, hvilke mål ulike sektorer styres etter, og hvilke muligheter som foreligger for å øke effektiviteten. Den offentlige sektors betydning og størrelse er løpende gjenstand for debatt, og studentene vil etter dette kurset lettere forstå offentlig sektors rolle i samfunnet.

Tematisk oversikt

- Ulike former for effektivisering
- Det arbeidet som gjøres med å effektivisere offentlig sektor i ulike land
- Hvordan effektiviseringsmuligheter kan realiseres
- Hvordan teorier fra "Public Choice" kan anvendes for å forstå offentlig sektors effektiviseringsmuligheter
- Effektiviseringspotensialet i ulike offentlige sektorer – særlig helsetjenesten

Pensum

Lane, J. E.: *The Public Sector Concepts, Models and Approaches* London: Sage 1993.

Førsund, F. et al.: *Mot bedre vitende? – Effektiviseringsmuligheter i offentlig virksomhet* Bergen: SNF 1991. (Normann-utvalgets innstilling). (SNF-rapport; 1991:4).

Grund, J.: *Helsepolitikk i 1990-årene – effektivisering, spill eller utvikling?* Oslo: TANO 1991.

Rasch, B. E. (red.): *Symbolpolitikk og parlamentarisk styring* Oslo: Universitetsforlaget 1993.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger, seminarer og gruppearbeider.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen.

Eksamenskode: GRA 2131.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlige

Jan Grund

Jan Erik Lane

GRA 2102**Organisasjonpraksis:
Et ledelsesperspektiv****Organizational Practice:
A Management Perspective****Mål med kurset**

Kurset skal gi innsikt i ledelse av interne endrings- og utviklingsprosesser. Det behandler forutsetninger for effektivitet i organisasjoner gjennom håndtering av ledelsesprosesser og implementering av strategiske endringer. Dette gjøres ut fra et praksisnært ledelsesperspektiv. Samtidig søkes dette knyttet opp til relevant og aktuell forskning og formidles gjennom anvendelse av nyttige og fruktbare begreper. Siktemålet er å utvikle deltagerens referanseramme for interne endrings- og utviklingsprosesser, evnen til å identifisere relevante ledelsesproblemstillinger og skape gode faglige forutsetninger for å kunne forholde seg til disse.

Tematisk oversikt

- Betingelser for organisatorisk effektivitet
- Ledelsesvirkemidler
- Politikk, konflikt og motstand
- Organisasjonskulturens rolle
- Betingelser for endring
- Ledelse av endringsprosesser
- Organisasjons- og ledelseslæring
- Lederskap i praksis

Pensum

Carnall, Colin A.: *Managing change in organizations*. Prentice Hall. London, 1990

Utvalgte artikler

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, casedrøftelser, gruppearbeid, feltundersøkelser, deltagerpresentasjoner og rollespill. Kursets mål og det praksisnære ledelsesperspektiv fordrer stor grad av egeninnsats og deltakerinvolvering.

Arbeidet med kurset vil blant annet innebære et antall (en sides) vurderinger av fagartikler, 1 til 2 (tre siders) case besvarelser og et skriftlig gruppeinnlegg (tre siders) over oppgitt tema. Disse oppgavene er en integrert del av kursets læringsprosess og regnes som en (bestått/ikke bestått) del av fagoppgaven.

Arbeidet med fagoppgaven vil fokusere på praktiske problemstillinger og også bli integrert i kursgjennomføringen. Nødvendige opplysninger om fagoppgavene og de obligatoriske innleveringer vil bli gitt på kursets første møte.

Eksamen

Fagoppgave, samt beståtte obligatoriske innleveringer.
(se gjennomføring)

Eksamenskode: GRA 2102.01

GRA 2132

Beslutningsatferd

Decision Behaviour

Mål med kurset

Gjøre studentene bedre i stand til å delta i, forbedre og påvirke beslutningstaking i organisasjoner ved å få økt innsikt i atferdsmessige og psykologiske aspekt ved problemløsnings- og beslutningsprosesser.

Tematisk oversikt

- Normative og deskriptive modeller av beslutningstaking
- Beslutninger på individnivå og organisasjonsnivå
- Rasjonalitet
- Feilkilder og begrensninger i menneskelig vurdering
- Persepsjon og fortolkning av omgivelser
- Gruppe- og kommunikasjonspsykologi
- Teknikker for forbedret beslutningstaking

Pensum

Russo, E. J. og Schoemaker, P. J. H.: *Decision Traps*. New York: Simon & Schuster, 1989.

Arikkelsamling

Anbefalt tilleggslitteratur

Leavitt, Harold J., Pondy, Louis R. og Boje, David M. (red): *Readings in Managerial Psychology*, 4th. ed. Chicago: The University of Chicago Press 1990.

Dataverktøy

Dataverktøy vil ikke benyttes i dette kurset..

Gjennomføring

30 timer forelesninger, diskusjoner og øvelser.

Eksamen

Fagoppgave som utarbeides av inntil to studenter.

Eksamenskode: GRA 2132.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Linda Lai

GRA 2133**Offentlig og privat sektor:
Et historisk perspektiv på organi-
seringen av samfunnsoppgavene**

The Public and Private Sectors – Historical
Perspectives on the Provision of Public Goods
and Services

Mål med kurset

Kurset skal vise hovedtrekkene i utviklingen av forholdet mellom offentlig og privat sektor de siste 200 år og hvordan ulike ideologier har forholdt seg til denne utviklingen. Historisk materiale vil bli brukt som inntak til å forstå samspill og konflikt mellom aktører innen offentlig og privat sektor. Offentlige ordninger blir drøftet dels som omgivelser og dels som strategielementer for aktørene i privat sektor. Kurset skal også stimulere til refleksjon om hvordan offentlige og private organisasjonsformer kan bidra til løsning av sentrale samfunnsoppgaver.

Tematisk oversikt

- Den merkantilistiske modellen
- Infrastruktur og offentlig tilrettelegging
- Fra rettsstat til intervensjonsstat
- Økonomiske kriser og offentlig krisepolitikk
- Blandingsøkonomiens fremvekst
- Økonomisk styring og planlegging
- Fra stat til marked?

Pensum

Galambos, L. og Pratt, J.: *The Rise of the Corporate Commonwealth*. New York. Basic Books, 1988.

Hernes, G (red.): *Forhandlingsøkonomi og blandingsadministrasjon*. Bergen. Universitetsforlaget, 1978.

Seip, J. A.: *Det norske system i den økonomiske liberalismens klassiske tid (1850-1870), i Tanke og handling i norsk historie*. Oslo, Gyldendal, 1968

Sejersted, F.: *Demokrati og rettsstat*. Oslo, Universitetsforlaget, 1984.

Østerud, Ø.: *Det planlagte samfunn*. Oslo, Universitetsforlaget, 1984.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesning

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen

Eksamenskode: GRA 2133.01

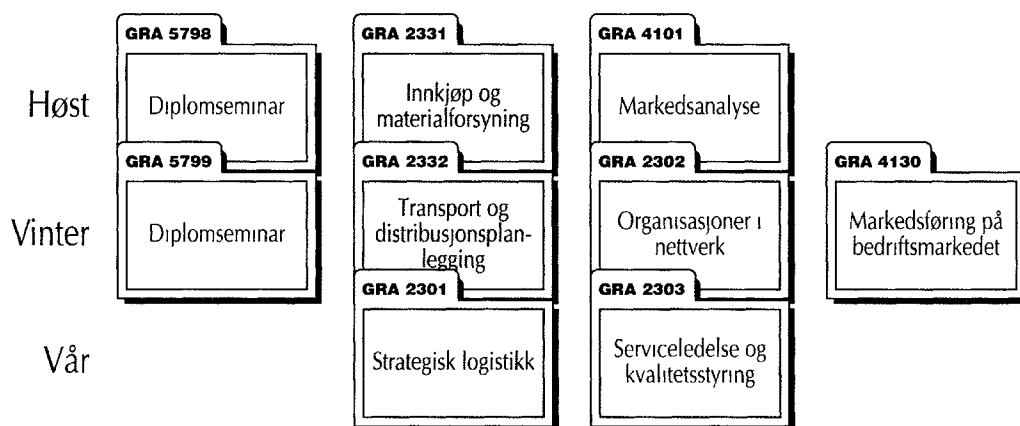
Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlige

Even Lange

Lars Thue

RETNINGSBESKRIVELSE

Den viktigste begrunnelse for å kunne tilby en spesialiseringsretning i logistikk, er økningen i behovet for ledelsesorientert logistikk-kunnskap. Dette gjelder innen varehandel, industri, i servicesektoren og i store deler av den offentlige virksomhet. Behovet øker fordi vi er i en tidsperiode der logistikkostnadenes andel av verdiskapningen vokser, samtidig som sterkere konkurranse og rask internasjonalisering fører til hardere presentasjonskrav for logistikken og logistikksystemene.

Målsettingen er å dekke kunnskapsbehovet innen ledelsesorientert logistikk i næringslivet og den offentlige virksomhet på en måte som sikrer Handelshøyskolen BI et konkurransemessig fortrinn fremfor alle andre høyskole- og universitetsmiljøer i Norge.

Spesialiseringsretningen vil bygge på grunnleggende kunnskaper fra en rekke fagområder. Blant disse er ledelse, strategi, organisasjonsteori, markedsføring og kommunikasjon/informasjonteknologi spesielt viktige. For studenter på andre spesialiseringsretninger er flere av kursene i logistikk aktuelle valgkurs.

Det tilbys tre obligatoriske fag som alle er kjernefag for å få innsikt i logistikk. Disse er: Strategisk logistikk, transport- og distribusjonsplanlegging og innkjøp og materialforsyning. I tillegg tilbys fire valgfag – to innenfor organisasjonsteori og to innenfor markedsføring. Det er mulig å velge andre valgfag. Alternative valgfag må avklares med retningsansvarlig.

Obligatoriske kurs for retningen:

GRA 2331 Innkjøp og materialforsyning

GRA 2332 Transport og distribusjonsplanlegging

GRA 2301 Strategisk Logistikk

Retningsansvarlig:

Helge Virum

Institutt for markedsføring og logistikk

Antall plasser i retningen:

60

Diplomseminar i Logistikk

Fagansvarlig: Eirill Bø og Marianne Jahre

Diplomseminaret skal hjelpe studentene å komme i gang med å gjennomføre diplomarbeidet på en målrettet måte. Seminaret er bygd opp av:

1. Obligatoriske innleveringer
2. Forelesninger knyttet til utvalgte emner
3. Gruppepresentasjoner

Seminaret omfatter i alt fire obligatoriske innleveringer der studentene skal gjøre rede for diplomarbeidets problemstilling og metodisk tilnærming, samt fremdriftsplaner og status for arbeidet. Innleveringene danner grunnlaget for tilpassning av forelesningene, gruppepresentasjoner og for tilbakemelding til studentene. Alle innleveringer utarbeides i tre eksemplarer til Persson, Virum og Jahre, og bør også diskuteres med hovedveileder for diplomarbeidet.

Fellesseminarene tar opp emner som har særlig relevans for gjennomføring av diplomarbeidet, derunder teknikker for utarbeidelse av problemstilling, valg av metodisk tilnærming, samt råd i forbindelse med selve skriveprosessen.

Under gruppepresentasjonene legger de enkelte diplomgruppene frem sitt arbeid og får tilbakemelding fra seminarlederne såvel som fra de øvrige studentene. Tidspunkter for de enkelte gruppepresentasjonene fastsettes i samråd med seminarlederne før seminarets start.

Diplomseminaret er i prinsippet obligatorisk, og frafall må avklares med seminaransvarlig.

Første seminar i terminen kunngjøres ved oppslag.

Anbefalt litteratur

Easterby-Smith, M. et al.: *Management Research – An Introduction*. London: Sage Publishers 1991.

GRA 2331

Innkjøp og materialforsyning

Purchasing Management

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene en grundig forståelse av innkjøpsaktivitetene og de sentrale forutsetninger som gjelder for disse i offentlig og privat virksomhet. Studentene skal få kunnskaper i å utvikle og lede innkjøpsfunksjonen sett i sammenheng med en virksomhets totale vareflyt.

Tematisk oversikt

- Innkjøpsfunksjonen
- Innkjøpets mål og strategier
- Sourcing
- Leverandørsamarbeide
- Forhandlinger
- Kontraktstrategier

Pensum

Scheuing, E. E.: *Purchasing Management*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1989.

Artikler.

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 30 timer med forelesninger, casedrøftinger og gruppearbeider.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Kalkulator.

Eksamenskode: GRA 2331.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Göran Persson.

GRA 2332**Transport og distribusjonsplanlegging****Transport and Physical Distribution****Mål med kurset**

Å gi studentene en grunnleggende innføring i godstransport og fysisk distribusjon.

Tematisk oversikt

- Godstransport og samferdselspolitikk, regulering og deregulering
- Transportformene
 - markedsandeler, markedsutvikling og konkurranseflater
 - økonomiske forhold, tekniske egenskaper
 - tariffier og regulativer
 - miljøproblemer
- Distribusjonssystemer
 - IT-anvendelser og muligheter
 - lagersystemer
 - lagringsformer
 - distribusjonskanaler
- Strategiske distribusjonsallianser
 - tredjepartlogistikk
 - andre samarbeidsformer i distribusjonskanalen
- Internasjonal distribusjon

Pensum

Lambert, D. M. og Stock, J. R.: *Strategic Logistics Management* 3rd ed. Homewood, Ill.: Irwin 1992.

Artikler

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, diskusjoner og øvelser.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen

Eksamenskode: GRA 2332.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinær eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Helge Virum

GRA 2301

Strategisk logistikk

Strategic Logistics

Mål med kurset

Å gi studentene grundig innsikt i hvordan logistikk-kunnskaper kan forbedre virksomhetens totale ressursutnyttelse og øke virksomhetens konkurransekraft og kostnadseffektivitet.

Forkunnskaper

Deltakerne må ha gjennomført obligatoriske kurs til og med 3. år eller tilsvarende.

Tematisk oversikt

- Innledning
- Ledende logistikkbedrifter
- Kundeservice og logistikkstrategi
- Tidskonkurranse
- Partnerskap i distribusjonsleddet
- Leverandørsamarbeide
- Tilvirkning og logistikk
- Organisering av logistikkaktiviteter
- Logistikk i servicebedrifter
- Oppsummering/avslutning

Pensum

Karlöf, B. & Östblom, S.: *Benchmarking. Veiviser til forbedret produktivitet og kvalitet*. Oslo: Ad Notam 1993.

Byrne, P. M.: *Improving Quality and Productivity in the Logistics Process*. Oak Brook, Ill.: Council of Logistics Management 1991.

Artikler.

Dataverktøy

Brukes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger, gruppearbeider og presentasjon av oppgaver.

Evaluerings

Innlederoppgave, fagoppgave og kontrolleksamen. Vektlegging:

- Fagoppgave:	30 %
- Innlederoppgave (presentasjon og oppgaveinnlevering):	20 %
- Eksamen: Tre timer	50 %

Ingen hjelpemidler til skriftlig eksamen.

Eksamenskoder: GRA 2301.01 Fagoppgave og innlederoppgave
med presentasjon
GRA 2301.02 Skriftlig eksamen

Kontinuasjon

Neste ordinære eksamen i kurset.

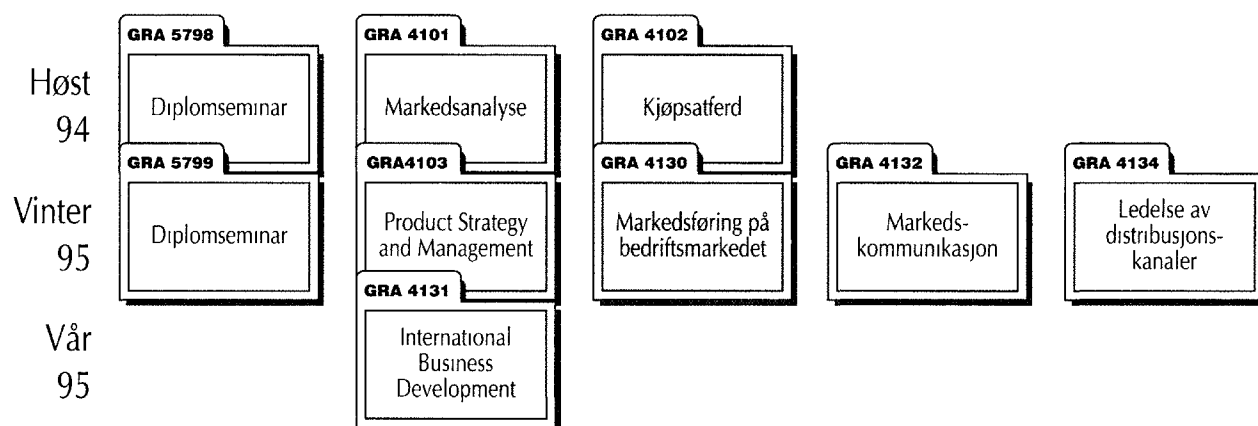
Kursansvarlig

Göran Persson.

Markedsføring

Marketing Management

Samlet oversikt

RETNINGSBESKRIVELSE

Markedsføring dreier seg om hvordan bytteforhold utvikles og vedlikeholdes. I faget legges det et ledelsesperspektiv til grunn, dvs. at man konsentrerer seg om den kunnskap som markedsføringsledere bør ha om relevante metoder og atferd for å kunne fylle sin rolle i en moderne bedrift eller organisasjon. Markedsføring er en funksjon som tillegges økende betydning i næringslivet; en betydning som øker med sterkere konkurranse nasjonalt og internasjonalt. I spesialiseringen tar en sikte på å gi studentene både et teoretisk grunnlag og en praktisk innsikt i moderne markedsføring.

Obligatorisk kurs for retningen:

GRA 4101 Markedsanalyse

GRA 4102 Kjøpsadferd

GRA 4130 Markedsføring på bedriftsmarkedet.

Retningsansvarlig:

Carl Arthur Solberg

Institutt for markedsføring og logistikk

Antall plasser i retningen:

60

Diplomseminar i Markedsføring

Fagansvarlig: Carl Arthur Solberg

Diplomseminaret skal hjelpe studentene å komme i gang med å gjennomføre diplomarbeidet på en målrettet måte.

Seminaret er bygd opp av:

- Obligatoriske innleveringer
- Fellespresentasjoner knyttet til utvalgte emner
- Spesialiseringspresentasjoner knyttet til utvalgte emner
- Gruppepresentasjoner

Seminaret omfatter i alt fire obligatoriske innleveringer der studentene skal gjøre rede for diplomarbeidets problemstilling og metodisk tilnærming, samt fremdriftsplaner og status for arbeidet. Innleveringene danner grunnlaget for tilpassning av fellesseminarene og for tilbakemelding til studentene. Alle innleveringer utarbeides i tre eksemplarer.

Fellesseminarene tar opp emner som har særlig relevans for gjennomføring av diplomarbeidet, herunder teknikker for utarbeidelse av problemstilling, valg av metodisk tilnærming, samt råd i forbindelse med selve skriveprosessen. Disse seminarer gjelder for alle studenter som har valgt spesialisering innenfor logistikk, markedsføring og internasjonal bedriftsledelse.

Under gruppepresentasjonene legger de enkelte diplomgruppene frem sitt arbeid og får tilbakemelding fra seminarlederne såvel som fra de øvrige studentene. Tidspunkt for de enkelte gruppepresentasjonene fastsettes i samråd med seminarlederne før seminarets start.

Diplomseminaret er obligatorisk, og forfall må avklares med seminaransvarlig.

GRA 4101

Markedsanalyse

Marketing Research

Mål med kurset

For å kunne treffe best mulige beslutninger når det gjelder markedsføring er man avhengig av informasjon om foretakets omgivelser, særlig om foretakets kunder og konkurrenter. Målet med dette kurset er å gi studentene innsikt i, og forståelse for, hvordan slik informasjon kan skaffes tilveie. Kurset er faglig forankret i generell vitenskapelig metode og i statistikk, men legger vekt på anvendelser i markedsføringsprosessen.

Tematisk oversikt

- Formuleringen av hensiktsmessige problemstillinger og undersøkelses-spørsmål,
- Bruk av sekundærdata og standardiserte markedsundersøkelser,
- Anvendelse av fokusgrupper og andre kvalitative metoder,
- Utvalgsmetoder og utvalgsstørrelser
- Holdnings- og profilundersøkelser,
- Datanalyse ved hjelp av bivariate og multivariate metoder

Pensum

Aaker, David A. og Day, George S.: *Marketing Research*. 4th ed. New York: John Wiley & Sons 1990.

Diverse artikler utlevert i forbindelse med forelesningene.

Anbefalt litteratur

Selnes, F.: *Markedsundersøkelser*. 3. utg. Oslo: TANO 1993.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger. Det stilles krav til studentene om aktiv deltakelse.

Eksamen

Prosjektoppgave og kontrollaksamen.

Prosjektoppgaven kan skrives av inntil tre studenter. Karakteren teller 100%. Kontrollaksamen evalueres med Bestått/Ikke bestått. Begge eksamener må være bestått for å få karakter i kurset. Kontinuasjon i oppgavene hver for seg aksepteres.

Eksamenskoder: GRA 4101.01 (prosjektoppgave)
GRA 4101.02 (kontrollaksamen)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Geir Gripsrud

GRA 4102

Kjøpsatferd

Consumer and Organizational Buying Behavior

Mål med kurset

Kunnskaper om kjøpernes motiver og beslutningsprosesser er en forutsetning for systematisk markedsføring. Kurset tar sikte på å gi kunnskaper om de viktigste trekk ved kjøpernes atferd på ulike markeder og om de faktorer som påvirker denne atferden. Individuelle faktorer omfatter motivasjon, persepsjon og læring. Sentrale gruppeforhold er referansegrupper, samfunnsklasser og kultur. Kurset skal også gi innsikt og øvelse i bruk av atferdsteori samt i kognitiv og økonomisk psykologi.

Tematisk oversikt

- Forbrukeratferd – grunnleggende begreper
 - Historisk utvikling
 - Teoretisk forankring
- Individuelle faktorer i forbrukeratferden
 - Motiver og behov
 - Livsstil, persepsjon, læring
 - Holdninger og holdningsdannelser
- Gruppeinnflytelse på forbrukeratferden
 - Referansegrupper
 - Familiens påvirkning
 - Kulturell påvirkning
- Beslutningsatferd i organisasjoner
- Spredning av innovasjoner

Pensum

Schiffman, G. og Kanuk, L.: *Consumer Behavior*. 4th ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall 1991.

Anbefalt tilleggslitteratur.

Thjømøe, H. M.: *Forbrukeratferd*. 3. utg. Borgen: Singularis 1990 eller nyere.

Dataverktøy

Blir ikke benyttet.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer undervisning i form av forelesninger med diskusjoner rundt spesielle emner. Det vil bli lagt vekt på forståelse ved å benytte teori på praktiske problemstillinger. Studentene må være forberedt på å arbeide med små cases til hver forelesning.

Eksamen

Prosjektoppgave og kontrollaksamen. Prosjektoppgaven kan skrives av inntil tre studenter. Karakteren teller 100%. Kontrollaksamen evalueres med Bestått/Ikke bestått. Begge eksamener må være bestått for å få karakter i kurset. Kontinuasjon i oppgavene hver for seg aksepteres.

Eksamenskoder: GRA 4102.01 (prosjektoppgave)
GRA 4102.02 (kontroll eksamen)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Hans Mathias Thjømøe

GRA 4103

Product Strategy and Management

Objective

This course is designed to teach you about the product management profession. This will include learning about the difficulties and obstacles which confront a product manager in developing new products or managing existing products. The course will require you to not only know, but also to use the material you will learn in the class, as well as the knowledge you have acquired from other classes.

Contents

- Market Orientation
- Product Life Cycle
- New Product Management
- Existing and Exciting Product Management
- Organizational Aspects of product management

Literature

Urban, G. L. and Steven H. Star: *Advanced Marketing Strategy*. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice Hall International 1991

Articles and cases

Teaching

30 hours of lectures, taught in English.

Exam

1. Written exam – pass/fail
2. 100 percent of grade group project.

Both items must be completed to obtain a grade in this course.

The term paper and the written exam must be in English.

Permitted aids in exam: English translation dictionary.

Exam Code: **GRA 4103.01 (written exam – no aids allowed)**
 GRA 4103.02 (Project paper)

Retake

Both assignments can be retaken separately next regular exam.

Course Responsible

Erik Olson

GRA 4130

Markedsføring på bedriftsmarkedet

Business to Business Marketing

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene innsikt i hvilke utfordringer og problemer bedriftene står overfor når de skal markedsføre sine produkter og tjenester til andre bedrifter og organisasjoner. Markedsføring til bedrifter er som regel betydelig mer komplisert enn til forbrukere og stiller svært spesielle krav til markedsstrategi og den mer utøvende markedsføringen. Kurset gir deltakerne en oversikt over de teorier og metoder som for tiden er mest anerkjente både blant praktikere og teoretikere. Gjennom mange eksempler fra Norge og utlandet vil vi gi en praktisk forståelse av fagområdet.

Tematisk oversikt

- Markedsføring på bedriftsmarkedet i perspektiv
- Modeller for kunderelasjoner på bedriftsmarkedet
- Markedsanalyser og prognoser på bedriftsmarkedet
- Oppbygging av overordnet markedsstrategi
- Oppbygging av markedsføringsprogrammer
- Ledelsesutfordringer ved markedsføring på bedriftsmarkedet

Pensum

Webster, F. E.: *Industrial Marketing Strategy*. 3rd. ed. N.Y.: John Wiley & Son 1991.

Diverse artikler utlevert i forbindelse med forelesningene.

Anbefalt litt.

Selnes, F.: *Relasjonsmarkedsføring*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1993.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger og case-diskusjoner. Det stilles krav til studentene om aktiv deltagelse i faget.

Eksamen

Prosjektoppgave og en kontroll-eksamen.

Prosjektoppgaven kan skrives av inntil tre studenter. Karakteren teller 100%. Kontrolleksamen evalueres med Bestått/ Ikke bestått. Begge eksamener må være bestått for å få karakter i kurset.

Eksamenskode: GRA 4130.01 (prosjektoppgave)
GRA 4130.02 (kontrolleksamen)

Kontinuasjon

Kontinuasjon i oppgavene hver for seg aksepteres ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Fred Selnes.

GRA 4132

Markedskommunikasjon

Marketing Communications

Mål med kurset

Kurset skal gi studentene grunnleggende kjennskap til kommunikasjonsteorier og kommunikasjonsteknikker satt inn i en markedsførings-sammenheng. Det legges stor vekt på analyse av kommunikasjonsbeslutningen og på utviklingen i medie- og reklamemarkedet i Norge og internasjonalt.

Tematisk oversikt

- Markedskommunikasjon som fagområde
- Kommunikasjon i et markedsføringsperspektiv
- Markedskommunikasjon i praksis
- Kommunikasjonsteorier
- Kommunikasjonsbudsjettering
- Kommunikasjonsplanlegging
- Idégrunnlag og utforming
- Måling av kommunikasjonseffekter
- Kommunikasjon på bedriftsmarkedet
- Medievalg og mediebruk
- Samfunnsinformasjon og politisk reklame
- Reklamen og samfunnet

Pensum

Helgesen, Th.: *Markedskommunikasjon – prinsipper for effektiv informasjon og påvirkning*. 2. utgave. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1993

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesninger.

Eksamen

Prosjektoppgave og en kontroll-eksamen.

Prosjektoppgaven kan skrives av inntil tre studenter. Karakteren teller 100%.

Kontrolleksamen evalueres med Bestått/Ikke bestått. Begge eksamener må være bestått for å få karakter i kurset.

Eksamenskoder: GRA 4132.01 (prosjektoppgave)

GRA 4132.02 (kontrolleksamen)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kontinuasjon i oppgavene hver for seg aksepteres.

Kursansvarlig

Thorolf Helgesen

GRA 4134

Ledelse av distribusjonskanaler

Management in Marketing Channels

Mål med kurset

Dette kurset fokuserer på ledelse av distribusjonssystemer. Et distribusjonssystem behandles som et interorganisatorisk system involvert i å gjøre varer, service og konsepter tilgjengelige for konsumentene. Vi vil analysere hvordan bedrifter på en best mulig måte kan bringe produkter fra produksjonssted ut til forbruker.

Tematisk oversikt

- Detaljstledet, grossistledet, logistikkfunksjonen, – struktur og utvikling
- Vertikal integrasjon, kontrakter, franchisingssystemer, administrere samarbeidsformer og konvensjonelle distribusjonssystemer.
- Styring og kontroll i distribusjonssystemer, bruk av makt, forholdet mellom makt og konflikt
- Evaluering av effektivitet i distribusjonen

Pensum

Stern, L. and A. I. El-Ansary: *Marketing Channels* 4th ed. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall 1992.

Artikler:

Bergen, Dutta and Walker jr.: *Agency Relationships in Marketing A Review of the Implications and Applications of Agency and Related Theories* Journal of Marketing, 1992. Vol. 56, 1992, pp. 1–24.

Eisenhardt: *Agency Theory An Asessment and Review* Academy of Management Review, Vol. 14, 1989 (1), pp. 57–74.

Dataverktøy

Det vil ikke bli brukt dataverktøy i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger. Det vil bli arbeidet med små cases knyttet til de emnene vi tar opp.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.

Ingen hjelpemidler tillatt.

Eksamenskode: GRA 4134.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinær eksamen.

Kursansvarlig

Arne Nygaard.

GRA 4131

International Business Development

Course objective

The course aims at giving the students a decision oriented perspective of international marketing and business issues through active application of relevant theories and models.

Course subjects

Internationalisation of firms
Globalisation
International entry modes
Organisation of international business

Texts

Thorelli, H. B. and Cavusgil, S. T.: *International Marketing Strategy*. 3rd ed. Oxford: Pergamon Press 1990.

Mandatory texts in SIV 7301 International Marketing (or similar).

Handouts.

Case texts.

Implementation

The course is based on term paper and case presentation discussions by the students. Active participation is not only required, it is an important part of the program. The entire course will be conducted in English. Part of the program will be carried out off-campus, entailing costs in the order of 1.000–1.200 NOK. Partial refunding of the costs is customary.

Prerequisites

An introductory course in International Marketing (corresponding to SIV 7301).

Exam

Case presentations and discussions (oral) and term paper presentations (oral and written). In addition there will be a written control exam – pass/fail. The students have to pass all evaluations to obtain a grade. Individual retakes of the term paper and control exam are possible; retakes of the case presentation/discussions can only be done by taking the whole course over again.

Exam Code: GRA 4131.01 (Term paper) – including presentations
GRA 4131.02 (Written exam – no aids allowed)

Retake

Next regular exam.

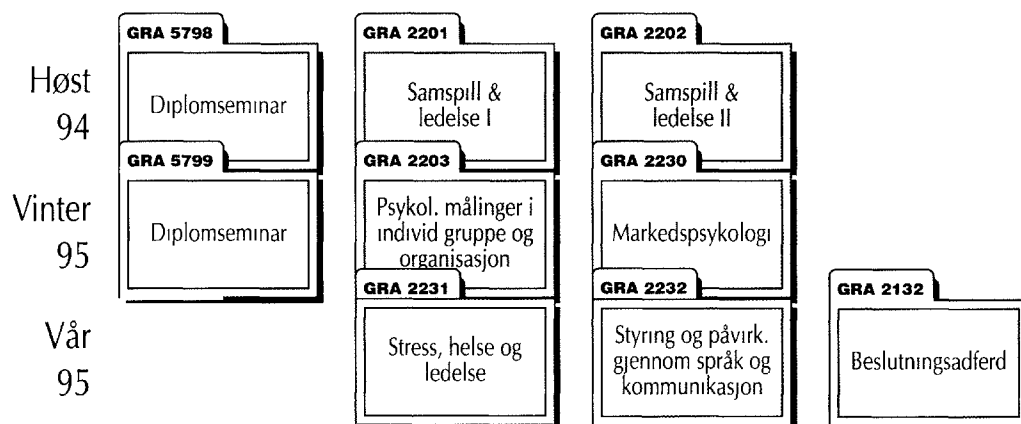
Course Responsible

Herman Kopp and Carl Arthur Solberg

Organisasjonspsykologi

Organizational Psychology

Samlet oversikt

RETNINGSBESKRIVELSE

Psykologien virker bestemmende inn på effektivitet, trivsel og helse i organisasjonen. Dette vil bli vist gjennom praktisk anskuellesundervisning knyttet opp mot psykologisk teori og forskning.

Målet er å gi studentene innsikt i moderne psykologi anvendt på arbeidslivet. Retningen gir studentene muligheter for ledertrening og personlig utvikling.

Tre kurs er obligatoriske: GRA 2201 Samspill og ledelse I, GRA 2202 Samspill og ledelse II, samt GRA 2203 Psykologiske målinger i individ, gruppe og organisasjon.

Retningsansvarlig:

Steinar Bjartveit

Institutt for organisasjon og ledelse

Antall plasser i retningen:

60

Diplomseminar i Organisasjonspsykologi

Fagansvarlig: Steinar Bjartveit

Diplomseminaret skal hjelpe studentene å komme i gang med og gjennomføre diplomarbeidet på en målrettet måte. Seminaret er bygd opp av:

1. Obligatoriske innleveringer
2. Fellesseminar knyttet til utvalgte emner
3. Gruppepresentasjoner

Seminaret omfatter i alt tre obligatoriske innleveringer der studentene skal gjøre rede for diplomarbeidets problemstilling og metodisk tilnærming, samt fremdriftsplaner og status for arbeidet. Innleveringene danner grunnlaget for tilpassning av fellesseminarene og for tilbakemelding til studentene. Alle innleveringer utarbeides i to eksemplarer og bør også leveres og drøftes med hovedveileder for dipomarbeidet.

Fellesseminarene tar opp emner av særlig relevans for gjennomføring av diplomarbeidet, derunder teknikker for utarbeidelse av problemstillinger, valg av metodisk tilnærming, samt råd i forbindelse med selve skriveprosessen.

Under gruppepresentasjonene legger de enkelte diplomgruppene fram sitt arbeid i plenum og får tilbakemelding fra kursansvarlige såvel som fra de øvrige studentene. Tidspunkter for de enkelte gruppepresentasjonene fastsettes i samråd med kursansvarlige ved seminarets start.

Diplomseminaret har obligatorisk deltakelse, og frafall må avklares med kursansvarlig.

Første seminar i terminen kunngjøres ved oppslag.

GRA 2201**Samspill & ledelse I****Group Dynamics and Leadership I****Målet med kurset**

Dette er et obligatorisk kurs med hovedvekt på kvalitativ psykologisk metode. Det gir opplæring i anvendt psykologi på grunnområder innen gruppe- og organisasjonspsykologien.

Studentene vil få en innføring i psykologisk øvelsesmetodikk med stor grad av egeninnsats i smågrupper. Målet er å gi studentene erfaring med hva organisasjonspsykologisk arbeid i grupper innebærer, gi opplevelser som kaster lys over basale organisasjonspsykologiske begreper, gi en introduksjon til ledertrenings- og personalutviklingsteknikker, og formidle teorier og modeller knyttet til disse. Hovedmetoden på kurset er erfaringslæring gjennom strukturerte øvelser.

Tematisk oversikt

- Teamdannelse
- Kommunikasjon
- Konflikt
- Leder/medarbeider samspill
- Angst og trygghet
- Personlighet og rolle
- Personlig utvikling
- Ledertrening

Pensum

Utvalgte kapitler fra Robbins, S. P.: *Organizational behavior*. 6th edition. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall 1993.

Utvalgte kapitler fra Moxnes, P.: *Hverdagens angst i individ, gruppe og organisasjon*. Oslo: Forlaget Paul Moxnes, 1989.

Dataverktøy

Benyttes ikke på kurset.

Gjennomføring

30 timers intensivt gruppearbeid og forelesninger over 4 dager.

Eksamen

Felles eksamen for «Samspill og ledelse I» og «Samspill og ledelse II». 72 timers hjemmeeksamen som kan løses av grupper på inntil tre studenter.

Eksamenskode: GRA 2200.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Steinar Bjartveit

GRA 2202**Samspill & ledelse II****Group Dynamics and Leadership II****Målet med kurset**

Dette er et obligatorisk kurs som gir et utvidet teoretisk og personlig perspektiv på erfaringene fra Samspill & ledelse I.

Gjennom forelesninger og øvelser vil studentene bearbeide sentrale individuelle og organisasjonspsykologiske tema og knytte dem opp mot teori og egen praksis. Arbeidsformen er deltakelse i smågrupper og interaksjon mellom grupper.

Målet er å gi studentene psykologiske modeller og teorier som de kan nyttiggjøre seg i egen arbeidsrolle som medarbeider, leder eller konsulent. Deltakelse forutsetter bestått eksamen i Samspill & ledelse I.

Tematisk oversikt

- Personlighet
- Utviklingsprosesser
- Konflikthåndtering
- Forandringsprosesser
- Målstyring
- Overflateroller og dyroller
- Det ubevisste i organisasjonen
- Organisasjonskultur

Pensum

Robbins, S. P.: *Organizational behavior*. 6th edition. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall 1993. Utvalgte kapitler.

Moxnes, P.: *Hverdagens angst i individ, gruppe og organisasjon*. Oslo: Forlaget Paul Moxnes 1989. Utvalgte kapitler

Dataverktøy

Benyttes ikke på kurset.

Gjennomføring

30 timers intensivt gruppearbeid og forelesninger over fire påfølgende dager.

Eksamen

Felles eksamen for «Samspill og ledelse I» og «Samspill og ledelse II». 72 timers hjemmeeksamen som kan løses av grupper på inntil tre studenter.

Eksamenskode: GRA 2200.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Steinar Bjartveit.

GRA 2203**Psykologiske målinger i individ, gruppe og organisasjon****Psychological Assessments of Individuals, Groups and Organization****Målet med kurset**

Dette er et obligatorisk kurs med hovedvekt på kvantitativ psykologisk metode (diagnose, målinger, spørreskjema, organisasjonsanalyse).

Studentene vil lære hvilke krav som må settes til gode psykologiske målinger og hvordan data fra slike målinger kan brukes til nytte for organisasjonen. Kurset vil søke å kombinere teori, praksis og demonstrasjoner med vitenskaplige data.

Tematisk oversikt

- Psykologiske tester
- Teamanalyseverktøy
- Organisasjonsanalyser

Pensum

Sharp, D.: *Personlighetstyper. C. G. Jungs typologiske modell*. Oslo: Paul Moxnes, 1992.

Kurskompendium med utvalgte artikler.

Dataverktøy

Benyttes ikke på kurset.

Gjennomføring

30 timers gruppearbeid, demonstrasjoner og forelesninger.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Ingen hjelpemidler er tillatt til eksamen.

Eksamenskode: GRA 2203.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Knut Ivar Karevold

GRA 2230

Markedspsykologi

Marketing Psychology

Mål med kurset

Kurset tar for seg teorier om mennesket som konsument og selger av arbeidskraft. Det vil gi en utvidet forståelse av rasjonalitet og påpeke rasjonalitetens begrensning. Penger har bytteverdi, men også symbolverdi. Markedet har en viktig, men begrenset funksjon. De viktigste kreftene ligger utenfor markedet. Målet er at studentene skal skjønne mer av «mennesket i markedet» enn hva de fleste økonomiske modeller avstedkommer.

Tematisk oversikt

- Tenkning og emosjon
- Læring i arbeid
- Lykke og nytte
- Selvaktelse
- Indre tilfredshet
- Kognitiv kompleksitet

Pensum

Lane, R.: The market experience. Cambridge: Cambridge University Press 1991.

Dataverktøy

Benyttes ikke på kurset.

Gjennomføring

30 timers forelesninger og diskusjon.

Eksamen

48 timers hjemmeeksamen som kan løses av grupper på inntil tre studenter.

Eksamenskode: GRA 2230.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Carl Erik Grennes.

GRA 2231

Stress, helse og ledelse

Stress, Health and Leadership

Mål med kurset

Kurset gir en medisinsk og psykologisk fordypning i lederens og medarbeideres reaksjoner på stressede arbeidsoppgaver. Det vil ta for seg miljøfaktorer og individuelle faktorer rolle i utløsning av sykdom, men også i bevaring av helse. Studentene vil få en innføring i fakta og teorier om forebygging og behandling av psykosomatiske lidelser knyttet til arbeidsbelastninger.

Tematisk oversikt

- Personlighetstrekk
- Kroppslige reaksjonsmønstre
- Mekanismer for sykdom
- Atferdsmønstre og vaner
- Psykosomatiske lidelser

Pensum

Lundgren, N., Luthman, G. og Elgstrand, K. (red.): *Människan i arbete* Stockholm: Almqvist & Wiksell 1987. Utvalgte kapitler.

Kurskompendium med utvalgte artikler.

Dataverktøy

Benyttes ikke på kurset.

Gjennomføring

30 timers gruppearbeid, demonstrasjoner og forelesninger.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Ingen hjelpemidler er tillatt til eksamen.

Eksamenskode: GRA 2231.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Stein Knardahl.

GRA 2232

Styring og påvirkning gjennom språk og kommunikasjon

Management and Leadership through Language and Communication

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi en kommunikasjonsteoretisk forståelse av mellom-menneskelig samhandling under ulike betingelser. Det vil gi en analyse av hvordan språk brukes til å få frem budskapet i språklige media f. eks. reklame. Det vil ta opp ulike forutsetninger for kommunikasjon, også personvariabler som kjønn og alder. Kurset vil formidle modeller for å forstå kommunikasjon på arbeidsplassen.

Tematisk oversikt

- Makt-avmakt
- Språkprosesser
- Konflikt
- Ledelse
- Samhandling

Pensum

Utvalgte artikler.

Dataverktøy

Benyttes ikke på kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesning og demonstrasjon.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Ingen hjelpemidler er tillatt til eksamen.

Eksamenskode: GRA 2232.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

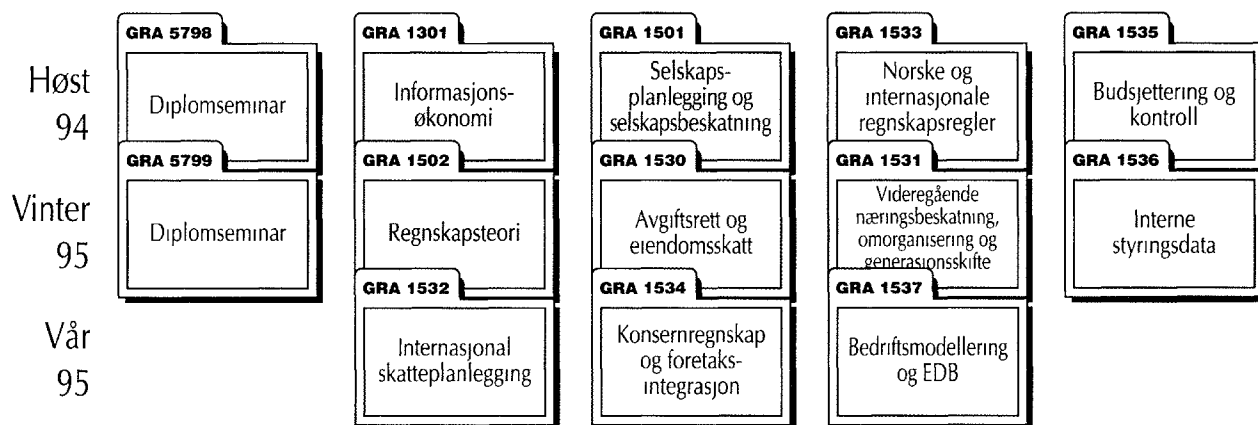
Kursansvarlig

Jørn Auran.

Regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring

Accounting, Tax Planning and Control

Samlet oversikt

RETNINGSBESKRIVELSE

denne spesialiseringretningen gis studentene anledning til å fordype seg i enkelte av de fagemner som det er særlig viktig at en siviløkonom behersker godt når man skal ha ansvar for regnskaps- og økonomifunksjonen i en bedrift. Spesielt viktig blir det da å forstå regnskapets styrke og svakheter som informasjonsgiver for bedriftsledelsen, investorer, långvere og skatte-myndighetene. Spesialiseringretningens kursportefølje kan også gi studenter som ønsker å ta høyere revisorstudium en solid plattform.

Lovgivningen og regnskapsstandardene regulerer mer inngående det finansregnskap bedriftene presenterer eksternt. Siviløkonomer forventes å kunne «lese» et regnskap og forstå de avveininger som ligger bak. Bedriftsledere med internasjonale ambisjoner må også ha en grunnleggende forståelse for regnskapsregler og – prinsipper i andre land, spesielt EU-området.

For å vurdere hvilke produkter og aktiviteter som lønner seg, innhenter stadig flere bedrifter tilleggsopplysninger til regnskapet. Egne økonomistyrings-systemer bygges ut for å sikre relevant informasjon og foreta evalueringer av økonomistyringstiltak. I praksis er budsjettering det mest sentrale verktøy for økonomistyring.

For bedriften kan skatt være en betydelig kostnad. Innsikt i regelverket og planlegging av bedriftens disposisjoner kan påvirke skattens størrelse og tidsprofil. I hverdagen er det ikke primært jurister, men økonomer som gjennomfører den nødvendige tilpasning til skattereglene. Nettopp kombinasjonen av innsikt i finansregnskap og skatteregler, er det beste utgangspunkt for å beherske de mange økonomisk-tekniske spørsmål som preger skatteplanleggingen. Med en stadig mer detaljert skattelovgivning preget av økonomiske forhold, vil økonomene i fremtiden kunne spille en enda mer sentral rolle på dette området.

Spesialiseringretningen består av obligatoriske kurs og valgfrie kurs, tilsammen 11 kurs. Ytterligere to kurs ventes utviklet. Orientering om dette blir gitt senere. Studenten må velge minst to av de følgende tre kurs; GRA 1301 Informasjonsøkonomi, GRA 1502 Regnskapsteori, GRA 1501 Selskapsplanlegging og selskapsbeskatning. De valgfrie kurs er delt inn i tre delemner: Finansregnskap, Skatteplanlegging, og Økonomistyring. Det obligatoriske kurset GRA 1301 Informasjonsøkonomi, bør tas av dem som vil ta spesialisering innen Økonomistyring. De som vil ta valgfrie kurs innen skatt (bortsett fra Internasjonal skatteplanlegging), anbefales å ha fulgt det obligatoriske kurset Selskapsplanlegging og selskapsbeskatning. For øvrig kan studenten fritt sette sammen sin kursportefølje med tilsammen fem kurs fra spesialiseringretningen (hvorav to obligatoriske), eller seks kurs dersom suppleringskurset velges innen retningen.

Retningsansvarlige:

Hans Robert Schwencke, Ole Gjems-Onstad, Arne Dag Sti

Institutt for økonomi

Antall plasser i retningen:

75

Diplomseminar i Regnskap, skatteplanlegging og økonomistyring

Fagansvarlige: Arne Dag Sti (økonomistyring)
Hans Robert Schwencke (regnskap)

Diplomseminaret skal i hovedsak være et forum for diskusjon av studentenes diplomarbeider. Dessuten skal det gjennom forelesninger gis innføringer i metodemessige og andre emner som er sentrale for spesialiseringsretningen.

Som nevnt ovenfor vil studentpresentasjoner av diplomarbeidene være en hovedsak i seminaret. I den forbindelse forutsettes den aktuelle veileder å være tilstede for å gjøre seg kjent med presentasjonen samt å gi sine kommentarer. Det forventes også at de øvrige seminardeltakere aktivt bidrar med faglig kritikk i tilknytning til presentasjonen. Denne delen av seminaret kan derfor delvis betraktes som en form for fellesveiledning.

En del av seminaret vil være reservert for forelesninger i sentrale emner som antas å være av interesse for samtlige deltakere. Eksempler på slike emner er: Forskningsmetode, fremstillingsteknikk, litteratur-/tidsskriftsøk, oppdaterte faglige oversikter m.v.

Frist for valg av tema: 1. august 1993. Tildeling av veileder i løpet av august.

Første samling blir tidlig i høstterminen. For øvrig vil seminaret gå over 25 timer i høst- og vinterterminen. Obligatorisk fremmøte.

I praksis vil det bli egne seminarer for regnskap, skatt og økonomistyring med enkelte fellessamlinger.

GRA 1501

Selskapsplanlegging og selskapsbeskatning

Corporate Taxation and Tax Planning

Mål med kurset

Kurset omhandler selskapsbeskatning og trekker inn selskapsrettslige spesial-emner. Det legges særlig vekt på de spesielle regler for skattlegging av selskaper og selskapsdeltagere. Den omfattende skatteplanlegging rundt de såkalte delingsreglene vies særlig oppmerksomhet. Målet er å gi studentene detaljerte kunnskaper om skattleggingen av aksjeselskaper og aksjonærer, ansvarlige selskaper, kommandittselskaper og skattespørsmål ved overdragelse av andeler. Ved samtidig å studere de selskapsrettslige rammebetingelser skal kurset gi viktige premisser for valg av selskapsform.

Tematisk oversikt

- Valg av selskapsform etter Skattereformen 1992
- Delingsreglene
- Beskatning av aksjeselskap og aksjonær
- Konsernbeskatning
- Beskatning av ansvarlig selskap og kommandittselskap
- Omdannelse fra en selskapsform til en annen
- Sammenslåing av selskaper
- Likvidasjon av selskaper

Pensum

Gjems-Onstad, O.: *Delingsreglene*. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1993.

Gjems-Onstad, O.: *RISK-reglene*. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1994.

Gjems-Onstad, O.: *Skattelovsamlingen 93/94* Oslo: Ad Notam Gyldendal 1994.

Gjems-Onstad, O. og Hoch-Nielsen, E.: *Skatteretten – spørsmål og svar*. 2. utg. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1993.

Ot.prop. nr. 36 1993-94 om ny lov om aksjeselskaper.

Knudsen, G.: *Selskapsloven* 3. utg. Oslo: Universitetsforlaget 1994.

eller

Woxholth, G.: *Selskapsloven*. 3. utg. Oslo: Juridisk Forlag 1990 eller senere utgaver.

Anbefalt tilleggslitteratur

Brudvik, A. J.: *Skatterett for næringsdrivende*. 17. utg. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1994.

Det utarbeides endelige lister for pensum og anbefalt litteratur før kursstart.

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 30 timer og er basert på oppgavegjennomgang. Studentene må forberede seg ved å løse oppgaver til hver forelesning. Kurset krever en betydelig arbeidsinnsats og kontinuerlig deltakelse i undringen.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen. Eksamen bygger i stor utstrekning på stoffet slik det er presentert i undervisningen.

Hjelpemidler: *Norges Lover* eller annen trykt lovsamling uten kommentarer.

Gjems-Onstad, O. (red.): *Skattelovsamlingen 93/94*. Oslo: Ad Notam Gyldendal Forlag 1993.

Norsk Lovtidend (Lover og forskrifter).

Særtrykk av lover og lovforslag (bare selve lovteksten).

I eksamenshjelpemidlene tillates understrekninger e.l., bruk av farger og håndskrevne henvisninger til andre lovbestemmelser eller lover ved bruk av forkortelser som jfr, se, sml., cfr., opph. e.l., etterfulgt av den lov eller lovbestemmelse som det henvises til, etter samme mønster som benyttes i *Norges Lover*. Det er ikke tillatt ved slike henvisninger å systematisere i større omfang hele oppgaver eller emner.

Eksamenskode: GRA 1501.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Ole Gjems-Onstad

GRA 1533

Norske og internasjonale regnskapsprinsipper, herunder EU-regler

Norwegian and International Accounting Standards
– EU Directives

Mål med kurset

Studentene skal gis innsikt i årsakene til forskjellene i internasjonalt regnskap. Regnskapsprinsippene i sentrale Vest-Europeiske land vil bli gjennomgått. Studentene skal dessuten gis god innsikt i EUs regnskapsdirektiver. Uansett tilknytningsform til EU må en regne med at norske bedrifter om kort tid må tilpasse seg EU-reglene.

Tematisk oversikt

- Utvikling, forutsetninger og etterlevelse av internasjonale regnskapsprinsipper
- Årsaker til internasjonale regnskapsforskjeller
- Internasjonal regnskapsanalyse
- Segmentrapportering
- Inflasjonsregnskap
- EUs 4. og 7. selskapsrettsdirektiver om årsregnskaper
- Nye norske regnskapsregler

Pensum

Huneide, J. E. et al.: Årsoppgjøret i teori og praksis. Økad Forlag 1993.
Nobes, C. and Parker, R. (eds.): *Comparative International Accounting* 3rd ed.
New York: Prentice-Hall 1991.

Materiale utlevert på forelesningene er også pensum

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen.

Eksamenkode: GRA 1533.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Hans Robert Schwencke

GRA 1535

Budsjettering og kontroll

Budgeting and Control

Mål for kurset

Kurset tar sikte på å gi en innføring i aktuelle problemstillinger fra arbeidslivet. Det blir en gjennomgang av de skritt budsjettarbeidet innebærer og en diskusjon av regnemessige, organisasjonsmessige og kontrollmessige aspekter man vil møte i det praktiske liv.

Et viktig mål vil være å drøfte forutsetningene for budsjettansvar, samspillet mellom budsjettansvarlige og oppfølgingen av resultater mot budsjett.

Forkunnskaper

Kurset vil trekke på de kunnskaper studentene tidligere har ervervet i regnskap, organisasjonsteori og økonomisk styring. Budsjettering innebærer en integrering av disse fagområder og krever derfor en bred forståelse av alle aspekter ved en virksomhets liv.

Tematisk emneoversikt

- Sammenhenger
- Strategisk plan
- Organisasjon og ansvar. Controller-funksjonen
- Mål og krav. Internprising
- Marketingbudsjett
- Produksjonsbudsjett
- Innkjøpsbudsjett
- Kostnadsbudsjett og nullbasebudsjett
- Investeringsbudsjett
- Resultat-, balanse- og likviditetsbudsjett
- Oppfølging og analyse
- Formålsbudsjettering
- Budsjettering i det offentlige

Pensum

Boye, K. & Fjell, Tor J.: *Budsjettering*. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1989.

Budsjettering i Praktisk Økonomi 3 (2) 1987.

Intern kontroll. Controllerfunksjonen i Praktisk Økonomi 2 (2) 1986.

Hansen, T.: *Emner i økonomisk styring: Organisering av foretaket i økonomiske ansvarsenheter, internprising og resultatmåling*. Kap. 2-6, 9. Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1988.

Finansdepartementet: *Veiledning i statlig budsjettarbeid*. Rev. 2. utg. Kap. 1, 2, 4, 5. Oslo: Finansdepartementet 1992.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer forelesninger.

Dataverktøy

Brukes ikke i kurset.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle skriftlige hjelpemidler og kalkulator er tillatt ved eksamen.

Eksamenskode: GRA 1535.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Trygve Naug

GRA 1502

Regnskapsteori

Accounting Theory

Mål med kurset

Kursets hovedformål er å gi studentene den nødvendige innsikt i regnskapsteori og -regulering til å kunne utarbeide, analysere og tolke virksomhetenes finansregnskaper samt kontrollere at finansregnskaper overholder gjeldende lovregler og regnskapsstandarder.

I kurset inngår tre problemområder, hvor det første er å se finansregnskapet i et samfunnsperspektiv. Behov for regulering og fordeler og ulemper ved forskjellige reguleringsformer (regnskapslover, regnskapsstandarder m.v.) analyseres i forhold til virksomheter, brukere, revisorer og offentlige myndigheter.

Det andre problemområdet tar opp reguleringsformen oppbygging i form av konseptuelle referanserammer og spesifikke regler for måling (measurement) og offentliggjøring av informasjon (enclosure). Det tredje temaområdet omhandler teorier og alternative regnskapsmodeller, herunder nominelle og inflasjonskorrigerte regnskapsmodeller, cash-flowmodeller m.v. Dessuten gjennomgås de vesentligste periodiserings- og vurderingsprinsipper i forbindelse med enkeltposter i regnskapet.

Tematisk oversikt

- Finansregnskapet rolle i samfunnet
- Finansregnskap og beslutningstaking
- Reguleringsformer
- Modeller for finansregnskapet

Eventuelle endringer av innhold og pensum bekjentgjøres ved kursets start.

Pensum

Kam, V.: *Accounting Theory*. 2nd ed. N. Y.: Wiley 1990.
Tillegg etter faglærers anvisning.

Gjennomføring

30 timer forelesning.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.
Ingen hjelpemidler.

Eksamenskode: GRA 1502.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlige

Arne Dag Sti og John Christian Langli

GRA 1530

Avgiftsrett og eiendomsskatt

VAT and Excise Taxes

Mål med kurset

Kursets hovedfokus er merverdiavgift og investeringsavgift. I tillegg gjennomgås enkelte andre avgifter av praktisk interesse, samt eiendomsskatten.

Tematisk oversikt

- Merverdiavgift
- Investeringsavgift
- Arbeidsgiveravgift
- Dokumentavgift
- Omregistreringsavgift
- Eiendomsskatt

Pensum

Gjems-Onstad, O.: *Skattelovsamlingen 93/94*. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1994 med ajourføringshefte.

Gjems-Onstad, O. og Kildal, T.: *Merverdiavgift for næringsdrivende*. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1994.

Gjems-Onstad, O. og Kildal, T.: *Merverdiavgift – Spørsmål og svar*. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1994.

Anbefalt tilleggslitteratur

Harboe, E.: *Eiendomsskatteloven Med kommentarer*. Oslo: Universitetsforlaget 1984.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesning. Kurset er basert på oppgavegjennomgang. Studentene må forberede seg ved å løse oppgaver til hver undervisningsgang. Kursets temaer krever en betydelig arbeidsinnsats og kontinuerlig deltakelse i undervisningen.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: *Norges Lover* eller annen trykt lovsamling uten kommentarer.

Gjems-Onstad, O. (red.): *Skattelovsamlingen 93/94*. Oslo: Ad Notam Gyldendal Forlag 1993.

Norsk Lovtidend. (Lover og forskrifter).

Særtrykk av lover og lovforslag (bare selve lovteksten).

I eksamenshjelpemidlene tillates understrekninger e.l., bruk av farger og håndskrevne henvisninger til andre lovbestemmelser eller lover ved bruk av forkortelser som jfr., se, sml., cfr., opph. e.l., etterfulgt av den lov eller lovbestemmelse som det henvises til, etter samme mønster som benyttes i *Norges Lover*. Det er ikke tillatt ved slike henvisninger å systematisere i større omfang hele oppgaver eller emner.

Eksamenskode: GRA 1530.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlig

Ole Gjems-Onstad

GRA 1531

Videregående næringsbeskatning, omorganisering og generasjonsskifte

Advanced Corporate Taxation

Mål med kurset

Kurset viderefører det grunnleggende kurset i Selskapsbeskatning (GRA 1501) ved å ta opp særlige temaer innen næringsbeskatning. Næringslivet gjennomgår nærmest kontinuerlig omstillinger som har vidtrekkende juridiske implikasjoner, både nasjonalt og internasjonalt. Studentene skal få et grunnlag for å vurdere sentrale momenter ved lønnsomheten av alternativer for omorganisering, samt mulige rettslige komplikasjoner. EU-direktivet om omorganisering gjennomgås. Grensene for næringsbeskatning mot skattefrie institusjoner, ligningsloven og formuesskatt er del av kurset.

Tematisk oversikt

- Årsaker til omorganisering
- Avtalerettslige og avgiftsmessige spørsmål ved eierskifte
- Verdsettelse av virksomhet
- Fusjon og fisjon
- Salg og kjøp av virksomhet
- Generasjonsskifte – arveregler
- EUs fusjonsdirektiv
- Særagifter
- Skattefrie institusjoner
- Ligningsloven
- Formuesskatt

Pensum

Brudvik, A. J.: *Skatterett for næringsdrivende*. Siste utg. (1994-utgaven). Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag.

Gjems-Onstad, O.: *Skattelovsamlingen 93/94*. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1994 med ajourføringshefte.

Gjems-Onstad, O. og Hoch-Nielsen, E.: *Skatteretten – Spørsmål og svar*. Oslo: Ad Notam Gyldendal 2. utg. 1993

Anbefalt tilleggslitteratur

Det utarbeides endelige lister for pensum og anbefalt litteratur før kursstart. En del av stoffet som gjennomgås på kurset, er dekket i stensiler forfattet av forelesere som deles ut til deltagerne.

Dataverktøy

Det benyttes ikke dataverktøy i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesning. Kurset er basert på oppgavegjennomgang. Studentene må forberede seg ved å løse oppgaver til hver undervisningsgang. Kursets temaer krever en betydelig arbeidsinnsats og kontinuerlig deltakelse i undervisningen.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen. I stedet for en regulær eksamen kan studenten enkeltvis eller i grupper levere en oppgave etter nærmere avtale.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler er tillatt under eksamen.

Eksamenskode: GRA 1531.01 (skriftlig)

Eksamenskode: GRA 1599.01 (fagoppgave)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset

Kursansvarlige

Ole Gjems-Onstad.

GRA 1536

Interne styringsdata

Advanced Managerial Accounting

Mål med kurset

Kurset tar for seg metoder for kostnadsestimering og resultatanalyse. Grunnlaget er gitt i 1. avdelingskurset Økonomistyring – internregnskap, hvor man benytter enkle metoder for å estimere kostnadsforløpet og foretar en mest mulig korrekt fordeling av kostnadene på kostnadssteder og kostnadsbærere.

I kurset forutsetter man å ha som grunnlag kostnadsdata for flere perioder, f.eks. kostnadsdata fra et månedlig driftsregnskap. Et slikt utgangspunkt leder naturlig til bruk av statistiske metoder i kostnadsestimeringen.

Formålet med kurset vil være å utvikle og benytte metoder med sikte på

1. å komme frem til et mest mulig korrekt estimat for kostnadsforløpet
2. å anvende opplysninger om kostnadsforløpet
 - i kalkyler som grunnlag for optimale beslutninger
 - ved kontroll av kostnadsforbruket i senere perioder

Tematisk oversikt

- Innledning – regnskapssystemets plass i beslutningsprosessen
- Estimering av kostnadsforløp
- Kostnadsdata i beslutningsmodeller
- Kostnadskontroll
- Spesielle emner

Pensum

- Hirsch, M. L.: *Advanced Management Accounting*. 2nd ed. Boston, Mass.: PWS – Kent Publishing 1994.
- Naug, T. og Sti, A. D.: *Økonomistyring – Internregnskap*. 2. utg. kap. 9, 10 og 11. Oslo: Universitetsforlaget 1993.
- Naug, T. og Sti, A. D.: *Økonomistyring – Kostnads- og inntektsanalyse*. 2. utg. kap. 8 og 9. Oslo: Universitetsforlaget 1993.
- Cooper, R. og Kaplan, R. S.: *The Design of Cost Management Systems*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall 1991
- Davidson, J. og Trueblood, R. M.: "Accounting for Decision-Making" i *The Accounting Review* 36 (4) 1961: 577-582.
- Benston, G. J.: "Multiple Regression Analysis of Cost Behavior" i *The Accounting Review* 41 (4) 1966: 657-672.
- Flakke, P. A. og Naug, T.: "Kostnadsbudsjettering – kostnadsestimering og kostnadsprediksjon basert på regresjonsanalyse". (BIs skriftserie. Nr. 2 1978/nr. 1 1979). Bærum: BI Forlag 1979.
- Jaedicke, R. K. og Robichek, A. A.: "Cost – Volume – Profit Analysis under Conditions of Uncertainty" i *The Accounting Review* 39 (4) 1964: 917-926.
- Johnson, G. L. og Simik II, S. S.: "Multiproduct C-V-P-Analysis under Uncertainty" i *Journal of Accounting Research* 9 (2) 1971: 278-286.
- Lerner, E. M. og Rappaport, A.: "Limit DCF in Capital Budgeting" i *Harvard Business Review* 46 (5) 1968: 133-139.
- Ferrara, W. L. og Hayya, J. C.: "Towards Probabilistic Profit Budgets" i *Management Accounting* 52 (4) 1970: 23-28.

Probst, F. R.: "*Probabilistic Cost Controls: A Behavioral Dimension*" i Accounting Review 46 (1) 1971:113-118.

Goetz, B. E.: "*Transfer Prices: An Exercise in Relevancy and Goal Congruence*" i The Accounting Review 42 (3) 1967: 435-440.

Jensen, R. E.: "*A Multiple Regression Model for Cost Control – Assumptions and Limitations*" i The Accounting Review 42 (2) 1967: 265-273.

Dataverktøy

I forbindelse med regresjonsanalyse benyttes MINITAB enten på BIs stormaskin eller på PC. PC-versjonen koster ca. kr. 400.-. Dataverktøy kan ikke benyttes til eksamen men det forutsettes at studentene kan lese resultatene på en datautskrift.

Gjennomføring

30 timer forelesning.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle skriftlige hjelpemidler og kalkulator er tillatt.

Eksamenskode: GRA 1536.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Trygve Naug

GRA 1532

Internasjonal skatteplanlegging

International Tax Planning

Mål med kurset

Kurset skal gi en innføring i internasjonal skatterett og skatteplanlegging, med hovedvekt på regler som er aktuelle for bedrifter som etablerer seg i utlandet, og utenlandske bedrifter som er aktive i Norge. Hovedvekten vil ligge på skatteavtalenes regler, men visse deler av norsk intern rett vil også bli vektlagt.

Tematisk oversikt

- Skatteavtaler og intern rett
- Gjennomgang av den nordiske skatteavtalen
- Skatteplanleggingsteknikker
- Den norske NOKUS-lovgivningen
- Andre norske regler om skattefluktbeskyttelse

Pensum

Zimmer, F.: *Internasjonal inntektsskatterett*. 2. utg. Oslo: TANO 1992.

Andersson, M., Mattson, N., Michelsen, Aa. og Zimmer, F.: *Det nordiska skatteavtalet med kommentarer*, Oslo: TANO 1991.

Studentene trenger tilgang til følgende oppslagsverk under studiet:

Model Tax Convention on Income and on Capital. Paris: OECD (løsblad)

Bjelland, U.: *Norges skatteavtaler*. Oslo: TANO 1993.

Gjennomføring

30 timer forelesning

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Lovtekster og skatteavtaletekster uten kommentarer er tillatt hjelpemidler.

Eksamenskode: GRA 1532.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Arvid Aage Skaar

GRA 1534

Konsernregnskap og foretaksintegrasjon

Consolidated Financial Accounts and Accounting for Business Combinations

Mål med kurset

Foretaksintegrasjon er en fellesbetegnelse på konserndannelser og fusjoner. Kurset skal gi studentene grundig innsikt i regnskapsspørsmål i tilknytning til foretaksintegrasjoner og konserner. Studentene skal være i stand regnskapsmessig til å gjennomføre en foretaksintegrasjon og sette opp et konsernregnskap i henhold til gjeldende regnskapsstandard. Det vil bli lagt vekt på å belyse problemstillingene med eksempler fra børsnoterte selskaper.

Tematisk oversikt

- Alminnelige konsernregnskapsprinsipper, norske og internasjonale regler og praksis
- Oppkjøpsmetoden, med og uten minoritetsinteresser
- Oppkjøp og skatt
- Interne elimineringer
- Salg av datterselskaper
- Begrenset konsolidering
- Trinnvise kjøp og salg av aksjer
- Fusjoner. Bruk av kontinuitetsmetoden i konsernforhold

Pensum

Bettmo H. et al: *Konsernregnskap*. 3. rev. utg. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1994.

Gjennomføring

30 timer forelesning

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Alle hjelpemidler er tillatt til eksamen.

Eksamenskode: GRA 1534.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Hans Robert Schwencke

GRA 1537**Bedriftsmodellering og EDB****Corporate Planning Models****Mål med kurset**

Kurset vil gi detaljert innsikt i hvordan bedrifters strategiske beslutnings-problemer kan modelleres og analyseres innenfor rammen av kvantitative modeller. Bruk av matematikk, økonometri og dataverktøy er her sentralt. Faktiske eksempler på bedriftsmodeller vil bli belyst. Kurset tar sikte på å sette deltakerne i stand til å gjennomføre bedriftsmodellering på egen hånd ved hjelp av moderne dataverktøy.

Tematisk oversikt

- Innledning om bedriftsmodeller.
- Teknikker for estimering av etterspørselssammenhenger. Regresjonsanalyse, markedseksperimentering og intervjuer. Virkninger av konkurrentreaksjoner, politiske og institusjonelle rammebetingelser.
- Prognoseteknikker for salg og markedsandeler.
- Økometriske markedsmodeller – metodologi.
- Økometriske markedsmodeller – eksempler.
- Statistisk estimering av kostnadsfunksjoner og produktfunksjoner.
- Eksempler på bruk av databasert kostnads-inntektsanalyse.
- Finansielle modeller.
- Integreerte bedriftsmodeller – eksempler.
- Strategianalyser ved databaserte planleggingsverktøy som IFPS eller MAREQ.

Pensum

Oppgis ved kursets start.

Dataverktøy

I kurset vil man gjøre bruk av dataverktøy for statistisk analyse (MINITAB eller SAS) og programmering (LINDO). Videre vil studentene bli fortrolige med et dataverktøy som brukes til kvantitativ planlegging (IFPS) og markedsanalyse-verktøyet (MAREQ).

Studentene må ha adgang til en IBM-kompatibel PC for å arbeide med datapakkene MINITAB, LINDO, MAREQ og IFPS.

Gjennomføring

30 timer forelesning.

Eksamen

Fagoppgave.

Fagoppgaven vil basere seg på både obligatorisk litteratur og forelesninger. Oppgaven gis med 14 dagers innleveringsfrist etter avtale med faglærer. Fagoppgaven løses individuelt eller av grupper på inntil tre studenter.

Eksamenskode: GRA 1537.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlige

Jon Christian Langli

Øystein Thøgersen

Høst 94	GRA 5798 Diplomseminar	GRA 1301 Informasjons- økonomi	GRA 1330 Anvendt makroøkonomi	GRA 1335 Mikroøkonomisk analyse	GRA 1135 Econometrics	GRA 1336 Miljøøkonomi
Vinter 95	GRA 5799 Diplomseminar	GRA 1302 Konjunkturteori	GRA 1303 Næringsøkonomi	GRA 1331 Offentlig økonomi II		
Vår 95		GRA 1332 Bankøkonomi	GRA 1333 Penger og valuta	GRA 1334 Internasjonal økonomi		

RETNINGSBESKRIVELSE

Spesialiseringsretningen i samfunnsøkonomi tar sikte på å forberede studentene på et stigende antall stillinger i næringsliv og offentlig forvaltning der det stilles krav til selvstendig arbeid med anvendte samfunnsøkonomiske analyser.

Det tilbys i alt 11 kurs. Tre av disse er obligatoriske, ett i makro, ett i mikro og ett i økonometri. GRA 1302 Konjunkturteori gjør bruk av studentenes bakgrunn i mikro- såvel som i makroøkonomi til å gi en innføring i moderne makroøkonomisk analyse. GRA 1303 Næringsøkonomi studerer strategisk konkurranse i markeder med ufullkommen konkurranse. GRA 1135 Økonometri gir innføring i moderne empiriske metoder i samfunnsøkonomi og er av særlig hjelp i forbindelse med skriving av diplomoppgave.

Foruten de obligatoriske kursene tilbys det åtte valgfrie kurs, hvorav hver student skal velge minst to kurs.

To av de valgfrie kursene er typiske makroøkonomikurs. GRA 1330 Anvendt makroøkonomi gir en praktisk innføring i konjunkturovervåkning samt en oversikt over aktuelle makroøkonomiske problemstillinger for norsk og internasjonal økonomi. GRA 1333 Penger og valuta gir en oversikt over det moderne pengesystemet og spesielt de dramatiske begivenhetene i dagens valutamarkeder.

Fire valgfrie kurs tar for seg mikroøkonomiske emner. GRA 1335 Mikroøkonomisk analyse gir en avansert presentasjon av tradisjonelle temaer som konsumentens og produsentens tilpasning. GRA 1331 studerer skattepolitikk og ressursbruk i offentlig sektor. GRA 1336 Miljøøkonomi analyserer de miljømessige problemstillingene en kan vente å finne i en markedsøkonomi, samt de muligheter offentlige myndigheter har til å påvirke miljøskader. GRA 1301 Informasjonsøkonomi studerer den økonomiske betydningen av informasjon og spesielt interaksjon mellom aktører med ulike informasjon. Analysen i dette kurset har mange viktige anvendelser i økonomistyring og finansiell økonomi.

To kurs beveger seg i grenseområdet mellom mikro og makro. GRA 1334 Internasjonal økonomi gir en moderne innføring i teorier for internasjonal handel og internasjonale valutamarkeder. Analysen av valutamarkedene gis på et noe mer elementært nivå enn i GRA 1333. GRA 1332 Bankøkonomi er et nyutviklet kurs som vil utvikle en bedre forståelse av de spesielle problemstillingene som oppstår i interaksjonen mellom banker, innskytere, lånekunder og regulerende myndigheter.

Diplomseminar i Samfunnsøkonomi

Fagansvarlig: Erik Grønn

Diplomseminaret skal hjelpe studentene å komme i gang med og gjennomføre arbeidet med diplomoppgaven. Seminaret er bygd opp omkring skriftlige innleveringer og muntlige presentasjoner og diskusjoner.

Seminaret krever to obligatoriske innleveringer. Den første er en tre siders utdyping av oppgavetemaet som skal leveres til veileder senest fjerde fredag i høstterminen. Den andre er en ti siders statusrapport som skal leveres til veileder senest tredje fredag i vinterterminen. Innleveringene danner grunnlag for planlegging av diplomseminarene og for tilbakemelding til studentene. Etter hver skriftlig innlevering vil de bli kommentert og diskutert i plenum.

Alle skal presentere sitt arbeid i seminaret, hvor medstudenter og faglig stab gir kommentarer. De seminaransvarlige fastsetter tider for presentasjonene.

Diplomseminaret er obligatorisk for alle som skriver diplomoppgave med veileder fra faggruppen i samfunnsøkonomi. Fravær må avklares med fagansvarlige. Nødvendige kunngjøringer om diplomseminaret kommer på oppslagstavlen.

GRA 1301

Informasjonsøkonomi

Economics of Information

Mål med kurset

Det tas sikte på (1) å gi en innføring i sentrale deler av moderne informasjonsøkonomi og (2) å vise hvordan denne teorien kan brukes til å forstå virkemåten til viktige markeder som kreditt-, forsikrings- og arbeidsmarkedet foruten mange varemarkeder.

Tematisk oversikt

- Spillteori
- Skjulte handlinger
- Skjult informasjon
- Signalisering
- Incentiv-kontrakter
- Markeder med asymmetrisk informasjon

Pensum

Rasmusen, E.: *Games and Information. An Introduction to Game Theory*. 2nd ed. Oxford: Blackwell 1994. Utvalgte deler.
Utvalgte artikler.

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

Forelesninger over 30 timer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Eksamen er basert på pensum og forelesninger.

Hjelpemidler: Godkjent matematisk formelsamling.

Peter Berck & Knut Sydsæter: *Economists' Mathematical Manual*: Springer-Verlag 1991.

Berck & Sydsæter: *Matematisk formelsamling for økonomer*. Oslo: Universitetsforlaget 1992.

Thalberg og Sydsæter: *Matematisk formelsamling*.

Eksamenskode: GRA 1301.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Morten Berg.

GRA 1330

Anvendt makroøkonomi

Applied Macroeconomics

Mål med kurset

Kursets primære hensikt er å lære studentene til å kunne holde seg løpende orientert om den aktuelle konjunktursituasjonen i inn- og utland. Det tas sikte på at deltakerne skal lære å bruke innsikt om konjunktursituasjonen i beslutninger i privat næringsdrift. Deretter diskuteres aktuelle problemstillinger i økonomisk politikk, med særlig henblikk på politikkenes konsekvenser for konjunkturbildet og næringslivet. Innføring i rapporteringsmåter i finansmedia og løpende offentlig statistikk vil stå sentralt. Teorigrunnlaget utgjøres av modellene i Makroøkonomi 1 og 2.

Tematisk oversikt

- Makroøkonomisk teori og konjunkturindikatorer i bedriftens beslutningsprosess
- Nøkkellindikatorer i verdens ledende industriland
- Økonomiske indikatorer i norsk økonomi
- Makroøkonomiske prognosemodeller
- Dagens internasjonale konjunktursituasjon
- Dagens konjunktursituasjon i norsk økonomi
- Aktuell problemstillinger i økonomisk politikk, som
 - Avveininger mellom aktivitetsnivå og prisstabilitet i pengepolitikken
 - Finanspolitikk og budsjettunderskudd
 - Tiltak mot vedvarende arbeidsledighet
 - Tiltak for langsiktig produktivitet og vekst
 - Internasjonal økonomisk integrasjon

Pensum

Mork, K. A.: *Macroeconomics for Managers*. Belmont, Cal.: Wadsworth 1992.

Utvalgte deler.

Artikkellitteratur som anvist av foreleser. Offentlige utredninger som anvist av foreleser.

Løpende statistikkpublikasjoner fra Statistisk sentralbyrå

Løpende utgaver av internasjonal finanspresse, som Wall Street Journal, Financial Times, The Economist og Business Week.

Dataverktøy

Kursdeltakerne må utføre praktiske analyser av faktiske data og vil derfor måtte bruke enkle databehandlingspakker. Regneark vil bli nyttig for elementær data behandling og grafiske presentasjoner og kan også brukes for en del statistisk beregninger. Grundigere statistisk analyse kan kreve mer spesialisert programvare som Minitab og eventuelt SAS for mer avanserte oppgaver.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, studentpresentasjoner av oppgaver og klassesdiskusjon. Valg og vektlegging av emner vil avhenge av studenters og forelesers interesse og den aktuelle økonomiske situasjonen.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Kalkulator, ikke programmerbar.

Eksamenskode: GRA 1330.01

Kontinuasjon:

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Knut Anton Mork.

GRA 1335

Mikroøkonomisk analyse

Economics II

Mål med kurset

Kurset er et videregående mikroøkonomikurs som bygger på det stoff som er behandlet i Mikroøkonomi 1 og delvis Mikroøkonomi 2 på siviløkonomstudiet. Formålet med kurset er å være en brobygger mellom de elementære innføringskursene i mikroøkonomi og de mer avanserte kursene innen spesialiseringsretningen i samfunnsøkonomi. Både videregående mikrokurs og makrokurs vil ha nytte av de metoder som utvikles og de resultater som oppnås i dette kurset.

Tematisk oversikt

- Innføring av dualitetsbegreper
- Produsentens tilpasning, bedriftens tilbuds- og etterspørselsfunksjoner, kostnadsfunksjonen
- Markedsteori, forskjellige markedsformer, kort sikt og lang sikt
- Konsumentteori, den indirekte nyttefunksjonen, kompenserte etterspørselsfunksjoner, Slutskylikningen
- Generell likevekt og velferdsteori, Edgeworth-boksen, Walraslikevekt, Pareto-effektivitet.

Pensum

Varian, H. R.: *Microeconomics Analysis*. 3rd ed. N.Y.: Norton 1993.
Utvalgte deler.

Dataverktøy

Benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med forelesninger over 30 timer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Tillatte hjelpemidler:

Berck, P og Sydsæter, K.: *Matematisk formelsamling for økonomer*. Oslo: Universitetsforlaget 1992.

Eksamenskode: GRA 1335.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Erik Grønn.

GRA 1336**Miljøøkonomi****The Theory of Environmental Economics****Course objectives**

To provide a theoretical context in which to understand environmental problems and their solutions.

Content

We briefly review the functioning of the market and why the free market does not protect the environment and include a brief review of optimal and market use of depletable and renewable resources. These theories are intertreated via examples such as ground water and other water resources, air quality, forests, fisheries, and environmental release of CO₂. We then discuss solutions to market failures, including quantity versus price controls, Pigouvian taxes, tradeable permits, legal liability, political negotiation as in the EC, and cost/benefit analysis. The latter induces a review of consumers' surplus, producers' surplus, decision making under uncertainty, and the problem of choosing the discount rate in a way that accounts for future generations. It also includes a discussion of how to value unmarked goods, in particular, the hedonic price method and contingent valuations. Finally we discuss "macro" solutions to the problem of protecting the environment, such as greater urbanization and public transportation.

Literature

Fisher, A. C.: *Resource and Environmental Economics*. Cambridge: Cambridge University Press 1981.

Goldfarb, D. G.: *Taking Sides*. 4th ed. Guildford Conn.: Dushkin 1991.

Pearce, D. W. & Turner, R. K. *Economics of Natural Resources and the Environment*. N.Y.: Harvester Wheatsheaf 1990.

CKompendium.

Period

Fall.

Evaluation

A five-hour written exam.

Evaluation code: GRA 1336.01

Permitted aids for the exam

None.

Makeup Exam

At the next ordinary exam.

Responsible for the Course

Erik Grønn.

GRA 1302

Konjunkturteori

Business Cycle Theory

Mål med kurset

Kurset omhandler nyere makroøkonomisk teori, med vekt på konkurrerende konjunkturteorier. Sentralt står dynamiske modeller med et eksplisitt mikroøkonomisk fundament og rasjonelle forventninger.

Tematisk oversikt

- Dynamiske modeller
- Realkonjukturanalyse
- Nykeynesiansk analyse av nominelle rigiditeter
- Realrigiditet og hysteres

Pensum

Utvalgte deler av:

Blanchard, O. J. og Fischer, S.: *Lectures on Macroeconomics*. Cambridge, Mass.: M.I.T Press 1989.

Artikler.

Materiale utlevert i forbindelse med forelesningene.

Blanchard og Fischers lærebok er relativt krevende. Etter anvisning fra faglærer kan deler av boken suppleres med annen litteratur.

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres over 30 timer i hovedsak med forelesninger over utvalgte temaer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Eksamen baseres på forelesningene og det skriftlige pensum.

Hjelpemidler: Godkjent matematisk formelsamling.

Berck, P. & Sydsæter, K.: *Economics Mathematical Manual*. Springer-Verlag, 1991.

Berck, P. & Sydsæter, K.: *Matematisk formelsamling for økonomi*. Universitetsforlaget 1992.

Thalberg, B. og Sydsæter, K.: *Matematisk formelsamling*.

Eksamenskode: GRA 1302.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Knut Anton Mork.

GRA 1303

Næringsøkonomi

Industrial Organization

Mål med kurset

Kurset studerer hvordan markeder fungerer når det er ufullkommen konkurranse. Ulike modeller for konkurranse i slike markeder behandles ved hjelp av ikke-kooperativ spillteori.

Tematisk oversikt

- Priskonkurranse og kvantumskonkurranse
- Dynamisk konkurranse og prissamarbeid
- Produktdifferensiering
- Strategisk atferd ved nyetableringer
- FoU og ny teknologi

Pensum

Tirole, J.: *The Theory of Industrial Organization*. Cambridge: MIT Press 1988.

Utvalgte deler.

Utvalgte artikler

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Godkjent matematisk formelsamling

Berck, P. & Sydsæter, K.: *Economists' Mathematical Manual*. Springer-Verlag, 1991.

Berck, P. & Sydsæter, K.: *Matematisk formelsamling for økonomer*. Oslo: Universitetsforlaget 1992.

Thalberg, B. og Sydsæter, K.: *Matematisk formelsamling*.

Eksamenskode: GRA 1303.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Morten Berg.

GRA 1331

Offentlig økonomi II

Public Economics

Mål med kurset

Kurset er en videreføring av Offentlig økonomi I i 1. avdeling. Det tas sikte på fordypning i moderne samfunnsøkonomisk analyse av skattepolitikk, offentlige overføringsordninger, prissetting og ressursbruk i offentlig sektor i en blandingsøkonomi.

Tematisk oversikt

- Normativ beskatningsteori
- Prissetting i offentlig virksomhet
- Offentlige overføringsordninger
- Offentlig ressursbruk finansiert ved forvridende skatter
- Byråkratisk atferd

Pensum

Atkinson, A. B. and J. E. Stiglitz: *Lectures on Public Economics*, London: McGraw-Hill 1980. Utvalgte deler.
Innføring av alternativ bok vil bli vurdert.
Utvalgte artikler

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte emner.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Godkjent matematisk formelsamling.

Berck, P. & Sydsæter, K.: *Economics Mathematical Manual*. Springer-Verlag 1991.

Berck, P. & Sydsæter, K.: *Matematisk formelsamling for økonomi* Oslo: Universitetsforlaget 1992.

Thalberg, B. og Sydsæter, K.: *Matematisk formelsamling*.

Eksamenskode: GRA 1331.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Morten Berg.

GRA 1333

Penger og valuta

International Money

Mål med kurset

Gi en oversikt over hvordan det internasjonale valutamarkedet fungerer. Gjennomgang av nyere modeller for bestemmelse av valutakursen. Diskusjon av ulike modellers empiriske holdbarhet.

Tematisk oversikt

- Grunnleggende egenskaper ved penger og pengesystemer
- Bretton Woods systemet (1945 – 1971)
- Årsaker til variasjoner i den reelle valutakursen
- Dornbusch-modellen til determinering av valutakursen
- Portefolio balance modellen
- Dynamikken i endringer i valutakurser
- Near-rational models
- Myndighetene og valutamarkedet
- Det Europeiske Monetære System
- EMU – betingelser og muligheter

Pensum

De Grauwe, P.: *International Money. Post-War Trends and Theories*. Oxford: Clarendon Press 1989.

Isachsen, A. J.: *"Fluctuating Exchange Rates and Economic Fundamentals"*. Sandvika: BI 1992. (Report 1992 – 316-03, Center for European Studies, BI, 1992.) (Handelshøyskolen BI. Arbeidsnotat; 1992:7)

Andre artikler og øvrige materiale vil det bli henvist til under forelesningene.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte temaer

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen

Hjelpemidler: Godkjent matematisk formelsamling.

Berck, P. & Sydsæter, K.: *Economists' Mathematical Manual*, Springer-Verlag, 1991.

Berck, P. & Sydsæter, K.: *Matematisk formelsamling for økonomer*. Oslo: Universitetsforlaget 1992.

Thalberg, B. og Sydsæter, K.: *Matematisk formelsamling*.

Ekamenskode: GRA 1333.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Arne Jon Isachsen.

GRA 1334

Internasjonal økonomi

International Economics

Mål med kurset

Kurset gir en oversikt over ulike teorier til forklaring av internasjonal handel. Virkningen for økonomisk vekst og for inntektsfordeling diskuteres. Handelspolitiske virkemidler drøftes. Videre blir virkemåten til det internasjonale monetære system tatt opp. Og overgangen fra plan til marked i Sentral- og Øst-Europa diskuteres.

Tematisk oversikt

- Mikroøkonomisk fundament for handelsteori
- Komparative fortrinn
- Fordelingsvirkninger av internasjonal handel
- Handelspolitikk
- Internasjonal handel og industripolitikk
- Handel og økonomisk vekst
- Valutamarkedet
- Det internasjonale monetære system, EMS og EMU
- Overgang fra plan til marked

Pensum

Krugman, P. R. og Obstfeld, M.: *International Economics Theory and Policy*. 3rd ed. New York: Harper Collins Publisher 1994.

Artikler

Materiale utlevert i forelesningene

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesninger over utvalgte temaer.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Godkjent matematisk formelsamling.

Berck, P. & Sydsæter, K.: *Economists' Mathematical Manua*. Springer-Verlag, 1991.

Berck, P. & Sydsæter, K.: *Matematisk formelsamling for økonomi*. Oslo: Universitetsforlaget 1992.

Thalberg, B. og Sydsæter, K.: *Matematisk formelsamling*.

Eksamenskode: GRA 1334.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Arne Jon Isachsen.

GRA 1332
Bankøkonomi
Economics of Banking

Under utarbeidelse

Kursansvarlig
Bent Vale.

Shipping Management

Samlet oversikt

Høst 94	GRA 5798 Diplomseminar	GRA 4301 Skipsfart I	GRA 5102 International Management Operation	GRA 2130 Prosjektledelse
Vinter 95	GRA 5799 Diplomseminar	GRA 4302 Skipsfart II	GRA 5130 International Negotiations	GRA 5911 Petroleums- økonomi- og administrasjon
Vår 95		GRA 4303 Skipsfart III	GRA 1334 Internasjonal økonomi	

RETNINGSBESKRIVELSE

Spesialiseringen i skipsfart tar sikte på å gi en innføring i skipsfartsøkonomi og organisasjon. Kursene baserer seg på det som er undervist i den generelle delen av siviløkonomstudiet og tilpasser dette til spesielle forhold innen skipsfart. Undervisningen baserer seg i betydelig grad på ekspertise hentet fra skipsfartsnæringen. I tillegg til rene forelesninger legges det vekt på nær kontakt med fagmiljøet i næringen, såvel i Norge som i London. Retningen har tre obligatoriske kurs: Skipsfart I, Skipsfart II og Skipsfart III.

Retningsansvarlig:

Even S. Engelstad

Institutt for markedsføring og logistikk

Antall plasser i retningen:

25

Diplomseminar i Shipping Management

Fagansvarlig: Even S. Engelstad

Diplomseminaret er obligatorisk og skal hjelpe studentene til å komme i gang med og gjennomføre arbeidet med diplomoppgaven på en målrettet måte.

Diplomseminaret i denne retningen vil bestå av en teoretisk og en praktisk del. Den teoretiske gjennomgangen gjennomføres to ganger à tre timer. Her vil man gjennomgå de forskjellige metoder man kan bruke i arbeidet med oppgaven. Gjennomgangen vil bli presentert av en faglig fra metodegruppen i midten av oktober.

Når det gjelder den praktiske delen og den samlede veiledningen, vil retningsansvarlig, Even S. Engelstad, ta seg av gjennomføringen av dette. Denne delen gjennomføres både i høstterminen og vinterterminen.

GRA 4301

Skipsfart 1

Shipping Management 1

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi studentene en innføring i grunnleggende elementer i skipsfartsøkonomi og ledelse.

Tematisk oversikt

- Mikroøkonomi relatert til shipping
- Kostnadselementer, kalkyler
- Ratedannelse i fraktmarkedet
- Investeringsanalyse
- Økonomistyring i rederier
- Befraktning
- Finansiering i shipping

Pensum

Kompendium basert på: *Handbook for Skippers for the Asia and Pacific Region, Model and Tool Systems for Shipping Analysis and Decision Making*. New York: FN 1982. Del I–III.

Falkanger, T. & Bull, H. J.: *Innføring i sjørett*. 3. utg. Oslo: Forsikringsakademiet 1993.

Selected Document Forms in shipping. Oslo: Forskningsakademiet 1990.

Forelesningsnotater (vil bli delt ut).

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer intensive forelesninger/diskusjoner og øvelser.

Eksamen

48 timers hjemmeeksamen samt en muntlig individuell prøve avholdes sammen med GRA 4302 Skipsfart II etter vinterterminen.

Kursansvarlig

Even S. Engelstad.

GRA 4302

Skipsfart 2

Shipping Management 2

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi en dypere innføring i sentrale felter av skipsfart.

Tematisk oversikt

- Sjøforsikring
- Skipsteknikk (tilpasset økonomer)
- Kjøp og salg av skip, kontrahering
- Rederiets organisasjon
- Drift av skip
- Markedsvurdering i shipping, forecasts
- Skipsfartspolitik
- Miljøaspekter relatert til shipping

Pensum

Engelstad, E. S.: *Model for Forecasting of Bulk carrier and Tanker Market* (Kompendium)

Randers, J.: *Waves and Oil Tankers – Dynamics of the Market for Oil tankers to the year 2000*. Bekkestua: BI 1981 (BI Arbeidsnotat;1981:11)

Norman, V. og Wergeland, T.: *Nortank. A Simulation Model of the Freight Market for Large Tankers*. Bergen 1981. (NHH. Senter for anvendt forskning. Rapport;1981:4)

Erichsen, I. E. og Norman V. D.: *Ecotank Modell for analyse av tankmarkedenes virkemåte*. Bergen: NHH 1976.

Erichsen, S.: *Management of Marine Design*. London Butterworths 1989.

Forelesningsnotater (vil bli utdelt).

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesning, diskusjoner og øvelser.

Eksamen

48 timers hjemmeksamen samt en muntlig individuell prøve.

Eksamenskode: GRA 4300.01 (Hjemmeksamen, teller 50 % av kar.)

GRA 4300.02 (Muntlig eksamen, teller 50 % av kar.)

Kontinuasjon:

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Even S. Engelstad.

GRA 4303

Skipsfart 3

Shipping Management 3

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi en dypere innføring i sentrale felter av skipsfart. Det tas videre sikte på å sette studentene i typiske beslutningssituasjoner relevant til sjøtransport og gjennom et "Business Game-opplegg" fremtvinge beslutninger.

Tematisk oversikt

- Strategisk planlegging i rederier
- Strategisk planlegging hos sjøtransportbrukere
- Forholdet administrasjon/eiere i rederier
- Prosjektutvikling
- Business game: befraktning
- Business game: operasjon og drift

Pensum

All litteratur som har vært brukt i kursene Skipsfart 1 og Skipsfart 2.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, diskusjoner og øvelser.

Eksamen

48 timers hjemmeeksamen samt en muntlig individuell prøve.

Eksamenskode: GRA 4302.01 (Hjemmeeksamen, teller 50 % av kar.)
GRA 4302.02 (Muntlig eksamen, teller 50 % av kar.)

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

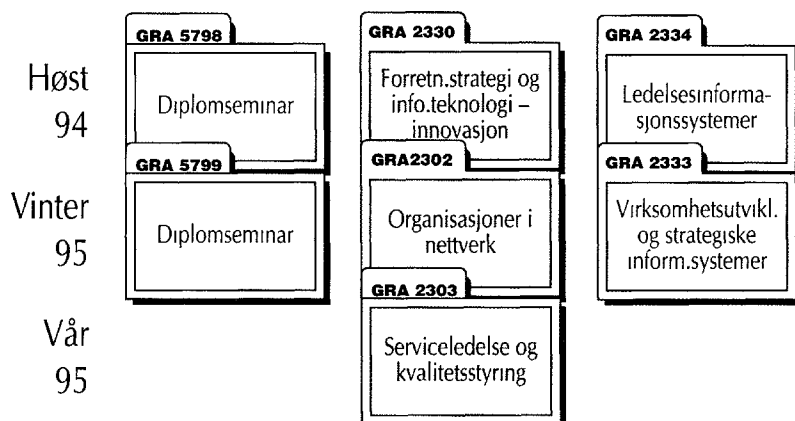
Kursansvarlig

Even S. Engelstad.

Strategisk forretningsutvikling: Informasjonssystemer og informasjonsadferd

Strategic Business Development: Information Systems and Information Behavior

Samlet oversikt

RETNINGSBESKRIVELSE

Spesialisierungsretningen skal gi studentene innsikt i hvordan en bedriftsstrategi, organisasjonsstruktur, kompetanse og teknologi blir ledet. Spesialiseringen tekker derfor på vår kunnskap fra ledelsesfag, organisasjonsteori og informasjonsteknologi. Vi ønsker å vise hvilke organisasjonsformer 90-årenes konkurransesituasjon fremtvinger når det gjelder krav til økt produktivitet og innovasjon. Spesialiseringen er anvendt og internasjonal i den forstand at det vil bli lagt vekt på å vise hvordan større europeiske bedrifter fungerer og hva de legger vekt på for å møte den fremtidige konkurransesituasjonen.

Sentrale tematiske områder er:

- Strategiens betydning for virksomhetsutviklingen
- Framveksten av nye organisasjonsstrukturer
- Organisasjonell læring
- Kunnskapsbedrifter
- Informasjonsteknologi og logistikk for å skape konkurransekraft
- Serviceledelse
- Totalkvalitetsledelse
- Internasjonal telekommunikasjon som verktøy

1. Målsetting: Målet er å gi studentene et helhetssyn på virksomhetsutvikling dvs. å forstå samspillet mellom strategi, organisasjonsstruktur, kompetanse og teknologi. Spesialiseringen fokuserer på anvendt virksomhetsutvikling og viser BIs unike kompetanse innenfor forståelse av moderne ledelsesprosesser.

2. Tilgrensede fagområder: Spesialisierungsretningen er tverrfaglig og er sammensatt av fagkompetanse innenfor generell ledelse, organisasjonsteori, innovasjon, teknologiledelse og totalkvalitetsledelse.

3. Undervisningsstrategi: Det tilbys tre obligatoriske fag som alle er kjernefag for å få innsikt i virksomhetsutvikling. Disse tre er: GRA 2330 Forretningsstrategi og informasjonsteknologin innovasjon, GRA 2302 Organisasjoner i nettverk og GRA 2303 Serviceledelse og kvalitetsstyring. Disse fagene representerer et innovasjons- og teknologiperspektiv, et organisasjonsperspektiv og et sammenfattende ledelses perspektiv. I tillegg tilbys fire valgfag: Ledelsesinformasjonssystemer (vinter), Virksomhetsutvikling og strategisk informasjonssystemer (vinter). Virksomhet uten grenser (vår) og Moderne massekommunikasjonsmedier: Ledelse og organisering (høst).

Retningsansvarlig:

Tor J. Larsen

Institutt for organisasjon og ledelse

Antall plasser i retningen:

40

Diplomseminar i Strategisk forretningsutvikling: Informasjonssystemer og informasjonsadferd

Fagansvarlig: Førsteamanuensis Tor J. Larsen

Mål

Seminaret skal formidle en totalforståelse for hvordan en vitenskapelig orientert undersøkelse bør gjennomføres. Seminaret belyser fasene i et vitenskapelig arbeide og gir kriterier for valg av tilnærmingmåter. Seminaret skal utvikle deltakernes forståelse for premissene for de konklusjoner man drar og hvordan slike konklusjoner er grunnlaget både for praktiske anbefalinger og fortsatt teoriutvikling.

Temaer

- Forskning i informasjonssystemer og informasjonsadferd
- Hvordan skrive en diplomoppgave
- Diplomarbeidets ulike faser
- Kritisk evaluering av publiserte artikler
- Innledning og problemformulering
- Teorifundament, forskningsmodell og hypoteser
- Metodebetraktninger
- Analyse
- Diskusjon av resultater, praksis og teori

Gjennomføring

Seminaret gjennomføres med forelesninger, deltakerpresentasjoner og fire obligatoriske innleveringer, som er:

- (1) Metodekritikk av en publisert artikkel (max 3 sider).
- (2) Innledning og problemformulering (max 3 sider).
- (3) Skisse for teori, forskningsmodell og hypoteser (max 5 sider).
- (4) Datainnsamlingsinstrument (max 10 sider).

Utvikling av innleveringer (2), (3) og (4) er en prosess. Innholdet i det materialet som innleveres skal være godkjent av veileder på forhånd med veileders signatur. Det er tilstrekkelig å levere inn 1 eksemplar.

Evaluerings

Hver innlevering evalueres til bestått/ikke bestått. De fire innleveringene må alle være bedømt til bestått for å oppnå bestått på seminaret. Dessuten må deltakerne ha vært tilstede på minst 80% av seminaret for å få bestått karakter.

Litteratur

Larsen, Tor J. (red): *Artikkelsamling til Diplomseminar i Strategisk forretningsutvikling. Informasjonssystemer og informasjonsadferd*. Bærum: BI Forlag 1994.

GRA 2330**Forretningsstrategi og informasjonsteknologi-innovasjon****Business Strategy and Information Technology Innovation****Målet med kurset**

Forretningsorganisasjoner er avhengige av informasjonsteknologi som et middel i kampen om kundene. Kurset gir en solid plattform for forståelse av linjeledelsens rolle i planlegging, gjennomføring og kontroll av innovasjonsprosessene der teknologi inngår som et nødvendig element. Trening i identifikasjon av problemstillinger, analyse, utvikling av presentasjonsmateriale og muntlig fremlegging er en vesentlig del av kursets målsetting.

Tematisk oversikt

- Linjeledelsens rolle i innovasjonsprosessene
- Hvordan få forretningsorganisasjoner til å satse på gode idéer og forkaste de ubrukbare
- Planlegging og kontroll
- Styring av effekter
- Samarbeide og autoritære tilnæringsmåter

Pensum

Twiss, B. C. and Goodridge, M.: *Managing Technology for Competitive Advantage. Integrating Technological and Organizational Development: From Strategy to Action*. London: Pitman, 1989.

Kanter, R. M.: *The Change Masters: Innovation and Entrepreneurship in the American Corporation*. New York: Simon and Schuster, 1983.

Hennestad, B. W. og Larsen, T. J.: *Artikkelsamling: Forretningsstrategi og informasjonsteknologi-innovasjon*. Oslo: BI Forlag, 1994.

Dataverktøy

Tekst, grafisk- og presentasjonsprogrampakker.

Gjennomføring

Kurset gjennomføres med 30 timer, i hovedsak som et seminar med deltakerpresentasjoner og diskusjoner over hovedtemaene. Det er en forutsetning at deltakerne er aktive og utfører innleveringene og presentasjonene i seminaret.

Eksamen

Fagoppgave.

Fagoppgaven er inndelt i deltakelse i diskusjon, syv skriftlige spørsmål, innlederinnlegg og avsluttende oppgave.

- Innlederinnlegg: (40% av endelig karakter)
- Avsluttende fellesoppgave: (40% av endelig karakter)
- Syv skriftlige spørsmål: (2% av endelig karakter hver)
- Deltakelse i diskusjon: (6% av endelig karakter)

Eksamenskode: GRA 2330.01

Kontinuasjon

Kontinuasjon ved neste gjennomføring av kurset.

Kursansvarlige

Bjørn W. Hennestad

Tor J. Larsen

GRA 2334

Ledelsesinformasjonssystemer

Executive Information Systems

Mål med kurset

Kurset redegjør for lederes kommunikasjons- og beslutningsadferd. På denne bakgrunn belyses hvilken rolle formell kommunikasjon spiller for utføring av ledelsesoppgaver. Ledernes rolle i ny- og videreutvikling av LIS tas opp til debatt.

Tematisk oversikt

- Lederes kommunikasjons- og beslutningsadferd
- Kunnskapsarbeide
- Formell versus uformell kommunikasjon
- Organisatoriske løsninger og LIS
- Ny- og videreutvikling av LIS
- Effektvurderinger

Pensum

Burkan, W.C.: *Executive Information Systems: From Proposal Through Implementation*. N.Y. Van Nostrand Reinhold, 1991

Larsen, T. J. (Red): *Artikkelsamling: GRA 2334 Ledelsesinformasjonssystemer*. Sandvika. BI-Forlag 1994.

Dataverktøy

Det brukes ikke LIS-programmer i kurset.

Gjennomføring

30 timer totalt for kurset. Kurset gjennomføres i hovedsak som et seminar med studentpresentasjoner over hovedtemaene. Illustrasjon av LIS inngår som en del av seminaret.

Eksamen

Fagoppgave.

Fagoppgaven består av innlederinnlegg, skriftlige spørsmål, klassesdeltakelse og avsluttende oppgave. Fagoppgaven er en integrert del av seminargjennomføringen.

Eksamenskode: GRA 2334.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Tor J. Larsen

GRA 2302

Organisasjoner i nettverk

Network as Organizational Design

Mål med kurset

Målet er å gi studentene innsikt i hvilke strategiske fordeler organisasjoner utformet som nettverk gir og hvilke lederegenskaper som kreves i slike organisasjoner.

Rask utvikling i retning av et mer dynamisk, globalt og teknologisk basert forretningsliv der tid spiller en stadig viktigere rolle har resultert i skjerpede konkurransekrav i mange bransjer. Utfordringen for mange organisasjoner er å forholde seg til tiltakende kompleksitet i omgivelsene samtidig som de blir mer endringsdyktige. Industrisamfunnets idealer om kontroll og stabilitet underordnes den nye konkurransens krav om fleksibilitet og endring. Hierarkiet som mekanisme for koordinering av funksjonsområder og arbeidsoppgaver erstattes av informasjonsteknologiske utforminger der nettverket utgjør det dominerende prinsippet for design. I kurset gjennomgås fordeler og ulemper, muligheter og begrensninger ved nettverket som modell for foretaksorganisasjon.

Tematisk oversikt

- Innledning
- Nettverksorganisasjon: dynamiske nettverk mellom hierarki og marked
- Nettverksmetaforen i en historisk sammenheng, (dominerende organisasjonsdesign)
- Strategiske implikasjoner av nettverksparadigmet
- Nettverk i praksis, case
- Nettverksanalyse
- Nettverksorganisasjoners design og funksjon
- Arbeidsdeling og koordinering i nettverk
- Lederrollen i nettverksorganisasjoner
- Avslutning, oppsummering

Pensum

Alter, C. and Hage, J.: *Organizations Working Together*. London: Sage 1993.
Utvalgte artikler

Anbefalt tilleggslitteratur

Keen, P. W.: *Shaping the future Business Design Through Information Technology*. Harvard Business School Press 1991.
Morgan, G.: *Riding the Waves of Change-Developing Managerial Competencies for a Turbulent World*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 1988 (Organisasjoner i bevegelse, Universitetsforlaget)
Scott Morton, M. S.: *The Corporation of the 1990s – Information Technology and Organization Transformation*. N.Y.: Oxford University Press 1991.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, gruppearbeid og presentasjon av utvalgte artikler.

Eksamen

Fagoppgave.

Eksamenskode: GRA 2302.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinær eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Øivind Revang.

GRA 2333

Virksomhetsutvikling og strategiske informasjonssystemer

Business Development and Strategic Information Systems

Mål med kurset

Kurset skal gi innsikt i hvordan informasjonsteknologi kan brukes til å forbedre virksomhetens konkurranseevne, dels gjennom utvikling av nye forretningskonsepter, og dels gjennom omstrukturering av produksjons-systemet og den interne organisasjon generelt. Det legges stor vekt på å gi praktisk anvendbar kunnskap om metodikk for planlegging av strategiske informasjonssystemer.

Tematisk oversikt

- Utviklingstrender innen informasjonsteknologi, bedriftens handlingsfrihet
- Hvordan Interorganisatoriske Systemer endrer konkurransevilkårene – generiske strategier og tidskonkurransebegrepet
- IT-strategiutvikling
 - Presentasjon av ulike utviklingsmodeller
 - Planintegrasjon, "Strategic Linkage/Business Linkage"
 - Kost/Nytte-vurdering av strategiske IT-satsninger
 - Identifisering av strategiske satsningsområder/Verdikjedeanalyse
- Integrering av IT i organisasjonen
- Samfunnsmessige rammebetingelser for IT, herunder datapolitikk
- Etske aspekter av IT

Pensum

Christensen, G. et al: *Informasjonsteknologi: Strategi, organisasjon, styring*. 2. utg.(i utdrag). Oslo: Bedriftsøkonomens Forlag 1994.

Christensen, B. H.: *IT-strategi i et konkurranseperspektiv i Høyer, R. (red.) EDB på norsk*. 5. utg. Oslo. Tano, 1992

Høyer, R.: "Strategiske informasjonssystemer" og "Etske aspekter av informasjonsteknologi" og "IT-strategier for det norske samfunndatapolitikk" i Høyer, R. (red.): *EDB på norsk*. 5. utg. Oslo. Tano, 1992

Høyer, R.: *Mass Media as Business. Some Norwegian Experiences*. Sandvika: Handelshøyskolen BI 1991. (Handelshøyskolen BI: Arbeidsnotat 1991:49).

Samt noen få *artikler og rapporter* som utdeles under kurset.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger og gruppearbeid (case).

Eksamen

Fagoppgave med obligatorisk presentasjon. Oppgaven går ut på å behandle et tema av strategisk karakter.

Eksamenskode: GRA 2333.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlige

Bo Hjort Christensen.

GRA 2303

Serviceledelse og kvalitetsstyring

Service Management and Quality Control

Mål med kurset

Kurset skal gi en oversikt over hva vi vet om serviceledelse og kvalitetsstyring ut fra forskning og utredninger. Denne oversikten vil vise hvordan faget har utviklet seg fra serviceledelse til kvalitetsstyring til total kvalitetsledelse. Aspekter ved organisasjonsutvikling og forandringsledelse vil dermed være sentralt. Kurset skal videre vise hvordan serviceledelse og kvalitetsstyring blir anvendt i praksis i skandinaviske bedrifter. Kurset skal gi studenten innsikt i hvilke konsept vi har for serviceledelse og innsikt i hvordan vi kan bruke noen av verktøyene for kvalitetsstyring. Sluttmålet er å vise en mer holistisk organisasjonsutvikling der bite-ner fra logistikkurset, nettverkskurset og dette kurset faller sammen.

Tematisk oversikt

- Sentrale servicekonsepter
- Servicekonsepter i praksis
- Servicekvalitet
- Totalkvalitet
- Informasjonsteknologi og kvalitet (logistikk perspektivet)
- Kvalitetsstyring
- Markedssegmentering
- Intern og ekstern kommunikasjon (nettverksperspektivet)
- Personalidéen
- Virksomhetskultur og forandringsledelse
- Serviceledelse i offentlig versus privat sektor
- Produktivitet og organisasjonell læring

Pensum

Brown, S. et al: *Service Quality*. Lexington, Mast.: Lexington Books, 1991.

Anbefalt tilleggslitteratur

Lai, Linda og Olaisen, Johan: *The Challenge of Permanent White Work*. Oslo: Universitetsforlaget 1994.

Grønroos, C.: *Service Management and Marketing*. Lexington, Mass.: Lexington Books 1990.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger, gruppearbeid og presentasjon av utvalgte artikler.

Eksamen

Fagoppgave og presentasjoner.

Eksamenkode: GRA 2303.01

Kontinuasjon

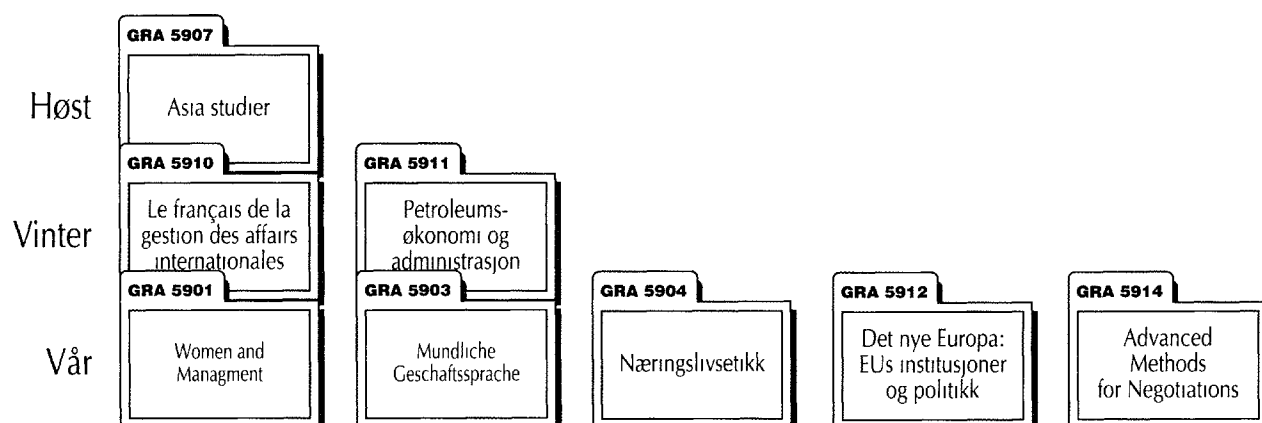
Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Johan Olaisen

Frittstående suppleringskurs

Samlet oversikt

GRA 5907

Asia studier

Asian Studies

Målet for kurset

Kurset fokuserer på ett (eller en gruppe av) land som har interesse for norsk næringsliv. Det skal også ta for seg en (eller flere) utvalgte sektorer som skal studeres i detalj. Gjennom forstudier hjemme, besøk i det aktuelle landet, samt utarbeidelse av en rapport skal studenten utvikle sin kunnskap om og forståelse av historiske, kulturelle, politiske, samfunnsøkonomiske, bedriftsøkonomiske og markedsmessige rammebetingelser for norske bedrifter med dette landet og sektoren som arbeidsfelt.

Tematisk oversikt

- Land (historie, geografi, kultur, religion, politisk system)
- Naturressurser, infrastruktur, makroøkonomi
- Utenlandske investeringer i landet
- Landet som handelspartner
- Sektor (betydning for landets økonomi, potensial for økonomisk samarbeid med norsk næringsliv)
- Prognoser (konkurransetrinn, risikofaktorer)

Pensum

Asia Yearbook. Far Eastern Economic Review. Årets utgave.
En bok tilknyttet årets aktuelle land/sector(er) og artikler.

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset.

Gjennomføring

Fase 1: Informasjonsmøter januar – april. En-dags seminar, 6 timer, lagt til siste del av vårterminen i 3. klasse.

Fase 2: Forberedelsesfase mai – august.

Fase 3: Besøk til regionen august/september – varighet 2-3 uker.

Forelesninger ved universitet/høyskole i regionen.

Møter med internasjonalt orienterte institusjoner og bedrifter i regionen.

Møter med norske datterselskaper.

Totalt 18 kurstimer.

Fase 4: Forelesninger ved BI – oktober, 6 kurstimer.

Fase 5: Utarbeidelse av «minirapport» – fagoppgave – oktober/november.

Fase 6: Redigering av minirapportene til en publiserbar «Land/Region/Sektor-rapport» – november – januar, frivillig.

NB: Utgifter i forbindelse med Fase 3 må dekkes av studenten selv (det kan søkes om ekskursjonsstøtte).

Eksamen

Fagoppgave, se Fase 5 ovenfor, grupper av to studenter.

Eksamenkode: GRA 5907.01

Kontinuasjon

Ved neste gjennomføring av kurset.

Kursansvarlig

Jan Evensmo

GRA 5910**Le français de la gestion des affaires internationales****French for International Management****Mål med kurset**

I Europa og i Frankrike er det en stor fordel å kunne fransk. I flere land brukes fransk som administrasjonsspråk. Dette kurset tar sikte på å utvikle studentenes evne til å uttrykke seg muntlig såvel i møter og forhandlinger som i uformelle situasjoner.

Ved kursets slutt skal studentene kunne uttrykke seg mer nyansert og på en tilfredsstillende måte i de ovennevnte situasjoner.

Forkunnskaper

Det forutsettes at studentene har gjennomgått 1. avdelings kurs i fransk eller har tilsvarende kunnskaper. Det vil være en fordel om studentene har valgt ett eller flere internasjonalt rettede kurs.

Tematisk oversikt

- 13 cases

Pensum

Usunier, J.-C.: *Management international*. 2ème éd. Paris: Puf 1990.

Anbefalt tilleggslitteratur

Robert: *Micro Robert*. Paris: Robert 1987.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesning. Hovedvekten legges på muntlig aktivisering av studentene. Det kreves at studentene har lest stoffet før de møter frem til undervisningen. Det kreves også regelmessig fremmøte. Undervisningen foregår ved debatt i små grupper og i plenum. Hjemmeoppgaver deles også ut.

Eksamen

Muntlig eksamen.

Case til muntlig eksamen deles ut fire dager før eksamen.

Eksamenskode: GRA 5910.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Terje Selmer.

GRA 5911

Petroleumsøkonomi og administrasjon

Petroleum Economics and Administration

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi studentene en bred innsikt i petroleumsøkonomiske og administrative problemstillinger. Kurset vil bli delt i tre hoveddeler:

1. Rammebetingelser for petroleumsvirksomheten i Norge
2. Petroleumsvirksomheten og norsk næringsliv
3. Offentlig styring av petroleumssektoren

Tematisk oversikt

- Rammebetingelser for petroleumsvirksomheten i Norge
 - ressursgrunnlaget og ressursøkonomi
 - petroleumssektorens økonomi
 - internasjonale olje- og gassmarkeder
 - prisdannelsen
- Petroleumsvirksomheten og norsk næringsliv
 - direkte og indirekte virkninger av petroleumsvirksomheten
 - offshoremarkedets kjennetegn – markedsstruktur, leveransetyper, aktørgrupper
 - strategier for å oppnå leveranser til oljevirksomheten
- Offentlig styring av oljesektoren
 - styringsmodeller og virkemidler. Ambisjoner for offentlig styring av petroleumssektoren
 - styringsproblemer innen offentlig sektor, herunder statsselskap som styringsredskap og styringsobjekt
 - styringsproblemer i forholdet mellom Norge og flernasjonale selskaper og andre utenlandske aktører

Pensum

- Bromley, S.: *American Hegemony and World Oil*. Cambridge: Polity Press 1991.
- Jones, P. Ellis: *Oil – A Practical Handbook*. Cambridge: Woodhead-Faulkner 1988.
- Andersen, S. A. og Eliassen, K.: *Det nye Europa* 2. rev. utg. Oslo: TANO 1993. Kap. 6.
- Eckhoff, T.: *Statens styringsmuligheter, særlig i ressurs- og miljøspørsmål*. Oslo: Tanum-Norli 1983.
- Andersen, Svein S.: *The Struggle over North Sea Oil and Gas, Government Strategies in Denmark, Britain and Norway*. Oslo: Universitetsforlaget 1993. Kap. 1.
- Spero, J. E.: *The Politics of International Economic Relations*. 4th ed. Ch. 9. London: Routledge 1992

Anbefalt litteratur

- Yergin, D.: *The Prize*. N.Y.: Simon and Schuster 1991
- Hartshorn, J. E.: *Oil Trade Politics and Prospects*. Cambridge: Cambridge University Press 1993.
- Horsnell, P. and Mabro, R.: *Oil Markets and prices. The Brent Market and formation of World oil prices*. Oxford: Oxford University Press 1993.
- Diverse artikkelstoff.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesning

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Lommekalkulator, BP Statistical Review.

Eksamenskode: GRA 5911.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Øystein Noreng og Svein S. Andersen.

GRA 5901

Women and Management

Mål med kurset

Kurset tar sikte på å gi økt innsikt i holdninger som kvinnelige ledere kan forvente å møte i sin arbeidssituasjon, og å belyse og diskutere holdninger til lederrolle og ansvar som kvinner selv ofte strever med.

Opplegget kan sies å være tverrfaglig, fordi materiale fra både skjønnlitteratur, litteraturvitenskap, språkvitenskap og samfunnskunnskap vil bli anvendt.

Pensum tar for seg kvinners situasjon både i USA, Storbritannia og Norge, noe som kan bidra til en mer sammenlignende og kritisk holdning til deltakernes egen situasjon.

Tematisk oversikt

- «Askepottkomplekset»: Kvinners usikkerhet på egen dyktighet, deres frykt for å mislykkes og derved ta ansvar.
- Holdninger til kvinnelige ledere som man kan forvente å møte i arbeidslivet.
- Stereotype kvinnebilder
- Kjønnsdifferensiert språk
- Kvinnelige lederes situasjon i Norge
- Kvinnelige lederes situasjon i USA
- Kvinnelige lederes situasjon i Storbritannia
- Mulige strategier for å bekjempe stereotype holdninger til kvinner

Pensum

Skjønnlitteratur:

Sundquist, Å. (ed.): *Women and Management*. Kompendium. Bærum: BI Forlag 1994.

Plath, S.: *The Bell Jar*. London: Faber and Faber 1963.

Anbefalt tillegglitteratur:

Blir opplyst under forelesningene.

Dataverktøy

Benyttes ikke i kurset.

Forkunnskaper

Siden dette er et kurs på et avansert nivå, bør deltakerne ha tatt eksamen i de obligatoriske engelskkursene. Studenter som har tatt et annet språk, men mener de har tilstrekkelige kunnskaper i engelsk, vil kunne opptas dersom de består en intervjuprøve.

Gjennomføring

Kurset er på 30 timer, og vil foregå på engelsk i form av seminarer med diskusjoner, innlegg og gruppearbeid. Det forutsettes at studentene tar aktivt del i undervisningen. Deltakerantallet er begrenset til 15 studenter.

Eksamen

Tre timer skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Engelsk-engelsk ordbok.

Eksamenskode: GRA 5901.01.

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Åsebrit Sundquist

GRA 5903

Mündliche Geschäftssprache

Negotiations for Business in Germany.

Mål med kurset

Studentene skal etter gjennomgått kurs inneha kunnskaper om kommunikasjonsprosesser med utgangspunkt i psykologiske og interkulturelle faktorer. De skal beherske noen forhandlingsteknikker – og strategier, for eksempel spørre-teknikker og argumentasjon.

Forkunnskaper

Solid B-språk eller tysk fra 1. avdeling

Tematisk oversikt

- Språket som kommunikasjonsmiddel
- Forhandlingens forløp
- Kontaktsamtaler
- Telefonatferd
- Forhandlingstrategier og spørreteknikker
- Presentasjon av produkter
- Forhandling om betingelser
- Presentasjon av firma

Pensum

Wage, J.: *Psychologie und Technik des Verkaufsgesprächs*. 11. völlig überarb. Aufl. Landsberg am Lech: Verlag moderne Industrie 1991.

Neumann, I.: *Gespräche Industrie und Handel*. Halden: Østfold DH 1990.

Anbefalt tillegglitteratur

Birkenbihl, V.: *Psychologisch richtig verhandeln*. 7. überarb. Aufl. München 1993.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger. Den teoretiske del av kurset gjennomgås ved hjelp av forelesninger og studentforedrag. De praktiske ferdigheter innøves i mindre grupper. Det kreves aktiv deltakelse fra den enkelte student og regelmessig fremmøte fra samtlige deltakere. Deltakerantallet er begrenset til 20. Det foreleses på tysk.

Eksamen

Muntlig eksamen.

Eksamenskode: GRA 5903.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære gjennomgang av kurset.

Kursansvarlig

Jutta Eschenbach

GRA 5904

Næringslivsetikk

Business Ethics

Mål med kurset

Kurset kan ses på som et supplement til kurset «Bedrift og samfunn i historisk perspektiv», og tar sikte på å belyse sammenhengen mellom økonomisk tenkning og etiske verdier som preger all virksomhet i offentlig og privat regi. I tillegg legges det vekt på å avdekke kulturspesifikke faktorer som former og utvikler normer og verdier på samfunns-, organisasjons- og individnivå og som aktører i markedet må forholde seg til.

Deltakerne i kurset trenes i analyse av moralske dilemmaer og vurdering av alternative løsningsforslag. Ved hjelp av gjesteforelesere fra ulike akademiske disipliner, næringslivet og offentlig forvaltning skal kurset til enhver tid fokusere på brennaktuelle problemer i samfunnet.

Siktemålet med kurset er å utvikle studentenes evne til å kunne treffe beslutninger som er både bedriftsøkonomisk og etisk forsvarlig.

Obligatorisk pensumlitteratur

Bing, J. og Dramer, K.: *Etikk i næringslivet* Oslo: Hjemmets Bokforlag 1990.
Hoffman, W. M. and Moore, J. M.: *Business Ethics, Readings and Cases in Corporate Morality* 2nd ed. New York: McGraw-Hill 1990.

Anbefalt litteratur

Forskjellige artikler vil bli delt ut og/eller anbefalt underveis.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset.

Gjennomføring

30 timer forelesninger og gruppearbeid.

Eksamen

48 timers individuell hjemmeksamen.

Eksamenskode: GRA 5904.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Fagansvarlig

Heidi von Weltzien Høivik.

GRA 5912**Det nye Europa:
EUs institusjoner og politikk****The New Europe: EC Institution and Politics****Mål med kurset**

Kurset skal gi studentene grundig innsikt i EUs institusjoner, hvordan beslutninger tas, påvirkningsmuligheter, felles politikk på utvalgte områder og hvordan norsk politikk og forvaltning vil endres gjennom EØS/EU medlemskap.

Tematisk oversikt

- Hvordan EUs sentrale institusjoner arbeider for å utforme og gjennomføre EUs politikk, og hvilken rolle interesseorganisasjoner, store firmaer og andre pressgrupper spiller. Her presenteres også hvordan Danmark har organisert sin deltakelse i EUs beslutningsprosess og hvordan beslutningene gjennomføres i landet.
- En del politikkområder hvor EU har engasjert seg og som har spesiell interesse for Norge; energi, miljø, utdanning og den sosiale dimensjon. Et kjernespørsmål er forholdet mellom EUs politikk og nasjonal politikk.
- Norge i forhold til EU og EØS. Hvilke konsekvenser får forskjellige tilknytningsformer for Norge? Sentrale spørsmål er EU og offentlig forvaltning og norske påvirkningsmuligheter i EU.

Pensum

Andersen, S. A. og Eliassen, K. A.: *Det nye Europa*. 2. rev. utg. Oslo: TANO 1993.
Andersen, S. A. og Eliassen, K. A.: *Making Policy in Europe*. London: Sage, 1993.

Dataverktøy

Dataverktøy benyttes ikke i dette kurset

Gjennomføring

30 timer forelesning.

Eksamen

Tre timers skriftlig eksamen.

Hjelpemidler: Ingen

Eksamenskode: 5912.01

Kontinuasjon

Ved neste ordinære eksamen i kurset.

Kursansvarlig

Svein S. Andersen

Kjell A. Eliassen

GRA 5914

Advanced Methods for Negotiations

Course objectives

This course builds on the introduction provided by GRA 5130, International Negotiations, and has as a goal to provide the student with deeper theoretical insight and methodological tools to perform more effectively in ill-structured negotiating situations. The course takes a problem solving perspective on international negotiations and focuses both on the preparatory and the dynamic interaction phases. Problem structuring and solving techniques are introduced to improve students' abilities to understand each other within the negotiating team and to understand the positions of their negotiating partners. The role of teamwork and the importance of communications within teams and across cultures is emphasized through the use of a negotiation simulation based on topics of current political and economic interest.

At the conclusion of the class, the student should be able to manage problem solving groups, understand the subtleties of cultural influences on the communications process and be able to apply a range of problem solving techniques to different negotiating environments.

Contents

- Issues in developing a theory of negotiation
- Problem structuring
- Problem solving techniques and strategies
- Cross-cultural communications
- Language skills
- Computers in multinational communication

Course literature

Fisher, R. and Ury, W.: *Getting to Yes: Negotiating an Agreement Without Giving In*. London: Business Books 1991..

Selected articles and cases

Implementation

30 hours of lectures and simulations. Attendance is mandatory.

Exam and grading

Grades will be assigned through a combination of group work on cases, presentations and individual effort in negotiating situations.

Exam code: 5914.01

Course responsible

Roberta Wiig and Carl Brønn

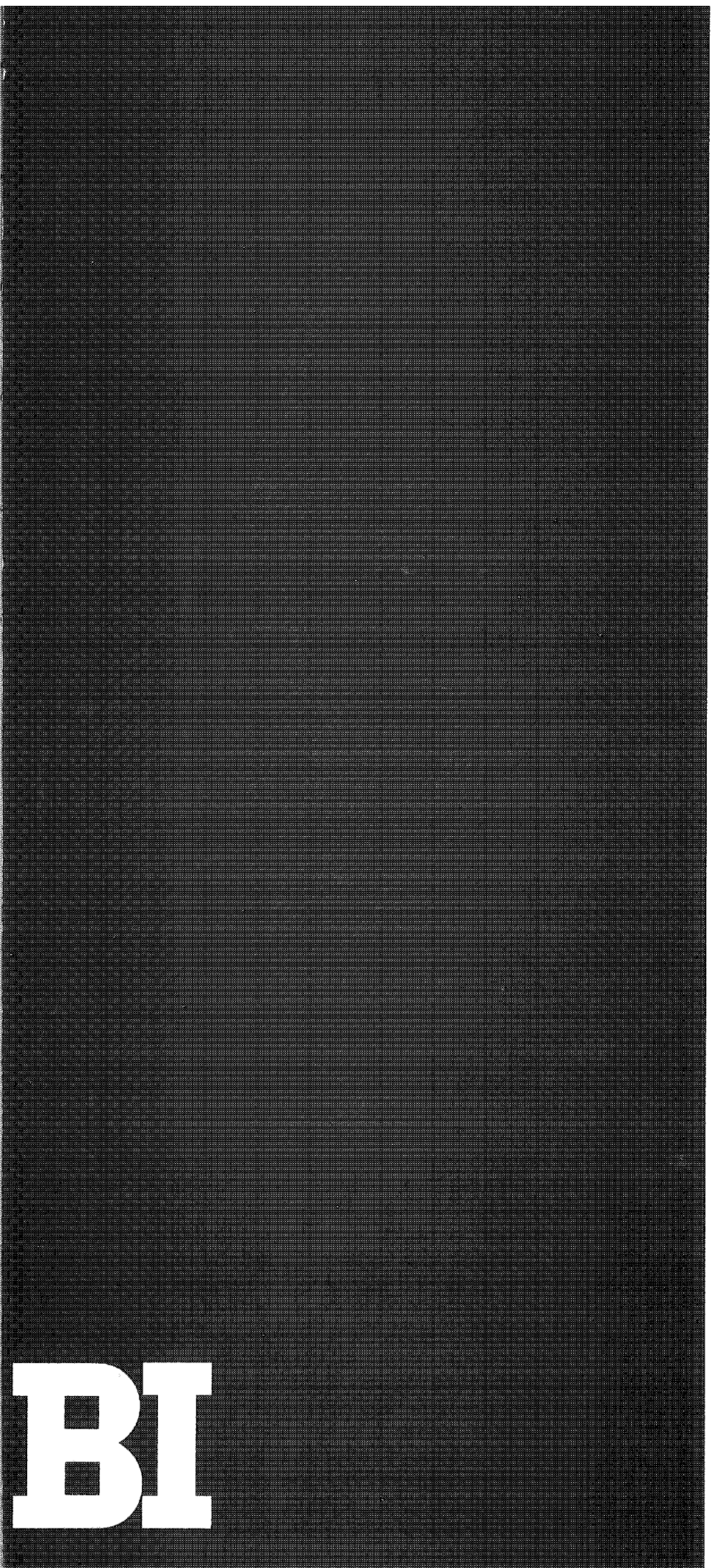
Kursindeks for spesialiseringskursene

BEDRIFTSUTVIKLING		SIDE
Høst:		
GRA 3101	Utvikling av SMB (obl.)	17
GRA 3132	Idéutvikling	18
GRA 3133	Lederen som endringsagent.....	19
Vinter:		
GRA 3102	Internasjonalisering av SMB (obl.).....	20
GRA 3130	Start av egen virksomhet	22
GRA 3131	Revitalisering av industriell virksomhet	23
Vår:		
GRA 3103	Næringsutvikling (obl.)	24
GRA 3135	Konsulentpraksis.....	25
 BESLUTNINGSSTØTTE OG LEDELSESINFORMASJON		
Høst:		
GRA 3201	Organisering og ledelse av ekspertise (obl.).....	29
GRA 3202	Objektorientert systemutvikling og programmering (obl.)	30
GRA 2334	Ledelsesinformasjonssystemer	127
Vinter:		
GRA 3231	Beslutningsstøttesystem	31
Vår:		
GRA 3230	Gruppestøttesystem	32
GRA 2132	Beslutningsadferd (obl.)	60
 FINANS		
Høst		
GRA 1101	Financial Theory (obl.).....	35
GRA 1131	Financial Statement Analysis	36
GRA 1134	Multinational Financial Management.....	37
GRA 1135	Econometrics.....	38
Vinter:		
GRA 1102	Applied Financial Theory (obl.)	39
GRA 1132	Investment Theory	40
GRA 1133	Financial Contracting and Risk Management.....	41
Vår:		
GRA 1103	Cases in Corporate Finance	42
 INTERNATIONAL BUSINESS MANAGEMENT		
Høst:		
GRA 5102	International Management Operations (obl.).....	45
GRA 5103	International Marketing Research (obl.).....	46

		SIDE
Vinter:		
GRA 5105	International Financial Management (obl.)	47
GRA 5134	Industrial Marketing in Japan	48
Vår:		
GRA 5130	International Negotiations	49
	(Dette kurset går i vinterterminen også)	
GRA 4131	International Business Development.....	77
GRA 5912	The New Europe: EU Institutions and Politics	141
 LEDELSE OG EFFEKTIVITET		
Høst:		
GRA 2101	Organisasjon og omgivelser (obl.)	53
GRA 2130	Prosjektledelse	55
GRA 2131	Effektivitet i offentlig sektor	56
Vinter:		
GRA 2102	Organisasjonspraksis: Et ledelsesperspektiv (obl.).....	57
GRA 2103	Personalledelse og -strategi.....	59
Vår:		
GRA 2132	Beslutningsadferd	60
GRA 2133	Offentlig og privat: Et historisk perspektiv	61
 LOGISTIKK		
Høst:		
GRA 2331	Innkjøp og materialforsyning (obl.).....	65
GRA 4101	Markedsanalyse	71
Vinter:		
GRA 2332	Transport og distribusjonsplanlegging (obl.)	66
GRA 2302	Organisasjoner i nettverk.....	128
GRA 4130	Markedsføring på bedriftsvaremarkedet	74
Vår:		
GRA 2301	Strategisk logistikk (obl.)	67
GRA 2303	Serviceledelse og kvalitetsstyring	13
 MARKEDSFØRING		
Høst:		
GRA 4101	Markedsanalyse (obl.)	7
GRA 4102	Kjøpsadferd (obl.).....	74
Vinter:		
GRA 4103	Product Strategy and Management	75
GRA 4130	Markedsføring på bedriftsvaremarkedet	74
GRA 4132	Markedskommunikasjon.....	74
GRA 4134	Ledelse av distribusjonskanaler	76

		SIDE
Vår:		
GRA 4131	International Business Development.....	77
ORGANISASJONSPSYKOLOGI		
Høst:		
GRA 2201	Samspill og ledelse I (obl.).....	81
GRA 2202	Samspill og ledelse II (obl.)	82
Vinter:		
GRA 2203	Psykologiske målinger i individ, gruppe (obl.)	83
GRA 2230	Markedspsykologi.....	84
Vår:		
GRA 2231	Stress, helse og ledelse.....	85
GRA 2232	Styring og påvirkning gjennom språk	86
GRA 2132	Beslutningsatferd	60
REGNSKAP, SKATTEPLANLEGGING OG ØKONOMISTYRING		
Høst:		
GRA 1301	Informasjonsøkonomi (obl.).....	105
GRA 1501	Selskapsplanlegging (obl.)	89
GRA 1533	Norske og internasjonale regnskapsprinsipper	91
GRA 1535	Budsjettering og kontroll.....	92
Vinter:		
GRA 1502	Regnskapsteori (obl.)	93
GRA 1530	Avgiftsrett og eiendomsskatt	94
GRA 1531	Videregående næringsbeskatning, omorganisering	95
GRA 1536	Interne styringsdata.....	97
Vår:		
GRA 1532	Internasjonal skatteplanlegging	99
GRA 1534	Konsernregnskap og foretaksintegrasjon	100
GRA 1537	Bedriftsmodellering og EDB	101
SAMFUNNSØKONOMI		
Høst:		
GRA 1301	Informasjonsøkonomi.....	105
GRA 1330	Anvendt makroøkonomi	106
GRA 1335	Mikroøkonomisk analyse	108
GRA 1135	Econometrics (obl.).....	38
GRA 1336	Miljøøkonomi.....	109
Vinter:		
GRA 1302	Konkunkturteori (obl.)	110
GRA 1303	Næringsøkonomi (obl.).....	111
GRA 1331	Offentlig økonomi II	112

		SIDE
Vår:		
GRA 1333	Penger og valuta	113
GRA 1334	Internasjonal økonomi.....	114
GRA 1332	Bankøkonomi.....	115
SHIPPING MANAGEMENT		
Høst:		
GRA 4301	Skipsfart I (obl.)	119
GRA 5102	International Management Operations.....	45
GRA 2130	Prosjektledelse.	55
Vinter:		
GRA 4302	Skipsfart II (obl.)	120
GRA 5130	International Negotiations	49
GRA 5911	Petroleumsøkonomi og -administrasjon.....	136
Vår:		
GRA 4303	Skipsfart II (obl.)	121
GRA 1334	Internasjonal økonomi.....	114
STRATEGISK FORRETNINGSUTVIKLING		
HØST:		
GRA 2330	Forretningsstrategi og informasjonsteknologi- innovasjon (obl.)	125
GRA 2334	Ledelsesinformasjonssystemer	127
Vinter:		
GRA 2302	Organisasjoner i nettverk (obl.)	128
GRA 2333	Virksomhetsutvikling og strategiske info.systemer	130
Vår:		
GRA 2303	Serviceledelse og kvalitetsstyring (obl.)	131
FRITTSTÅENDE SUPPLERINGSKURS		
Høst:		
GRA 5907	Asia studier	134
Vinter:		
GRA 5910	Le français de la gestion des affaires internationales	134
GRA 5911	Petroleumsøkonomi og -administrasjon	130
Vår:		
GRA 5901	Women and Management	138
GRA 5903	Mündliche Geschäftssprache.....	139
GRA 5904	Næringslivsetikk.	140
GRA 5912	Det nye Europa: EUS institusjoner og politikk.....	14
GRA 5914	Advanced Methods for Negotiations	141

BI

Kr. 20,-

Handelshøyskolen BI
Elias Smiths vei 15
Postboks 580
N-1301 Sandvika
Telefon 67 57 05 00